

Projekt

z dnia 11 lutego 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W PROSZOWICACH**

z dnia 19 lutego 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Gminy Proszowice na lata 2026–2032 wraz z diagnozą problemów
społecznych**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.), art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.) Rada Miejska Proszowice uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026–2032* wraz z diagnozą problemów społecznych, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Proszowice.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA **GMINY PROSZOWICE**

NA LATA 2026-2032

wraz z diagnozą problemów
społecznych

**GMINA
PROSZOWICE**

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Wprowadzenie	6
Metodologia opracowania Strategii	8
Podstawy prawne	10
Spójność z dokumentami strategicznymi	12
<i>Dokumenty krajowe</i>	12
<i>Dokumenty regionalne</i>	13
<i>Dokumenty lokalne</i>	14
<i>Wybór metod i technik badawczych</i>	15
<i>Dobór próby i narzędzie badawcze</i>	16
Charakterystyka Gminy Proszowice	17
Położenie	17
Sytuacja demograficzna	18
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	21
Edukacja i wychowanie	24
Kultura, sport i rekreacja	28
Opieka zdrowotna	31
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	34
Gminny system pomocy społecznej	41
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	46
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców	47
Struktura badanej próby	47
Problemy społeczne	49
Problem alkoholowy	50
Problem nikotynowy	52
Problem narkotykowy	53
Problem przemocy	55
Korzystanie z urządzeń elektronicznych	60
Uczestnictwo w grach hazardowych	61
Inne uzależnienia behawioralne	62

Rynek pracy	63
Ubóstwo i wykluczenie społeczne	65
Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	66
Zdrowie psychiczne	69
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów	71
Struktura badanej próby	71
Problem alkoholowy	74
Problem nikotynowy	75
Problem narkotykowy	76
Problem przemocy	78
Korzystanie z urządzeń elektronicznych	83
Uczestnictwo w grach hazardowych	84
Zdrowie psychiczne	85
Zaburzenia odżywiania	86
Sytuacja społeczna Gminy Proszowice	87
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	87
Wsparcie osób z niepełnosprawnością	92
Przeciwdziałanie przemocy domowej	100
Aktywność i integracja społeczna seniorów	104
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	107
Zdrowie psychiczne	115
Część programowa	117
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	118
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych	119
<i>Cel strategiczny nr 1</i>	<i>120</i>
<i>Cel strategiczny nr 2</i>	<i>124</i>
<i>Cel strategiczny nr 3</i>	<i>127</i>
<i>Cel strategiczny nr 4</i>	<i>131</i>
<i>Cel strategiczny nr 5</i>	<i>134</i>
<i>Cel strategiczny nr 6</i>	<i>137</i>
Ramy finansowe Strategii	138

System wdrażania Strategii	139
System aktualizacji Strategii	140
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	141
Monitoring i ewaluacja.....	142
Wnioski i podsumowanie	146
Bibliografia.....	148
Spis rysunków, tabel, wykresów	150
Spis rysunków.....	150
Spis tabel	150
Spis wykresów	152

Wykaz skrótów

b.d. – brak danych

CKiW – Centrum Kultury i Wypoczynku w Proszowicach

DDA – Dorosłe Dzieci Alkoholików

DPS – dom pomocy społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

KGW – Koło Gospodyń Wiejskich

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Proszowicach

KSRG – Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy

MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

MOSiR – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Proszowicach

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach

PES – podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

PiMBP – Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Proszowicach

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Proszowicach

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Proszowicach

SPZOZ – Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Proszowicach

UGiM – Urząd Gminy i Miasta Proszowice

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze oraz społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, uwydatniając stare i generując nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² N. G. Pikula, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020, s. 9-16.

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032⁴ jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring

³ E. Bendyk, P. Buras, Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7.

⁴ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- zdrowie psychiczne.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032 określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny czy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie misji i wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Ich identyfikacja i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego w trakcie i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.), do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „*opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka:

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom:

1. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego:

1. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsiębiorstw mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
13. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Akty prawne normujące aspekty finansowe:

1. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju:

1. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
5. ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzenia pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia⁵.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice są: Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”, Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego na lata 2023-2025 z perspektywą do 2030 r. oraz Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na lata 2021-2026.

⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Dokumenty lokalne

Najistotniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym jest **Strategia Rozwoju Gminy Proszowice do 2030 roku**, stanowiąca podstawowe narzędzie prowadzenia długofalowej polityki rozwoju Gminy. Dokument diagnozuje kluczowe uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał społeczny, gospodarczy i przestrzenny gminy Proszowice, a także określa wizję oraz kierunki działań służących poprawie jakości życia mieszkańców. Strategia stanowi kontynuację dotychczasowej polityki rozwoju, jednocześnie odpowiadając na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze, środowiskowe i przestrzenne oraz nowe podejście do planowania rozwoju oparte na modelu zintegrowanym. Pełni ona również funkcję ramową dla pozostałych dokumentów gminnych oraz instrumentu pozyskiwania środków zewnętrznych.

W Strategii Rozwoju Gminy Proszowice do 2030 roku wyznaczono **5 celów strategicznych**, obejmujących:

1. rozwój i wzmocnienie konkurencyjności gospodarki oraz lokalnego rynku pracy, z wykorzystaniem położenia, zasobów i specjalizacji gminy i miasta Proszowice;
2. zapewnienie ładu przestrzennego, czystego środowiska oraz funkcjonalnej komunikacji jako kluczowych elementów oferty gminy i miasta Proszowice;
3. poprawę dostępności i jakości usług publicznych, wspierających rozwój kapitału ludzkiego i społecznego;
4. rozwój atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego, kierowanej do mieszkańców oraz osób odwiedzających gminę i miasto Proszowice;
5. rozwój inteligentnego, wrażliwego społecznie i terytorialnie zrównoważonego zarządzania publicznego.

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁶.

Niniejsza diagnoza realizowana przez gminę Proszowice ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców gminy Proszowice zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza⁷. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedno, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Badania wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową za pomocą techniki **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interview*), zakładającej przeprowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również **analizę danych zastanych** (ang. *Desk Research*), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu.

⁶ Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*, s. 109.

⁷ Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.

Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej w gminie Proszowice.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentatywną. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Badania zostały przeprowadzone w październiku oraz listopadzie 2025 roku i wzięło w nich udział łącznie 373 osób. Kwestionariusze ankiety użyte do zebrania danych, składały się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 1,0 pp. od 100%.

Charakterystyka Gminy Proszowice

Położenie

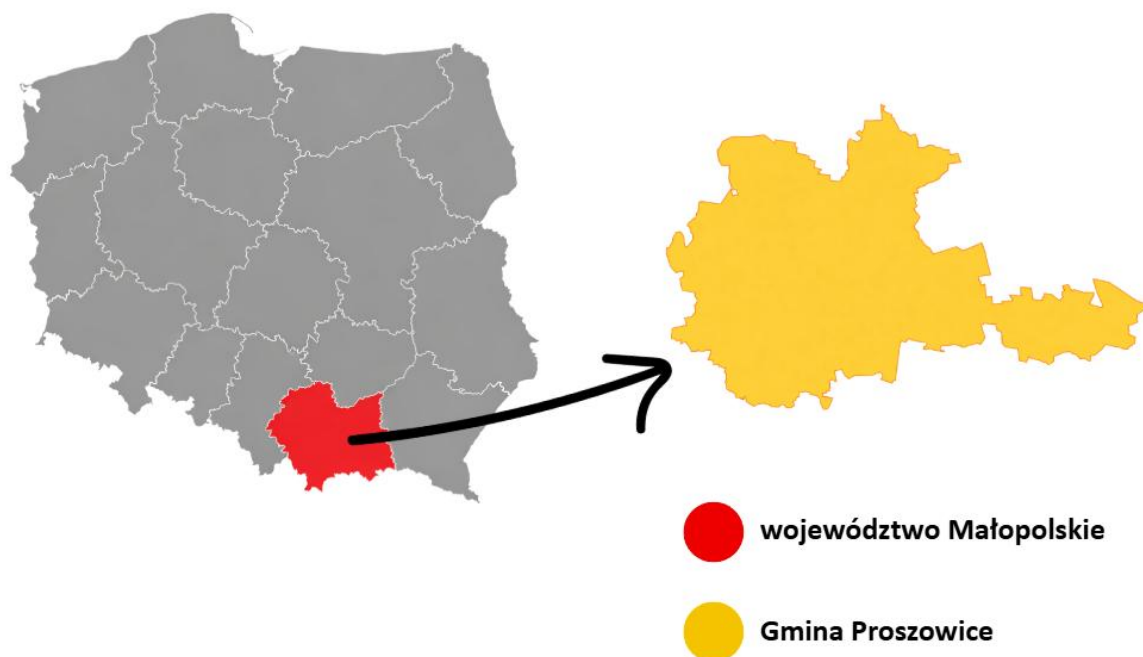
Proszowice to gmina miejsko-wiejska położona w powiecie proszowickim, w województwie małopolskim. Zajmuje powierzchnię 100 km², co stanowi ok. 24,1% powierzchni powiatu proszowickiego oraz 0,7% powierzchni województwa małopolskiego. Graniczy ona z gminami: Koszyce, Koniuszka, Nowe Brzesko, Radziemice i Pałecznica.

Na sieć osadniczą Gminy składa się miasto Proszowice oraz 29 sołectw: Bobin, Ciborowice, Czajęczyce, Gniazdowice, Górka Stogniowska, Jakubowice, Jazdowiczki, Kadzice, Klimontów, Koczanów, Kościelec, Kowala, Łaganów, Makocice, Mysławczyce, Opatkowice, Ostrów, Piekary, Posiów, Przewody, Stogniowice, Szczytniki, Szczytniki Kolonia, Szklana, Szreniawa, Teresin, Więckowice, Wolwanowice i Żębocin.

Głównymi elementami sieci komunikacyjnej Gminy są drogi powiatowe łączące obszar z Krakowem, Słomnikami i Nowym Brzeskiem. Na terenie gminy Proszowice nie funkcjonuje zorganizowana komunikacja miejska, a mieszkańcy korzystają z połączeń obsługiwanych przez prywatnych przewoźników autobusowych.

Gmina Proszowice charakteryzuje się dominacją terenów rolniczych, które zajmują zdecydowaną większość jej powierzchni i stanowią podstawę użytkowania przestrzeni. Gmina położona jest na Płaskowyżu Proszowickim, a jej warunki przyrodnicze sprzyjają intensywnemu wykorzystaniu rolniczemu. Istotnym elementem krajobrazu jest rzeka Szreniawa wraz z towarzyszącymi jej ciekami wodnymi. Układ osadniczy Gminy obejmuje miasto Proszowice o historycznie ukształtowanym układzie urbanistycznym oraz wieś o tradycyjnej strukturze ruralistycznej. W krajobrazie Gminy obecne są obiekty dziedzictwa kulturowego, w tym obiekty sakralne, a tereny o mniejszej przydatności rolniczej wykorzystywane są jako użytki zielone.

Rysunek 1. Położenie gminy Proszowice

Źródło: opracowanie własne

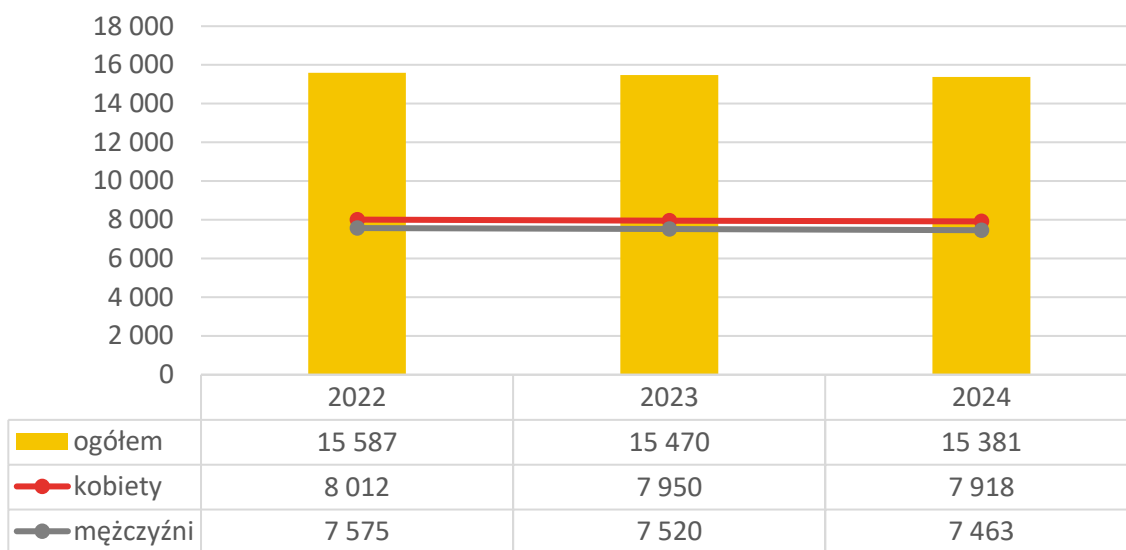
Sytuacja demograficzna

Aktualna struktura demograficzna, będąca efektem procesów społeczno-demograficznych z przeszłości, w istotny sposób wpływa na kształtowanie się zjawisk i wyzwań społecznych w przyszłości. Wnikliwa analiza kluczowych cech demograficznych, procesów migracyjnych oraz zmian w strukturze wieku i liczby ludności dostarcza podstaw do oceny skuteczności dotychczasowych działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. W kontekście obecnych trendów, takich jak starzenie się społeczeństwa, szczególnie istotne staje się planowanie działań ukierunkowanych na aktywizację lokalnej społeczności, wspieranie młodych rodzin oraz integrację międzypokoleniową.

W 2024 roku gminę Proszowice zamieszkiwało 15 381 osób, z czego 7 918 to kobiety, a 7 463 – mężczyźni. Analizując sytuację demograficzną Gminy, w omawianym okresie zauważalny jest stopniowy spadek liczby mieszkańców, kształtujący się na poziomie 1,3%. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w omawianym okresie widoczna jest przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Proszowice w latach 2022-2024

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów. W Gminie Proszowice wskaźnik przyrostu naturalnego w 2024 roku wyniósł 4,67 na 1 000 ludności, co oznacza wartość niższą niż w powiecie proszowickim (-4,03 na 1 000 ludności) oraz znacznie niższą niż wartość dla województwa małopolskiego (-1,82 na 1 000 ludności).

Na przestrzeni ostatnich lat w Gminie obserwuje się wahania wartości przyrostu naturalnego, które jednak konsekwentnie utrzymują się na poziomie ujemnym. Taka tendencja świadczy o niekorzystnych procesach demograficznych, co wpisuje się w ogólnokrajowy trend spadku liczby urodzeń i przewagi liczby zgonów nad urodzeniami.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Proszowice w porównaniu do powiatu proszowickiego i województwa małopolskiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
gmina Proszowice	-4,47	-4,70	-4,67
powiat proszowicki	-4,48	-4,72	-4,03
województwo małopolskie	-1,42	-1,30	-1,82

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Struktura ludności w gminie Proszowice według ekonomicznych grup wieku w roku 2024 przedstawiała się następująco:

- 17,1% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- 58,4% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 24,6% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Na przestrzeni analizowanych lat udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności uległ stopniowemu spadkowi o 0,2 pp. Podobne tendencje widoczne są w przypadku odsetka osób w wieku produkcyjnym, którego udział zmniejszył się o 0,5 pp. Natomiast zauważalny jest systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym, który na przestrzeni lat 2022-2024 wyniósł 0,9 pp. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie małopolskim oraz w całym kraju. W 2024 roku w Województwie było to odpowiednio 19,3% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,7% w wieku produkcyjnym oraz 21,9% w wieku poprodukcyjnym. W Polsce natomiast wartości te wyniosły 18,0%, 58,2% oraz 23,8%⁸.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Proszowice w latach 2022-2024 (w procentach)

wyszczególnienie	2022	2023	2024
wiek przedprodukcyjny	17,3	17,2	17,1
wiek produkcyjny	58,9	58,7	58,4
wiek poprodukcyjny	23,7	24,1	24,6

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

⁸ GUS – Bank Danych Lokalnych

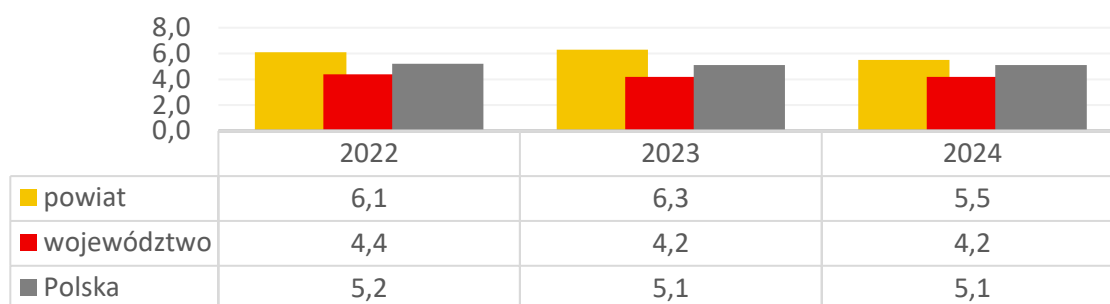

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Istotnym miernikiem stanu rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która wyraża procentowy udział liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo. Wskaźnik ten pozwala na ocenę skali problemu bezrobocia w danej społeczności oraz identyfikację obszarów wymagających interwencji w zakresie polityki zatrudnienia i aktywizacji zawodowej.

Ze względu na brak dostępnych danych dotyczących stopy bezrobocia na poziomie gmin, w analizie posłużono się wskaźnikiem odnoszącym się do powiatu proszowickiego. W 2024 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie proszowickim ukształtowała się na poziomie 5,5%, co oznaczało wartość wyższą niż w województwie (4,2%) oraz nieznacznie przewyższającą średnią krajową (5,1%). W latach 2022-2024 stopa bezrobocia w powiecie proszowickim wahała się z poziomu 6,1% w 2022 roku, 6,3% w 2023 roku, spadając do 5,5% w 2024 roku. W analogicznym okresie stopa bezrobocia w uległa spadkowi z 4,4% w 2022 roku do 4,2% w latach 2023-2024. Z kolei w skali całego kraju odnotowano nieznaczne zmniejszenie omawianego wskaźnika – z 5,2% w 2022 roku do 5,1% w latach 2023-2024.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie proszowickim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa małopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

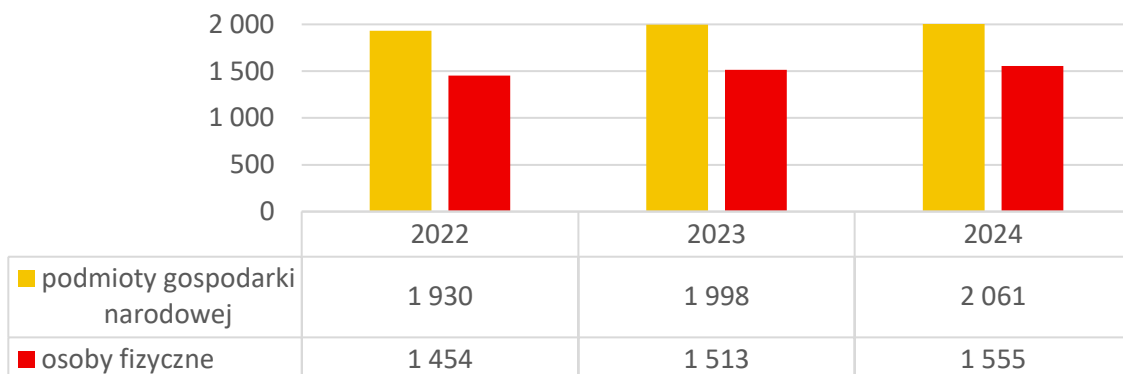

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Proszowice na koniec 2024 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 2 061 podmiotów gospodarki narodowej, z czego większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 1 555 (75,4%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba podmiotów gospodarki narodowej

wpisanych do rejestru REGON w gminie Proszowice wzrosła o 6,8%. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Proszowice w latach 2022-2024

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Najliczniejszą grupę podmiotów gospodarczych w gminie Proszowice stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające od 0 do 9 pracowników – na koniec 2024 roku było ich 1 995. Działało również 55 małych przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników, 10 przedsiębiorstw średnich, w których liczba pracowników mieści się w przedziale 50-249 osób, oraz 1 duże przedsiębiorstwo zatrudniające 250 i więcej pracowników.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Proszowice według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)

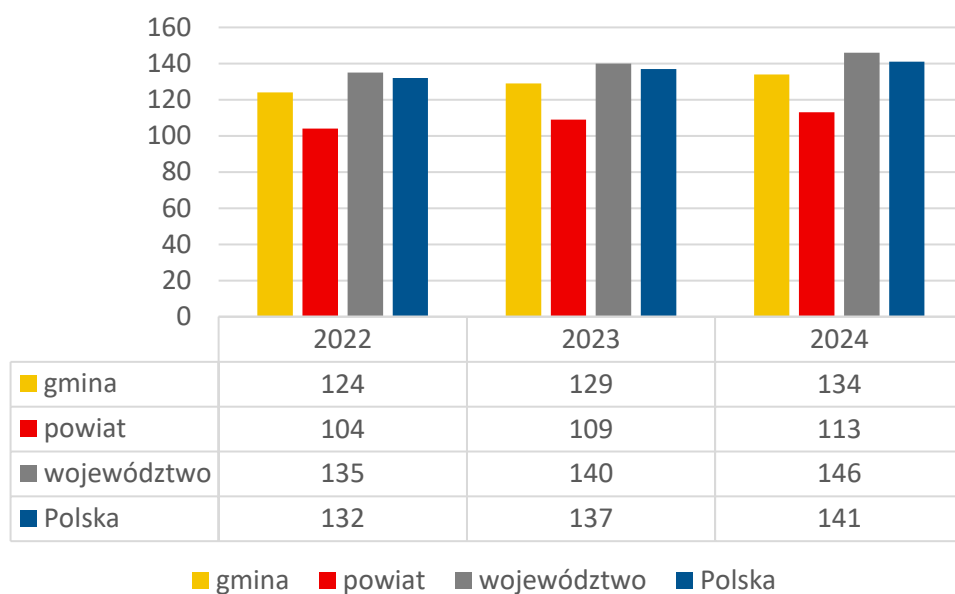

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Porównując wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców, sytuacja w gminie Proszowice wypada mniej korzystnie niż na poziomie województwa małopolskiego oraz kraju, natomiast korzystniej niż w powiecie proszowickim. W 2024 roku wskaźnik dla gminy Proszowice wynosił 134 podmioty na 1 000 ludności, podczas gdy w powiecie proszowickim było to 113 podmiotów, w województwie małopolskim 146, a w kraju 141. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest jego stopniowy wzrost we wszystkich analizowanych jednostkach.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Proszowice, powiecie proszowickim, województwie małopolskim oraz Polsce w latach 2022-2024

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Edukacja i wychowanie

Edukacja stanowi fundament rozwoju społeczności lokalnej, kształtując kompetencje i możliwości młodego pokolenia. Placówki oświatowe w Gminie pełnią nie tylko funkcję edukacyjną, ale także wspierają rozwój społeczny i kulturalny uczniów. Współczesne wyzwania w obszarze edukacji wymagają efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów, modernizacji infrastruktury oraz wdrażania nowoczesnych metod nauczania, aby zapewnić każdemu dziecku równy start i wsparcie w jego ścieżce rozwoju.

W 2024 roku na terenie Gminy Proszowice funkcjonowało kilka placówek oświatowych prowadzących kształcenie na poziomie szkoły podstawowej (bez oddziałów przedszkolnych). Były to: Szkoła Podstawowa w Klimontowie, Szkoła Podstawowa nr 1 w Proszowicach, Szkoła Podstawowa nr 2 w Proszowicach, Szkoła Podstawowa w Ostrowie, Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Szczytnikach, Szkoła Podstawowa w Kościelcu oraz Zespół Szkół w Żębocinie (Szkoła Podstawowa w Żębocinie i Szkoła Muzyczna I Stopnia w Żębocinie).

Kolejna tabela przedstawia liczbę uczniów w wyżej wymienionych placówkach w latach 2022-2024. Z prezentowanych danych wynika, że w 2024 roku do szkół podstawowych działających na terenie Gminy uczęszczało łącznie 1 387 uczniów. Największą placówką pozostawała Szkoła Podstawowa nr 2 w Proszowicach, do której uczęszczało 412 uczniów, natomiast nieco mniejszą – Szkoła Podstawowa nr 1 w Proszowicach, licząca 390 wychowanków. W analizowanym okresie ogólna liczba uczniów ulegała wahaniom – spadła w 2023 roku, po czym w 2024 roku wzrosła do najwyższej wartości z trzech analizowanych lat.

Tabela 4. Liczba uczniów w szkole podstawowej w gminie Proszowice w latach 2022-2024 (bez oddziałów przedszkolnych)

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Szkoła Podstawowa w Klimontowie	78	82	85
Szkoła Podstawowa nr 1 w Proszowicach	396	374	390
Szkoła Podstawowa nr 2 w Proszowicach	365	366	412
Szkoła Podstawowa w Ostrowie	80	64	71
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Szczytnikach	43	48	56
Szkoła Podstawowa w Kościelcu	174	163	183
Szkoła Podstawowa w Żębocinie	79	80	96
Szkoła Muzyczna I Stopnia w Żębocinie	79	91	94
Suma	1294	1268	1387

Źródło: Raport o stanie Gminy Proszowice za 2022, 2023 i 2024 rok

W 2024 roku w gminie Proszowice wychowaniem przedszkolnym były objęte zarówno dzieci uczęszczające do samorządowych przedszkoli, jak i do oddziałów przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach podstawowych. Łącznie opieką przedszkolną objęto 496 dzieci, przy czym największą grupę stanowili wychowankowie Przedszkola Samorządowego nr 1 w Proszowicach (174 dzieci), Samorządowego Publicznego Przedszkola Nr 2 w Proszowicach (75 dzieci) oraz oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Kościelcu (75 dzieci).

Analiza danych z lat 2022-2024 wskazuje, że liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie ulegała niewielkim wahaniom. W 2023 roku odnotowano spadek liczby wychowanków, natomiast w 2024 roku nastąpił ponowny wzrost.

Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w gminie Proszowice w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Klimontowie	45	49	49
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej Nr 1 w Proszowicach	46	50	45
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Ostrowie	25	25	25
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Szczytnikach	41	29	28
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Kościelcu	74	73	75
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Żębocinie	25	25	25
Przedszkole Samorządowe Nr 1 w Proszowicach	171	169	174
Samorządowe Publiczne Przedszkole Nr 2 w Proszowicach	75	69	75
Suma	502	489	496

Źródło: Raport o stanie Gminy Proszowice za 2022, 2023 i 2024 rok

W Gminie Proszowice, obok placówek publicznych, funkcjonują także przedszkola niepubliczne, których działalność jest dotowana przez Gminę. W 2024 roku do tych placówek należały: Prywatne Przedszkole „Pinokio” w Proszowicach, Prywatne Przedszkole „Kolorowe Kredki”, Prywatne Przedszkole „Przedszkole Parkowe” oraz Niepubliczne Przedszkole „Wesoły Samolocik” w Ostrowie. Według stanu na 30 września 2024 r. do przedszkoli niepublicznych uczęszczało łącznie 123 dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

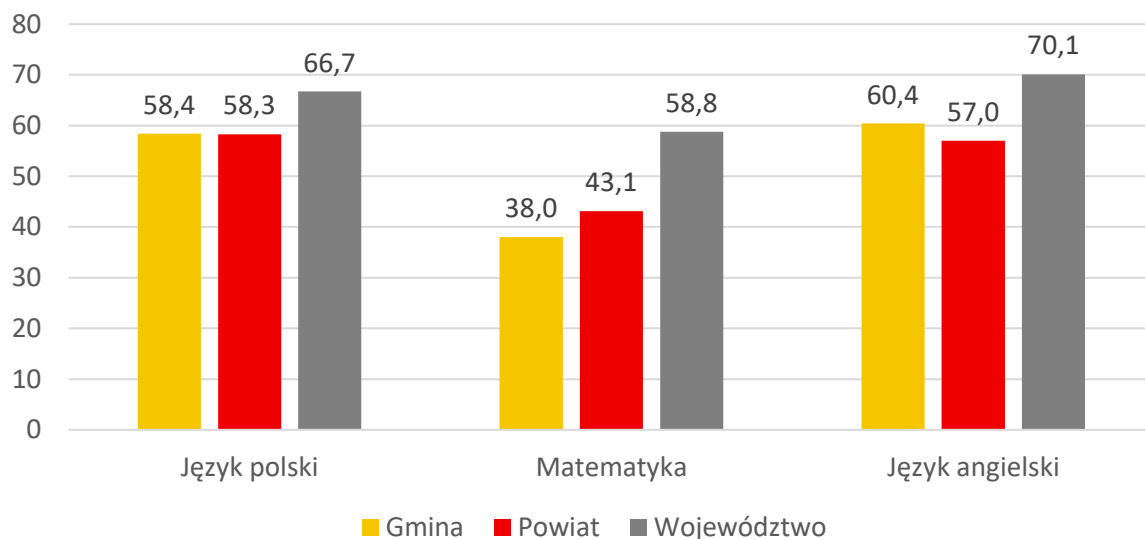
Dodatkowo na terenie Gminy funkcjonuje Samorządowy Żłobek w Proszowicach, do którego uczęszcza 25 dzieci.

Na kolejnym wykresie przedstawiono wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z Gminy w zestawieniu ze średnimi wynikami dla powiatu proszowickiego oraz województwa małopolskiego. Uczniowie z Gminy najlepiej poradzili sobie z językiem angielskim, osiągając wynik 60,4% – był to lepszy wynik w porównaniu z Powiatem (57,0%), ale gorszy w odniesieniu do Województwa (70,1%).

Z języka polskiego uczniowie uzyskali 58,4%, wynik nieznacznie wyższy od średniej Powiatu (58,3%), ale nadal niższy niż średnia Województwa (66,7%). Najśłabsze rezultaty odnotowano z matematyki – 38,0%, co wyraźnie odbiega zarówno od średniego wyniku Powiatu (43,1%), jak i Województwa (58,8%). Szczegółowe dane zostały zaprezentowane na wykresie poniżej.

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Proszowice, powiatu proszowickiego i województwa małopolskiego.

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

Działania placówek oświatowych wspierające rozwój dzieci i młodzieży

W 2024 roku placówki oświatowe z terenu gminy Proszowice realizowały liczne działania wspierające rozwój dzieci i młodzieży, które wykraczały poza podstawową działalność dydaktyczną. Przykładem są projekty międzynarodowe realizowane w Szkole Podstawowej w Klimontowie, w tym programy Erasmus+ oraz eTwinning, umożliwiające uczniom rozwijanie kompetencji językowych, kulturowych i społecznych poprzez współpracę ze szkołami partnerskimi z innych krajów oraz udział w wymianach międzynarodowych.

Ważnym obszarem aktywności szkół była profilaktyka zdrowotna i psychologiczna. W Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Szczytnikach realizowano m.in. programy „Świadomość procentuje” oraz „Żyj z sensem”, obejmujące badania ankietowe dotyczące kondycji psychicznej uczniów, uzależnienia od Internetu oraz poczucia sensu życia, a także działania edukacyjne wzmacniające kompetencje emocjonalne oraz społeczne dzieci i młodzieży. W szkołach prowadzono również liczne programy prozdrowotne, takie jak „Trzymaj formę”, „Program dla szkół”, „Czyste powietrze wokół nas” czy „Nie pal przy mnie proszę”, których celem było kształtowanie zdrowych nawyków.

Szkoły podejmowały także działania z zakresu wolontariatu i integracji społecznej. W Szkole Podstawowej w Szczytnikach aktywnie działało Szkolne Koło Wolontariatu, które organizowało zbiórki żywności, akcje charytatywne oraz inicjatywy skierowane

do seniorów, m.in. „Kartkę świąteczną dla Seniora” dla podopiecznych Domu Pomocy Społecznej w Pieczonogach. Również inne placówki włączały się w ogólnopolskie akcje społeczne, takie jak Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Szlachetna Paczka czy zbiórki na rzecz lokalnych potrzebujących.

Istotnym elementem wsparcia rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży były działania sportowe. Gmina Proszowice finansowała naukę pływania dla uczniów klas III-V wszystkich szkół podstawowych, realizowaną na krytej pływalni w Proszowicach, z której w 2024 roku skorzystało 863 uczniów. Szkoły uczestniczyły także w licznych zawodach sportowych o zasięgu gminnym, powiatowym i wojewódzkim, promując aktywność fizyczną oraz zdrowy styl życia.

Kultura, sport i rekreacja

Głównymi instytucjami działającymi w zakresie kultury na analizowanym terenie jest Centrum Kultury i Wypoczynku (CKiW) oraz Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Proszowicach.

Centrum Kultury i Wypoczynku w Proszowicach (CKiW) realizuje swoją misję poprzez organizację różnorodnych zajęć stałych, wspierających rozwój amatorskiej twórczości artystycznej – zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Instytucja odpowiada również za przygotowanie szeregu wydarzeń i imprez kulturalnych, a także współpracę z lokalnymi organizacjami i udostępnianie przestrzeni na potrzeby działań społecznych i artystycznych.

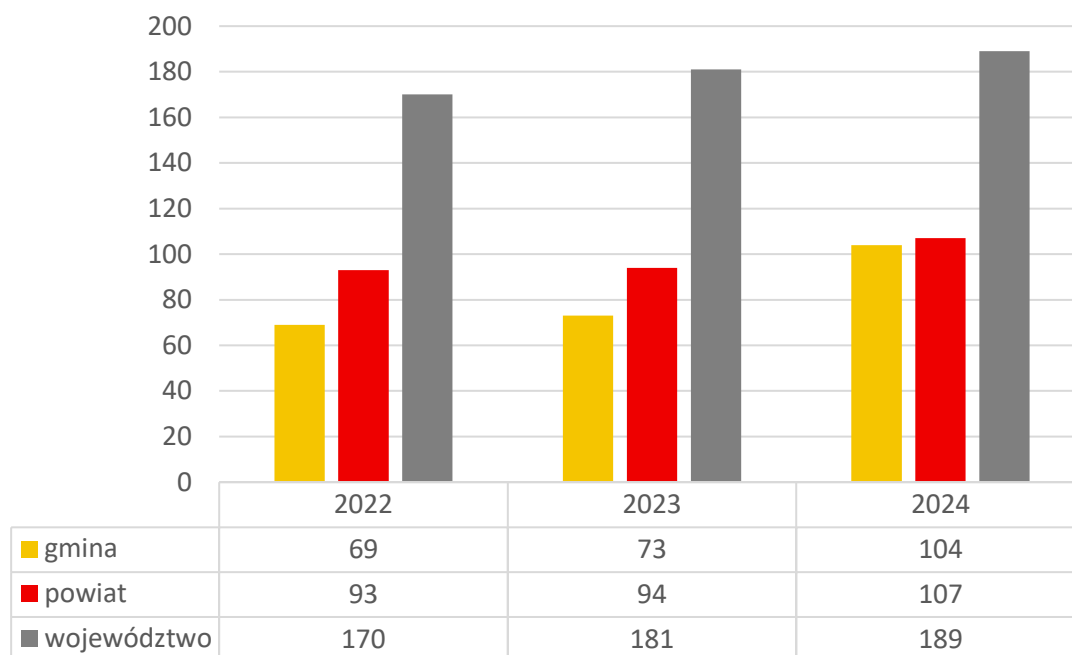
W 2024 roku funkcjonowało 21 sekcji artystycznych, ruchowych i edukacyjnych, w których uczestniczyło około 500 osób. Szczególną rolę odgrywa Formacja Taneczna KOLORY, skupiająca ponad 100 dzieci, regularnie prezentująca autorskie spektakle i zdobywająca nagrody w konkursach regionalnych i ogólnopolskich. Oprócz bieżącej działalności edukacyjnej CKiW zorganizowało liczne wydarzenia, m.in. festyny rodzinne, konkursy plastyczne i recytatorskie, koncerty, spektakle oraz wydarzenia okolicznościowe, co przełożyło się na 86 imprez i 14 tysięcy uczestników. CKiW uczestniczyło także w projektach edukacyjnych, m.in. w „Dialogu młodzieżowym w małej Ojczyźnie” oraz projekcie „Ku Niepodległej”, upamiętniającym Powstanie Styczniowe. Placówka rozwija ponadto swoją obecność w mediach społecznościowych – jej profil obserwuje ponad 5 tysięcy osób, co wskazuje na znaczący wzrost zainteresowania działalnością instytucji.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Proszowicach realizuje swoją misję poprzez upowszechnianie czytelnictwa, prowadzenie działalności informacyjnej oraz kulturalno-edukacyjnej na rzecz mieszkańców miasta i gminy. Biblioteka gromadzi, opracowuje i udostępnia zbiory, a jednocześnie stara się być otwartą, przyjazną przestrzenią dla różnych grup odbiorców – dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. W 2024 roku szczególnym wydarzeniem było otwarcie nowej siedziby „Biblioteki od nowa”, która znacząco poprawiła warunki lokalowe i umożliwiła rozwinięcie oferty programowej.

W 2024 roku zarejestrowano 1 609 nowych czytelników, odnotowano około 32 000 odwiedzin oraz 24 438 wypożyczeń, a w samej nowej bibliotece zorganizowano 118 spotkań z udziałem około 2 000 osób. Placówka prowadzi liczne lekcje biblioteczne, zajęcia dla przedszkoli i szkół, akcje promujące czytanie (m.in. „Mała książka – wielki człowiek”, „Czytanie to przygoda”), spotkania autorskie, wystawy, warsztaty oraz działania w ramach projektów, w tym Erasmus+. Ważnym elementem działalności są także filie w Kościelcu i Ostrowie, które umożliwiają dostęp do oferty bibliotecznej mieszkańcom całej Gminy.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Proszowice, powiecie proszowickim oraz województwie małopolskim w latach 2022-2024. Na podstawie danych statystycznych można dostrzec, że liczba czytelników w Gminie w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców na przestrzeni analizowanych lat zwiększała się. Należy podkreślić, że w latach 2022-2024 w porównaniu do Powiatu i Województwa wskaźnik dla Gminy przyjmował niższe wartości.

Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Proszowice, powiecie proszowickim oraz województwie małopolskim w latach 2022-2024

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W 2024 roku Gmina Proszowice realizowała zadania z zakresu sprzyjania rozwojowi sportu na podstawie obowiązujących przepisów prawa oraz uchwał Rady Miejskiej w Proszowicach. W tym celu przeprowadzono otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego, na który przeznaczono środki finansowe w wysokości 200 000 zł. Dofinansowanie otrzymało sześć podmiotów sportowych działających na terenie gminy: LKS Płomień Kościelec, LKS Agricola Klimontów, MKS Proszowice, MKS Nowa Proszowianka, Stowarzyszenie Akademia Piłkarska Proszowianka oraz KS Lotnik Ostrów.

Wspierane kluby prowadziły systematyczne szkolenie sportowe dzieci, młodzieży oraz dorosłych, głównie w zakresie piłki nożnej, piłki siatkowej, lekkiej atletyki oraz ju-jitsu. Działalność ta obejmowała regularne treningi, udział w rozgrywkach ligowych oraz organizację zawodów sportowych. Przykładowo, MKS Nowa Proszowianka w 2024 roku rozegrał 58 spotkań ligowych i sparingowych, natomiast MKS Proszowice prowadził szkolenie siatkarskie dla 140 zawodniczek i 60 zawodników w różnych kategoriach wiekowych, uczestniczących w rozgrywkach wojewódzkich. Stowarzyszenie Akademia Piłkarska Proszowianka prowadziło zajęcia w kilku grupach wiekowych, obejmujących dzieci i młodzież w wieku szkolnym, a także zorganizowało 2 obozy sportowe.

Zaplecze infrastrukturalne dla realizacji działań sportowych i rekreacyjnych zapewniał Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Proszowicach (MOSiR), który zarządzał krytą pływalnią, halą sportową, stadionem miejskim oraz boiskami sportowymi. Obiekty te były wykorzystywane zarówno przez kluby sportowe realizujące szkolenie i współzawodnictwo, jak i przez mieszkańców korzystających z oferty rekreacyjnej.

W 2024 roku na terenie Gminy realizowany był również program „Już pływam”, w ramach którego 80 uczniów szkół podstawowych uczestniczyło w pozalekcyjnych zajęciach nauki i doskonalenia pływania, prowadzonych na krytej pływalni MOSiR w Proszowicach.

Uzupełnieniem działań o charakterze systemowym były wydarzenia sportowe i rekreacyjne organizowane na terenie Gminy, w tym m.in. Proszowicki Triathlon Lotników, Bieg Proszowicki im. Jana Marynowskiego oraz turnieje i zawody sportowe realizowane we współpracy z klubami sportowymi i jednostkami organizacyjnymi Gminy⁹.

Opieka zdrowotna

Na terenie gminy Proszowice mieszkańcy mają zapewniony dostęp do pełnej i kompleksowej opieki zdrowotnej. Podstawową opiekę medyczną realizują placówki Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej (SPZOZ) w Proszowicach, w tym Rodzinne Centrum Zdrowia w Proszowicach, a także Przychodnia „Zdrowie” przy ul. 3 Maja 70 w Proszowicach.

Jednostki te świadczą usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, a także wybrane świadczenia ambulatoryjne i diagnostykę medyczną.

Równocześnie SPZOZ pełni funkcję szpitala, zapewniając mieszkańcom całego powiatu proszowickiego szeroki zakres opieki szpitalnej. W jego strukturze znajdują się liczne oddziały, m.in. Oddział Wewnętrzny z IOM, Chirurgii Ogólnej, Dziecięcy, Neurologii, Pulmonologiczno-Internistyczny, Obserwacyjno-Zakaźny oraz Anestezjologii i Intensywnej Terapii. Szpital udziela całodobowej pomocy w nagłych przypadkach oraz zapewnia hospitalizację, obejmując opieką także pacjentów spoza gminy w sytuacjach zagrożenia życia¹⁰.

Z danych GUS wynika, iż w gminie Proszowice w 2024 roku udzielono łącznie 134 475 porad. Oznacza to, że na 1 mieszkańca Gminy udzielono wówczas 8,7 porad.

⁹ Raport o stanie Gminy Proszowice za rok 2024

¹⁰ Szpital w Proszowicach, online: <https://spzoz.proszowice.pl/>, [data dostępu: 22.12.2025]

Jest to wartość wyższa od liczby porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu proszowickiego, która w omawianym roku wynosiła 5,4.

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Proszowice w porównaniu do powiatu proszowickiego w 2024 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
liczba porad w ramach POZ	228 175	134 475
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	5,4	8,7

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Działania prozdrowotne i profilaktyka zdrowotna

W 2024 roku Samorząd Gminy Proszowice, podobnie jak w roku poprzednim, konsekwentnie realizował politykę prozdrowotną ukierunkowaną na utrzymanie i poprawę stanu zdrowia mieszkańców. Istotnym obszarem działań była profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem opieki stomatologicznej dla uczniów szkół podstawowych. Program bezpłatnych świadczeń stomatologicznych, realizowany we współpracy z podmiotem leczniczym Possum Sp. z o.o., obejmował zarówno działania profilaktyczne, jak i diagnostyczne oraz edukacyjne. W 2024 roku z usług gabinetu stomatologicznego skorzystało łącznie 1439 uczniów, w tym 196 dzieci przebadanych w okresie wakacyjnym. Regularne wizyty kontrolne, odbywające się co 3-6 miesięcy, sprzyjały wczesnemu wykrywaniu próchnicy oraz kształtowaniu prawidłowych nawyków higienicznych¹¹.

Uzupełnieniem działań stomatologicznych były inicjatywy zwiększające dostępność do opieki zdrowotnej, takie jak organizacja transportu dzieci do gabinetu dentystycznego, z którego pierwszy dowóz odbył się w styczniu 2024 roku. Rozwiązanie to istotnie ograniczało bariery logistyczne i sprzyjało większemu uczestnictwu uczniów w programie profilaktycznym.

Równolegle realizowano działania z zakresu profilaktyki wad postawy. Podczas Dnia Zdrowia, zorganizowanego w maju 2024 roku, przeprowadzono bezpłatne przesiewowe badania postawy ciała, z których skorzystało 20 dzieci. U większości badanych stwierdzono

¹¹ Raport o stanie Gminy Proszowice za rok 2024

nieprawidłowości lub początki wad postawy, co wskazuje na znaczenie wczesnej diagnostyki i potrzebę dalszych działań profilaktycznych w tym obszarze.

Ważnym elementem polityki zdrowotnej Gminy była także profilaktyka nowotworowa skierowana do dorosłych mieszkańców. W ramach realizowanego zadania z bezpłatnych badań i konsultacji, obejmujących m.in. badania markerów nowotworowych oraz spirometrię, skorzystało 115 osób. Podejmowane działania umożliwiały zwiększenie świadomości zdrowotnej oraz wczesne wykrywanie potencjalnych zagrożeń zdrowotnych¹².

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Na terenie gminy Proszowice za utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego odpowiada przede wszystkim Komenda Powiatowa Policji w Proszowicach, której funkcjonariusze realizują zadania z zakresu prewencji, reagowania na naruszenia prawa oraz prowadzenia działań profilaktycznych skierowanych do różnych grup społecznych. Działania te obejmują m.in. przeciwdziałanie przestępczości, poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz współpracę z instytucjami lokalnymi.

Istotną rolę w systemie bezpieczeństwa publicznego pełnią również służby odpowiedzialne za ochronę przeciwpożarową. Na terenie Gminy funkcjonują jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, które współpracują z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Proszowicach. Do ich podstawowych zadań należy udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, usuwanie skutków klęsk żywiołowych oraz reagowanie na inne miejscowe zagrożenia. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej odgrywają również ważną rolę społeczną, angażując się w życie lokalnej wspólnoty poprzez udział w uroczystościach patriotycznych, wydarzeniach gminnych oraz działaniach edukacyjnych z zakresu bezpieczeństwa.

Na terenie Gminy Proszowice funkcjonuje łącznie 22 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych. Wśród nich 19 jednostek działa poza strukturą Krajowego Systemu Ratowniczo-

¹² Raport o stanie Gminy Proszowice za rok 2024

Gaśniczego (KSRG), natomiast 3 jednostki są włączone do tego systemu. Do jednostek OSP niewchodzących w skład KSRG należą: OSP Górka Stogniowska, OSP Makocice, OSP Piekary, OSP Koczanów, OSP Opatkowice, OSP Teresin, OSP Kadzice, OSP Gniazdowice, OSP Przewody, OSP Żębocin, OSP Więckowice, OSP Szczytniki, OSP Ostrów, OSP Kowala, OSP Jakubowice, OSP Posiłów, OSP Łaganów, OSP Mysławczyce oraz OSP Stogniowice. Jednostki te pełnią istotną rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa na poziomie lokalnym, reagując na zdarzenia i zagrożenia występujące na terenie gminy.

W strukturach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego działają natomiast OSP Kościelec, OSP Bobin oraz OSP Klimontów. Włączenie jednostek do KSRG oznacza ich ścisłą współpracę z jednostkami Państwowej Straży Pożarnej i zaangażowanie w bardziej złożone operacje ratownicze, a także możliwość udziału w działaniach o większym zasięgu¹³.

Znaczącą rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego na szczeblu lokalnym odgrywa Straż Miejska w Proszowicach, działająca na terenie miasta i 28 wsi. W 2024 roku Straż Miejska realizowała zadania prewencyjno-interwencyjne, prowadząc systematyczne kontrole oraz reagując na zgłoszenia mieszkańców. W ciągu roku przeprowadzono 1354 kontrole i interwencje, ujawniono 1136 wykroczeń, nałożono 284 mandaty karne oraz udzielono 852 pouczeń. Działania Straży Miejskiej koncentrowały się w szczególności na przeciwdziałaniu zakłóceniom porządku i spokoju publicznego oraz poprawie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Wzrost nierówności społecznych przyczynił się do podejmowania inicjatyw oddolnych przez społeczności najbardziej nimi dotknięte. W odpowiedzi na te wyzwania narodził się ruch spółdzielczy, który umożliwiał grupom społecznym wspólne zaspokajanie podstawowych potrzeb. Kluczowe znaczenie miały wówczas wartości takie jak podmiotowość jednostki i znaczenie indywidualnej pracy. Na tym gruncie ukształtowała się współczesna koncepcja ekonomii społecznej –

¹³ Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Proszowicach, online: <https://www.gov.pl/web/kppsp-proszowice/jednostki-osp>, [data dostępu: 22.12.2025]

ukierunkowanej na człowieka i oddziaływanie społeczne, opartej na partycypacyjnym zarządzaniu, gdzie główny nacisk kładzie się na realizację celów społecznych, a nie maksymalizację zysku¹⁴.

Współcześnie ekonomia społeczna funkcjonuje w ramach różnorodnych podmiotów, m.in. organizacji pozarządowych zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, takich jak stowarzyszenia, fundacje czy prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, np. spółdzielni socjalnych, spółek non profit czy stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach sektora ekonomii społecznej wyróżnia się tzw. podmioty ekonomii solidarnej, których działalność koncentruje się głównie na wspieraniu aktywizacji zawodowej oraz integracji społecznej. Szczególny nacisk kładą one na proces reintegracji osób narażonych na wykluczenie społeczne, jak również na działania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami.

¹⁴ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, str. 10

Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*

Podmioty ekonomii społecznej odgrywają istotną rolę w działaniach na rzecz społeczności lokalnych oraz osób zagrożonych marginalizacją. Ich zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych przekłada się na umocnienie pozycji w procesie współtworzenia lokalnej polityki społecznej i współodpowiedzialność za jej kierunki. Dotychczas współpraca instytucji publicznych z tym sektorem opierała się głównie na zlecaniu zadań publicznych oraz realizacji usług społecznych przez fundacje i stowarzyszenia. Jednak wraz z rozwojem ekonomii społecznej pojawia się potrzeba szerszego włączania wszystkich jej przedstawicieli w procesy planowania, diagnozowania potrzeb, tworzenia dokumentów strategicznych, realizacji inicjatyw i monitorowania ich efektów.

Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019

Zgodnie z zapisami ustawy o ekonomii społecznej poszerzono katalog zadań publicznych, które mogą być realizowane przez organizacje pozarządowe, umożliwiając im podejmowanie działań na rzecz podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych. Natomiast ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych wprowadziła regulacje dotyczące zakresu usług, które mogą być powierzane podmiotom ekonomii społecznej w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów, jak również w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Wskazane poniżej usługi społeczne ściśle nawiązują do katalogu zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 7. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne

lp.	katalog usług społecznych z zakresu:	zadania publiczne w obszarze:
1.	Polityki prorodzinnej	• działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
2.	Wspierania rodziny	• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej • działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
3.	Systemu pieczy zastępczej	• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
4.	Pomocy społecznej	• pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
5.	Promocji i ochrony zdrowia	• ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
6.	Wspierania osób niepełnosprawnych	• działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
7.	Edukacji publicznej	• nauki, edukacji, oświaty i wychowania
8.	Przeciwdziałania bezrobociu	• promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9.	Kultury	• kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
10.	Kultury fizycznej i turystyki	• wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa
11.	Pobudzania aktywności obywatelskiej	• działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych • upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji • udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego • upowszechniania i ochrony praw konsumentów
12.	Mieszkalnictwa	• tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
13.	Ochrony środowiska	• ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
14.	Reintegracji zawodowej i społecznej	• działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości • rewitalizacji • działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 • działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmacniania integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji. W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- otwarty konkurs ofert,
- „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje poprzez zlecanie zadań w formie:

- zlecenia usług,
- zlecenia instytucji,
- bonu na aktywność (regranting),
- kooperacyjnego rozwiązania problemów.

W Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zarejestrowane jest 27 KGW w gminie Proszowice, m.in. Koło Gospodyń Wiejskich w Koczanowie, Koło Gospodyń Wiejskich w Kowali, Koło Gospodyń Wiejskich w Teresinie, Koło Gospodyń Wiejskich w Więckowicach, Koło Gospodyń Wiejskich w Łaganowie, Koło Gospodyń Wiejskich w Stogniowicach, Koło Gospodyń Wiejskich Szreniawa w Klimontowie.

W gminie Proszowice w 2024 roku zarejestrowanych było łącznie 2 061 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 5 fundacji oraz 73 stowarzyszenia i organizacje społeczne. W analizowanym okresie 2022-2024 liczba fundacji pozostawała niezmienna, natomiast liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych wzrosła z 71 w 2022 roku do 73 w latach

2023-2024. Jednocześnie odnotowano systematyczny wzrost ogólnej liczby podmiotów gospodarki narodowej.

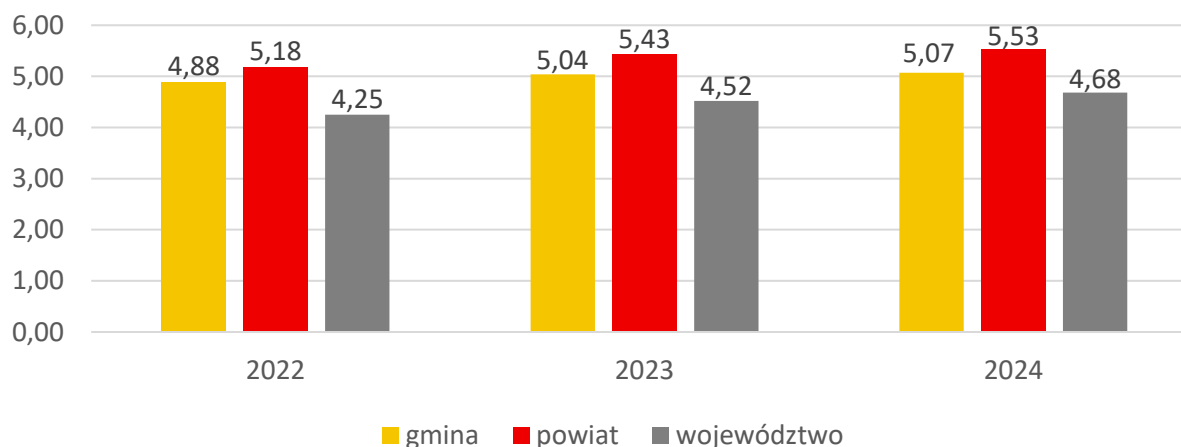
Tabela 8. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Proszowice na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym:	1 930	1 998	2 061
fundacje	5	5	5
stowarzyszenia i organizacje społeczne	71	73	73

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejny wykres przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Proszowice, powiecie proszowickim oraz województwie małopolskim w latach 2022-2024. Wskaźnik dla Gminy w 2022 roku wynosił 4,88, w 2023 roku – 5,04, a w 2024 roku – 5,07. W omawianym okresie wartości dla gminy Proszowice przyjmowały wyższe wartości względem Województwa, ale niższe względem Powiatu. Rozpatrując dane uwarunkowania, zauważyć można stopniowy wzrost omawianego wskaźnika we wszystkich analizowanych jednostkach. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Proszowice, powiecie proszowickim i województwie małopolskim na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy i Miasta oraz jednostek organizacyjnych (MGOPS, placówki oświatowe itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Gminny system pomocy społecznej

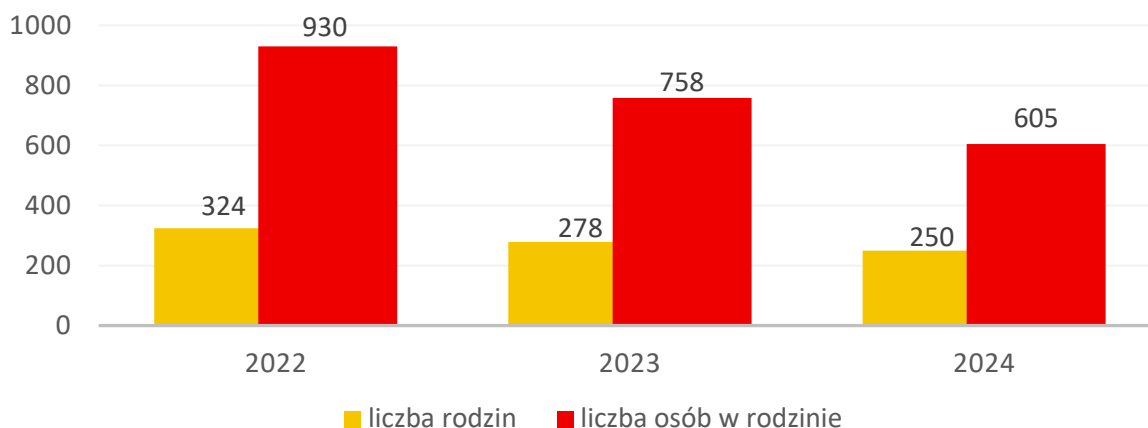
Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹⁵.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. MGOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Burmistrza oraz uchwałami Rady Miejskiej.

W 2024 roku pomocą społeczną objęto 250 rodzin, podczas gdy w 2023 roku było ich 278, a w 2022 roku – 324. Spadek widoczny jest również w liczbie osób korzystających ze wsparcia. W ostatnim analizowanym roku było to 605 osób, w 2023 roku – 758, natomiast w roku bazowym aż 930.

¹⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.).

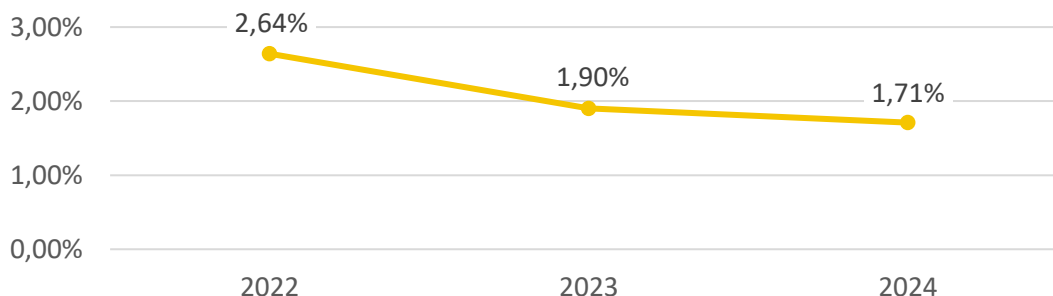
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Proszowice w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2022-2024 wartość tego wskaźnika w gminie Proszowice ulegała spadkowi: w roku bazowym było to 2,64%, w 2023 roku – 1,90%, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 1,71%.

Wykres 9. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Kolejna tabela prezentuje liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku oraz płeć. W 2024 roku ze świadczeń korzystały 84 osoby w wieku przedprodukcyjnym, 132 osoby w wieku produkcyjnym oraz 70 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest wyraźna przewaga mężczyzn – wsparcie otrzymało 157 mężczyzn oraz 129 kobiet. Analiza danych z lat 2022-2024 wskazuje, że ogólna liczba osób korzystających z pomocy społecznej uległa zmniejszeniu, szczególnie w grupie wieku produkcyjnego. Jednocześnie w grupie poprodukcyjnej kobiet odnotowano niewielki wzrost liczby beneficjentek. Szczegółowe wartości przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024

wiek	2022		2023		2024	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
0-17	45	44	38	26	41	43
produkcyjny	78	105	71	86	45	87
poprodukcyjny	49	29	38	29	43	27
ogółem	172	178	147	141	129	157

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

W 2024 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 161 mieszkańcom gminy Proszowice, natomiast świadczenia niepieniężne otrzymały 103 osoby. Na przestrzeni analizowanych lat widoczne są niewielkie wahania liczby osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych, natomiast w przypadku świadczeń pieniężnych zaznacza się wyraźna tendencja spadkowa – z 293 osób w 2022 roku do 161 w roku 2024. Dane szczegółowe przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 10. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie niepieniężne	121	96	103
świadczenie pieniężne	293	199	161

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, ogólna liczba osób długotrwale pobierających świadczenie uległa spadkowi z 156 osób w 2022 roku do 127 w 2024 roku. Biorąc pod uwagę podział na płeć, we wszystkich analizowanych latach z pomocy społecznej częściej korzystali mężczyźni niż kobiety. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024

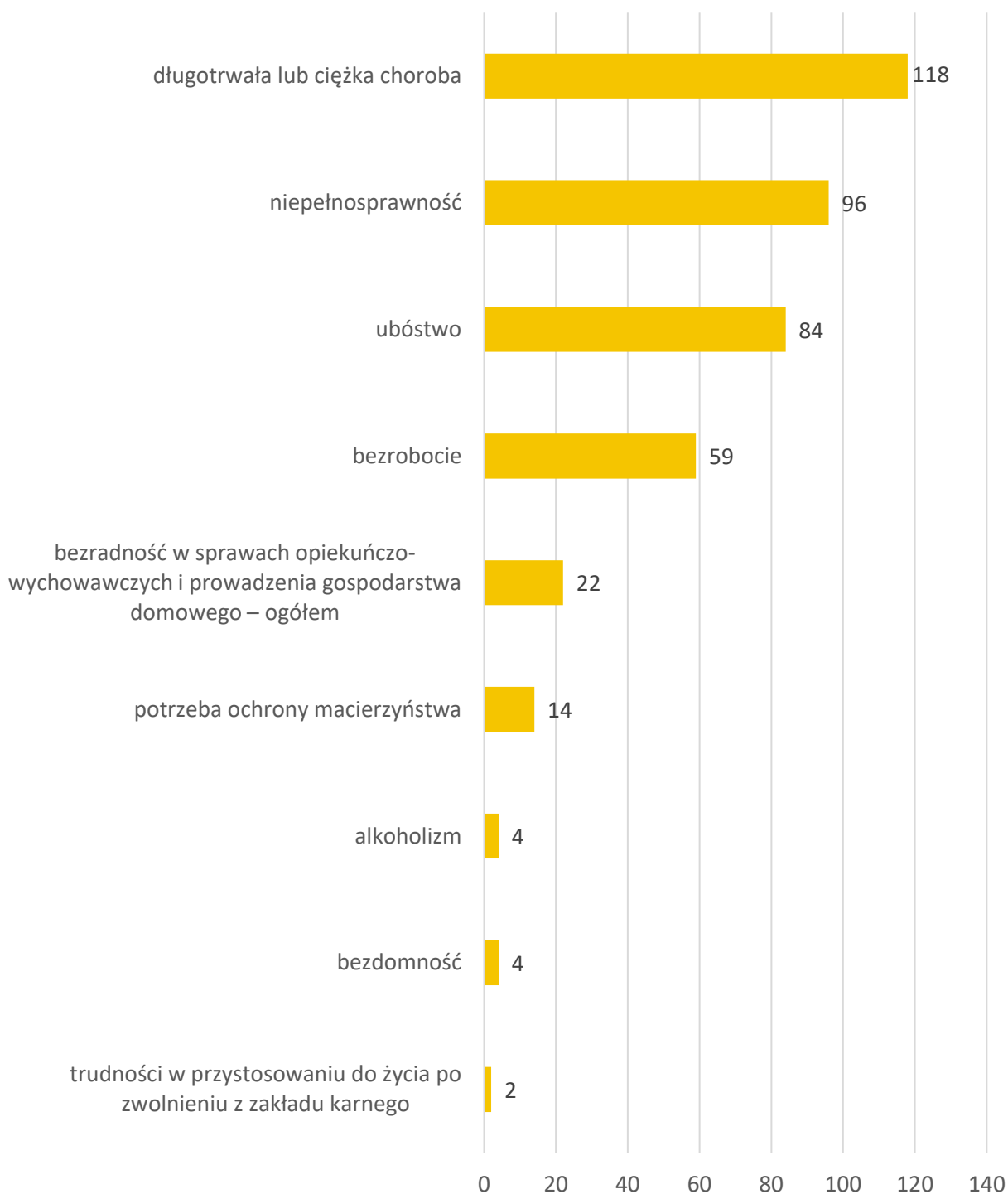
płeć	2022	2023	2024
kobiety	62	48	41
mężczyźni	94	81	86
ogółem	156	129	127

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

W 2024 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Proszowice była długotrwała lub ciężka choroba – z tego powodu pomoc otrzymało 118 rodzin. W dalszej kolejności znalazły się: niepełnosprawność (96 rodzin), ubóstwo (84 rodziny) oraz bezrobocie (59 rodzin). Kolejnymi przyczynami były: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem (22 rodziny), potrzeba ochrony macierzyństwa (14 rodzin), alkoholizm (4 rodziny), bezdomność (4 osoby) oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (2 rodziny).

Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Proszowice należą:

- Urząd Gminy i Miasta Proszowice,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach,
- Powiatowy Urząd Pracy w Proszowicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej,
- Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą Domową,
- Dzienny Dom Pomocy „SENIOR+”,
- Klub Integracji Społecznej,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Proszowicach,
- Komenda Powiatowa Policji w Proszowicach,
- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Proszowicach,
- Centrum Kultury i Wypoczynku w Proszowicach,
- placówki ochrony zdrowia,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO)

Należy zaznaczyć, iż istotnymi partnerami w realizacji działań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach wraz z działającym w jego strukturach Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, a także Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Proszowicach oraz Powiatowy Urząd Pracy w Proszowicach.

Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Proszowice, a także skala zjawiska przemocy. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne oraz sytuacja osób starszych.

Struktura badanej próby

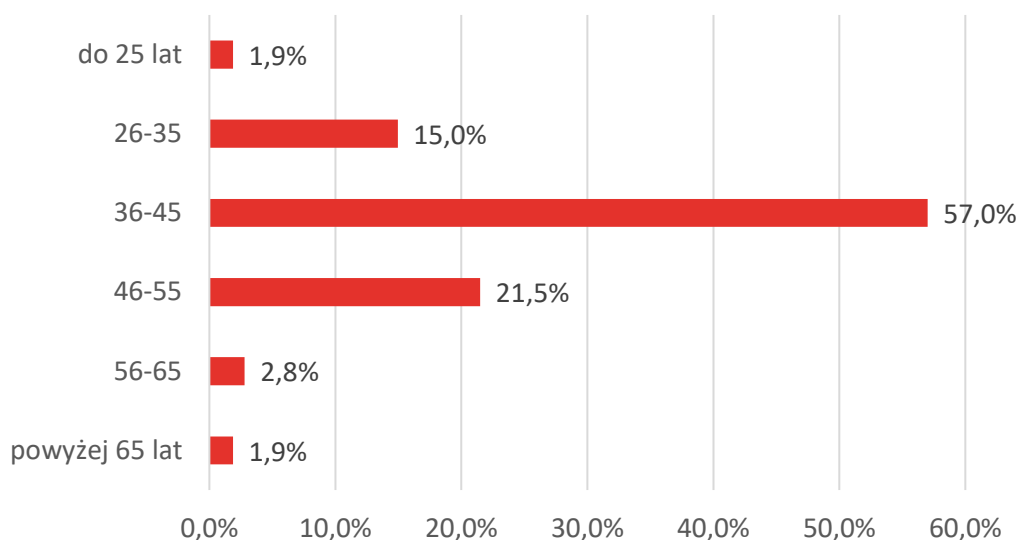
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Proszowice wzięli udział mieszkańcy mający powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one 95,3% ogółu, a mężczyźni – 4,7%.

Rysunek 5. Płeć: N=107

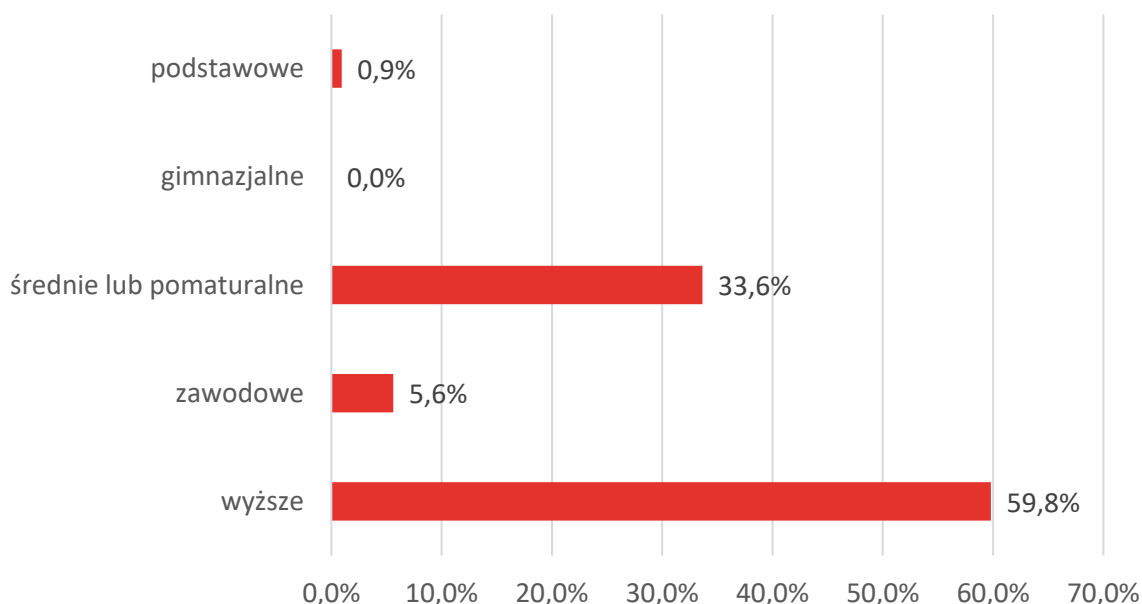
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (57,0%), 46-55 lat (21,5%) oraz 26-35 lat (15,0%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy w wieku 56-65 lat (2,8%), z kolei najmniejszą grupę badawczą stanowiły osoby do 25 lat i powyżej 65 lat (po 1,9%).

Wykres 11. Wiek: N=107

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (59,8%) oraz średnim lub pomaturalnym (33,6%). 5,6% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym, natomiast 0,9% – z wykształceniem podstawowym.

Wykres 12. Wykształcenie: N=107

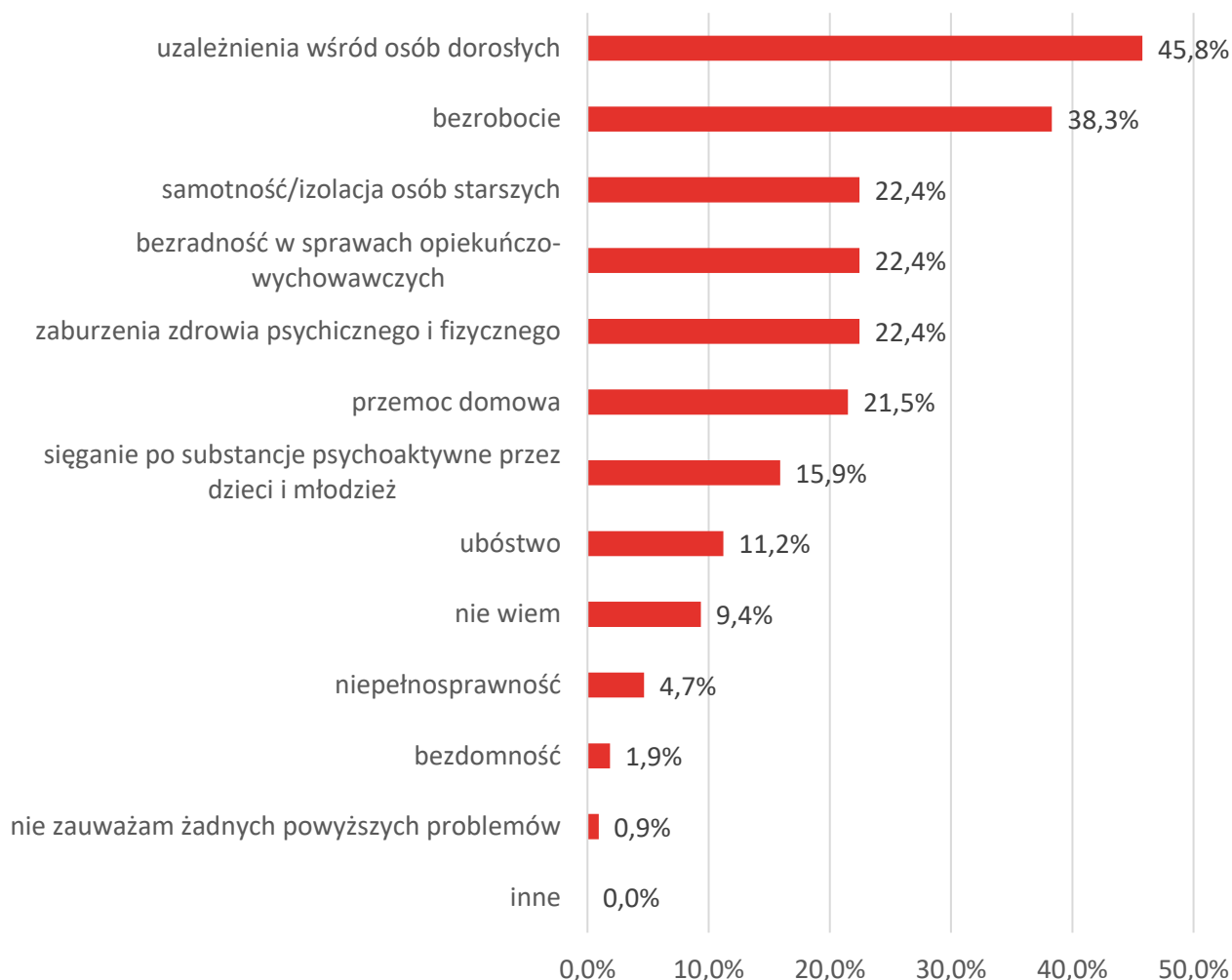

Problemy społeczne

Badani zostali poproszeni o wskazanie najważniejszych problemów społecznych występujących na terenie gminy Proszowice. Zdecydowanie najczęściej wymieniano uzależnienia wśród osób dorosłych (45,8%) oraz bezrobocie (38,3%). Na kolejnych miejscach znalazły się: samotność/izolacja osób starszych, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego (po 22,4%). 21,5% ankietowanych wskazało na przemoc domową, a 15,9% badanych na sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież. W dalszej kolejności respondenci wymieniali: ubóstwo (11,2%), niepełnosprawność (4,7%), a także bezdomność (1,9%). Niewielka część stwierdziła, że nie zauważa żadnych problemów wymienionych w kafeterii (0,9%), a 9,4% mieszkańców nie potrafi wskazać najczęstszych problemów społecznych na terenie Gminy.

Wykres 13. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=107

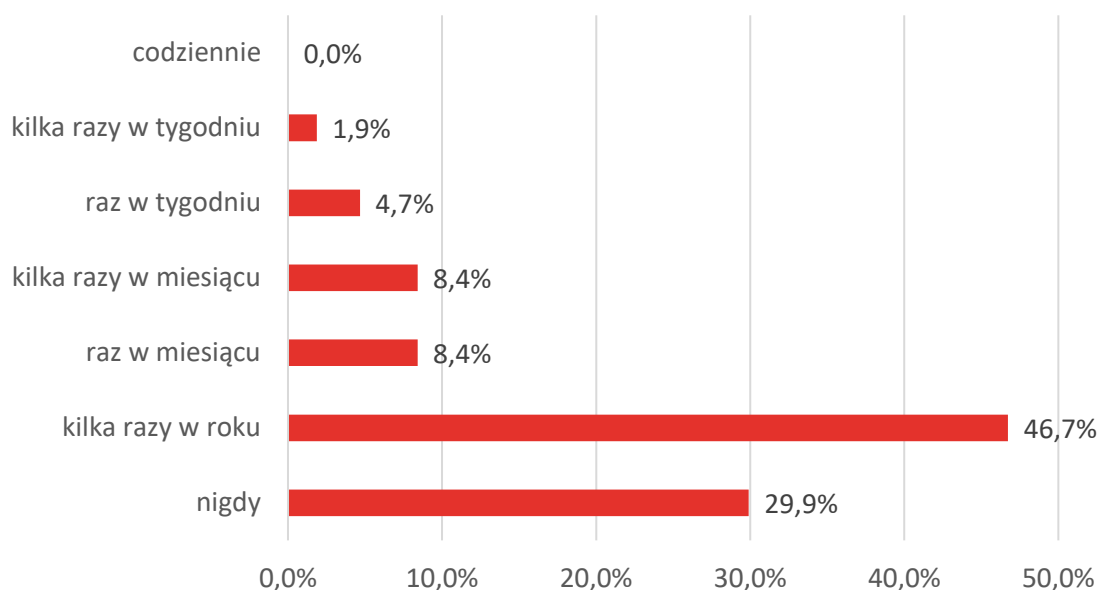
*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

Problem alkoholowy

W niniejszym bloku tematycznym dorosłych mieszkańców Gminy poproszono o określenie z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencję zadeklarowało 29,9% ankietowanych, natomiast blisko połowa badanych (46,7%) sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. Po 8,4% respondentów wskazało, że takie sytuacje mają miejsce raz w miesiącu lub kilka razy w miesiącu. Ponadto 4,7% ankietowanych spożywa alkohol raz w tygodniu, a 1,9% robi to kilka razy w tygodniu.

Wykres 14. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=107

Kolejne pytanie zostało skierowane wyłącznie do osób, które zadeklarowały spożywanie alkoholu. Większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyło im się upić (70 osób, tj. 93,3%). W przypadku 4,0% badanych taka sytuacja miała miejsce jednokrotnie (3 osoby), a 2,7% osób zadeklarowało, że w ciągu ostatniego roku straciło kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu od 2 do 5 razy (2 osoby).

Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=75

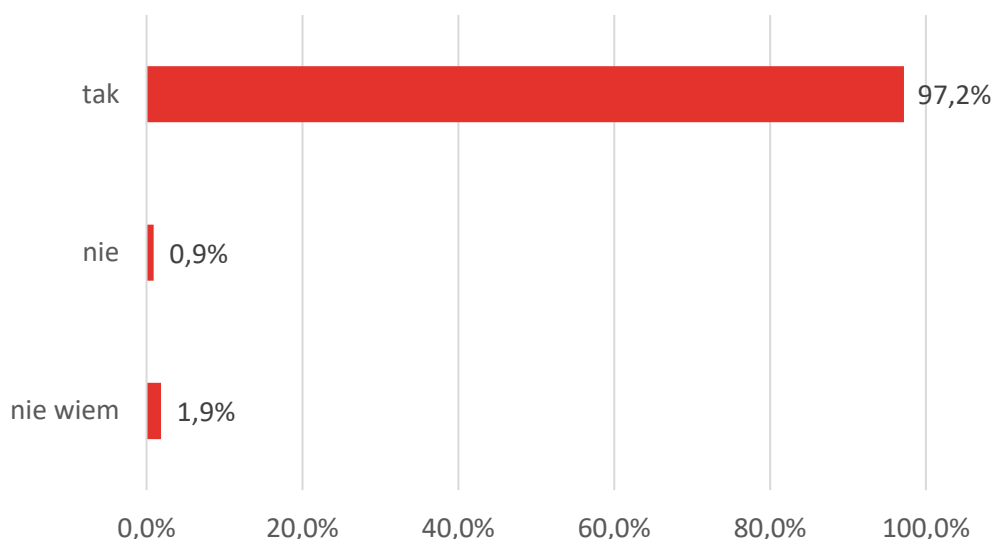
Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	4,0%	3
2-5 razy	2,7%	2
6-10 razy	0,0%	0
powyżej 10 razy	0,0%	0
ani razu	93,3%	70

Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. Wśród respondentów, którzy zadeklarowali spożywanie alkoholu, 4,0% podało, że nie posiada prawa jazdy (3 osoby), a pozostałe 96,0% badanych zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po jego spożyciu (72 osoby).

Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=75

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	96,0%	72
raz mi się to zdarzyło	0,0%	0
zdarzało mi się to sporadycznie	0,0%	0
zdarzało mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	4,0%	3

W jednym z pytań respondenci zostali poproszeni o ocenę wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrane dane pokazują, że zdecydowana większość, bo 97,2% badanych – jest świadoma negatywnych konsekwencji takiego zachowania, natomiast 1,9% ankietowanych wybrało odpowiedź „nie wiem”.

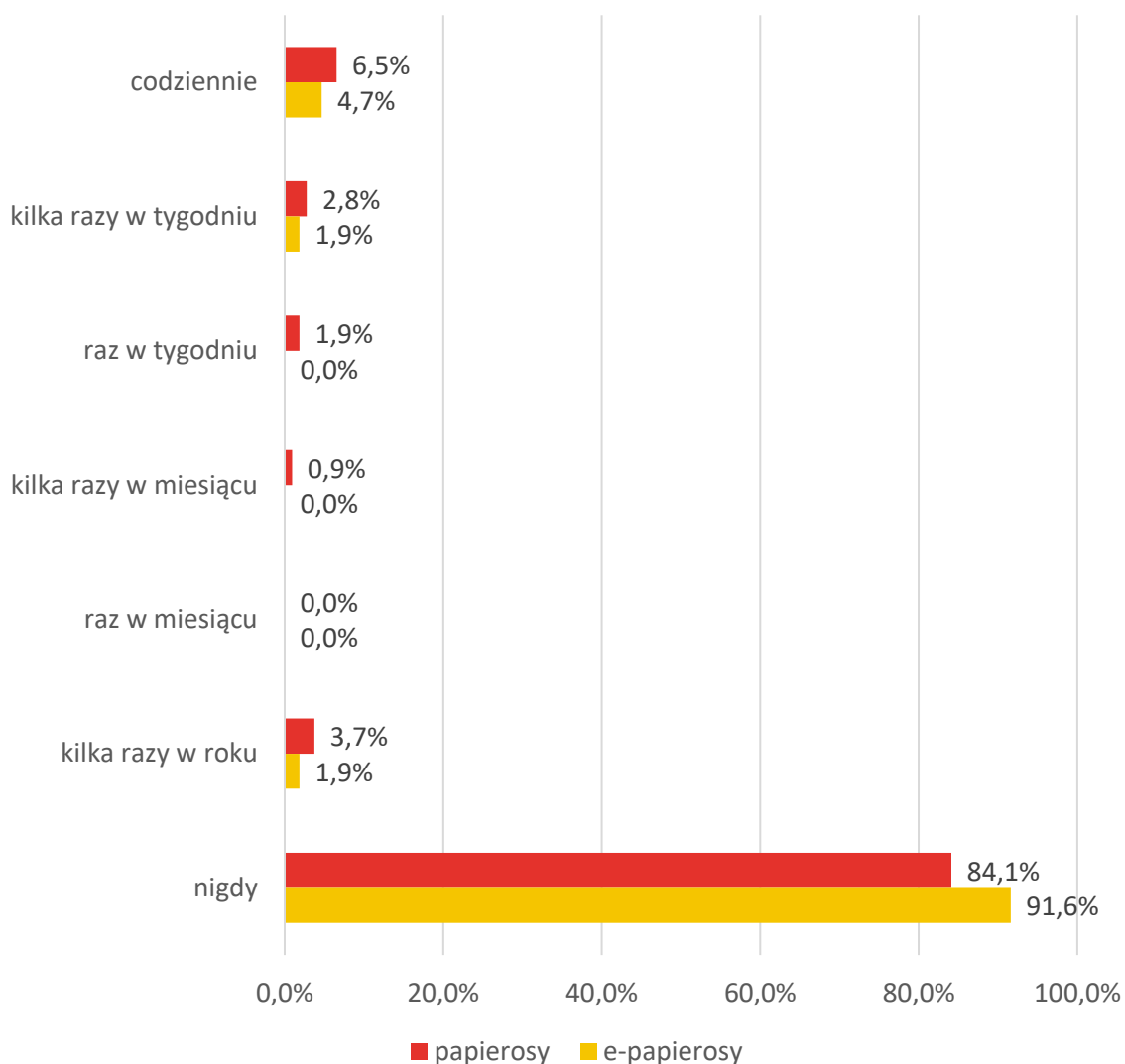
Wykres 15. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=107

Problem nikotynowy

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Proszowice. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 15,8% respondentów, spośród których 3,7% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku, 0,9% – kilka razy w miesiącu, 1,9% – raz w tygodniu, a 2,8% – kilka razy w tygodniu. Ponadto 6,5% zadeklarowało codzienne palenie papierosów. Po elektroniczne papierosy sięga mniejszy odsetek respondentów (8,5%), przy czym po 1,9% robi to kilka razy w roku i kilka razy w tygodniu, a 4,7% – codziennie.

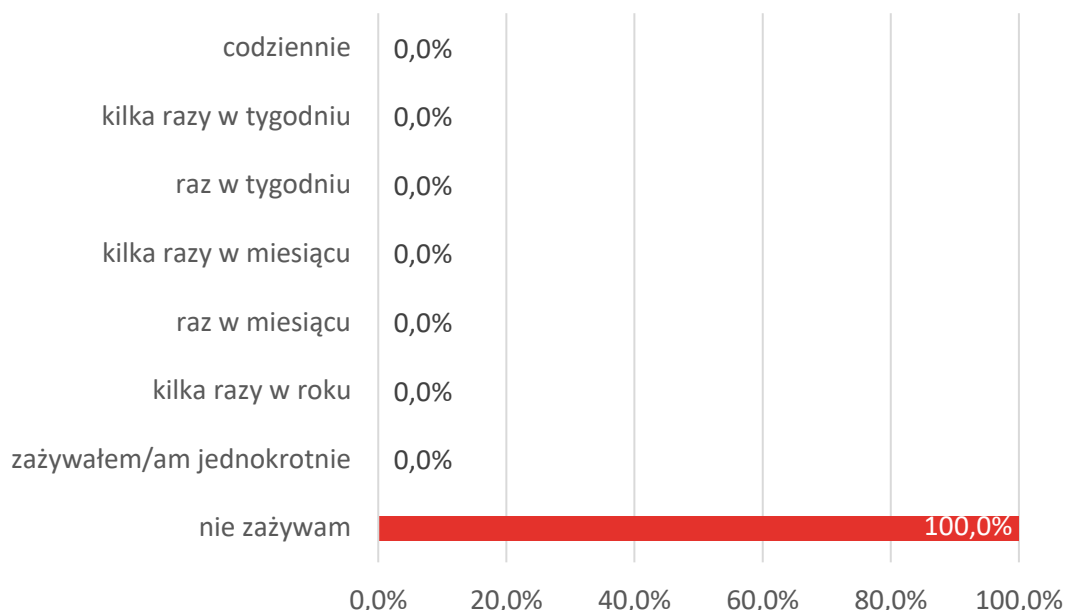
Wykres 16. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=107

Problem narkotykowy

Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Proszowice. Jak wynika z analizy materiału badawczego, kontaktu z narkotykami, dopalaczami lub lekami w celu odurzenia nie miał żaden respondent.

Wykres 17. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=107

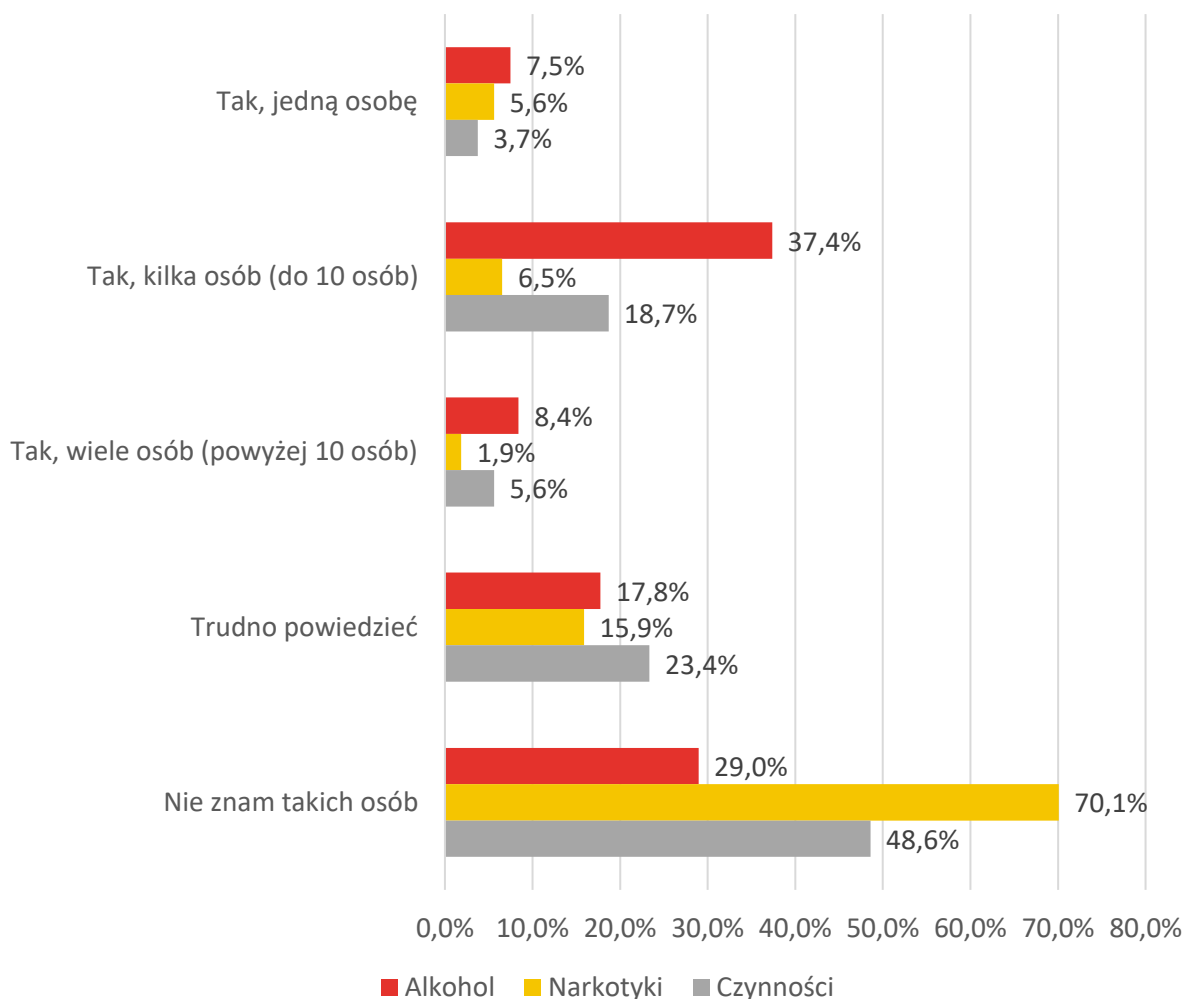

Badani mieszkańcy Gminy zostali w dalszej części ankiety poproszeni o wskazanie, czy w ich otoczeniu znajdują się osoby nadużywające alkoholu, narkotyków lub nadmiernie angażujące się w różnego rodzaju czynności. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają skalę zjawiska w trzech analizowanych obszarach:

- 53,3% zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu, w tym 7,5% – jedną osobę, 37,4% – kilka takich osób, a 8,4% – wiele osób;
- 14,0% ankietowanych zna osoby nadużywające narkotyków, w tym 5,6% – jedną taką osobę, 6,5% – kilka osób, a 1,9% – wiele takich osób;
- 28,0% badanych wskazuje, że zna osoby nadmiernie podejmujące różnego rodzaju czynności, w tym 3,7% – jedną taką osobę, 18,7% – kilka osób, a 5,6% – wiele osób.

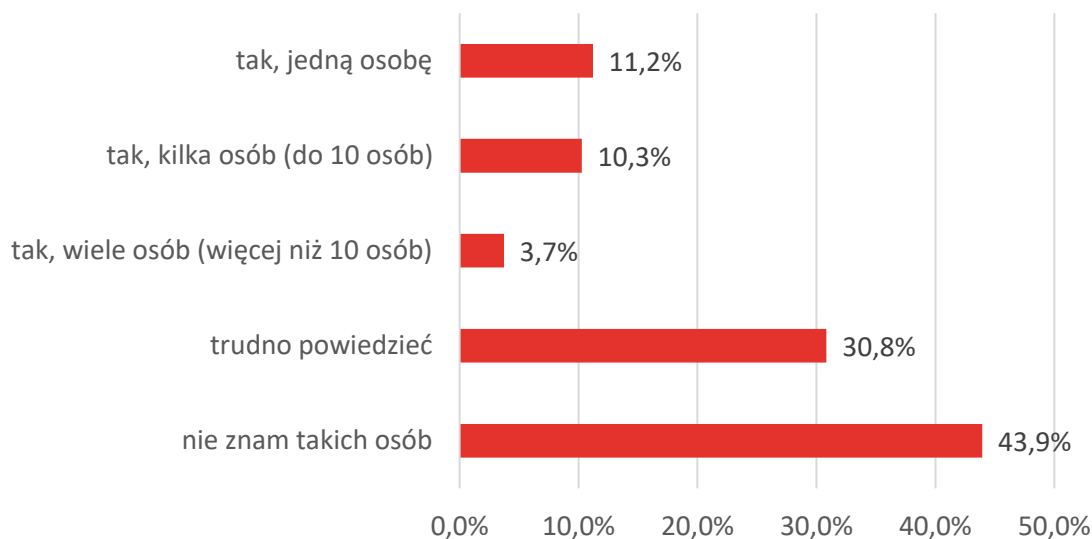
Wykres 18. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=107

Problem przemocy

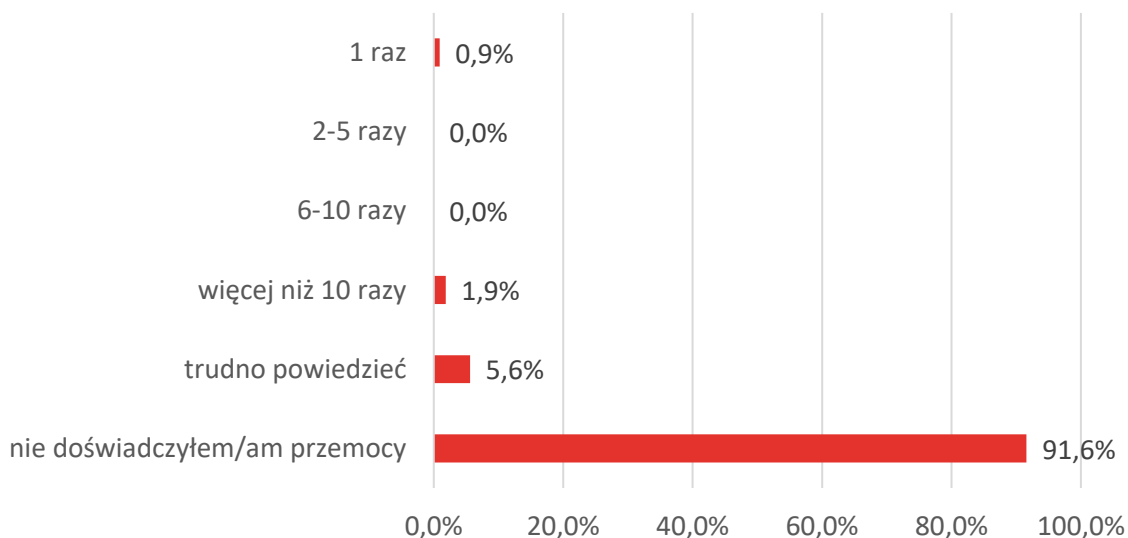
W kolejnej części raportu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Proszowice. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy w swoim domu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 25,2% badanych, spośród których 11,2% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, 10,3% – kilka osób dotkniętych przemocą domową (do 10 osób), a 3,7% – wiele takich osób (powyżej 10). Należy zauważyć, iż 30,8% uczestników badania nie jest pewnych, czy zna taką osobę, a jednoznacznie zaprzeczyło temu 43,9% badanych.

Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=107

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 2,8% dorosłych mieszkańców, wśród których 0,9% doświadczyło jej jednokrotnie, a 1,9% – więcej niż 10 razy. Dodatkowo 5,6% mieszkańców wskazało opcję „trudno powiedzieć”.

Wykres 20. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=107

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że wszyscy doświadczyli przemocy psychicznej (3 osoby, tj. 100,0%), a 33,3% uczestników badania wskazało na przemoc ekonomiczną (1 osoba).

Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=3

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	100,0%	3
przemoc ekonomiczna	33,3%	1
przemoc fizyczna	0,0%	0
przemoc seksualna	0,0%	0
zaniedbanie	0,0%	0
nie wiem	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

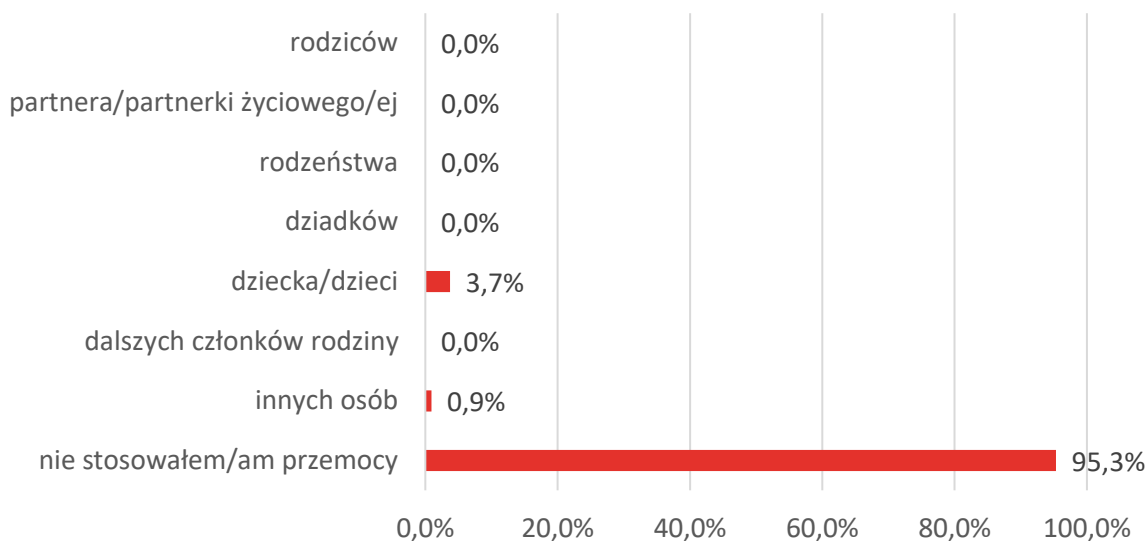
W dalszej części poproszono respondentów, którzy zadeklarowali doświadczenie przemocy, o wskazanie osób, które stosowały ją wobec nich. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że 66,7% badanych doznało przemocy ze strony partnera/partnerki życiowego/ej (2 osoby), z kolei 33,3% ankietowanych wybrało opcję „inne osoby” (33,3%), wskazując konkretnie na *byłego partnera*.

Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=3

Odpowiedź	%	Liczba odp.
partner/partnerka życiowy/a	66,7%	2
inne osoby	33,3%	1
rodzice	0,0%	0
rodzeństwo	0,0%	0
dziadkowie	0,0%	0
dziecko/dzieci	0,0%	0
dalsi członkowie rodziny	0,0%	0

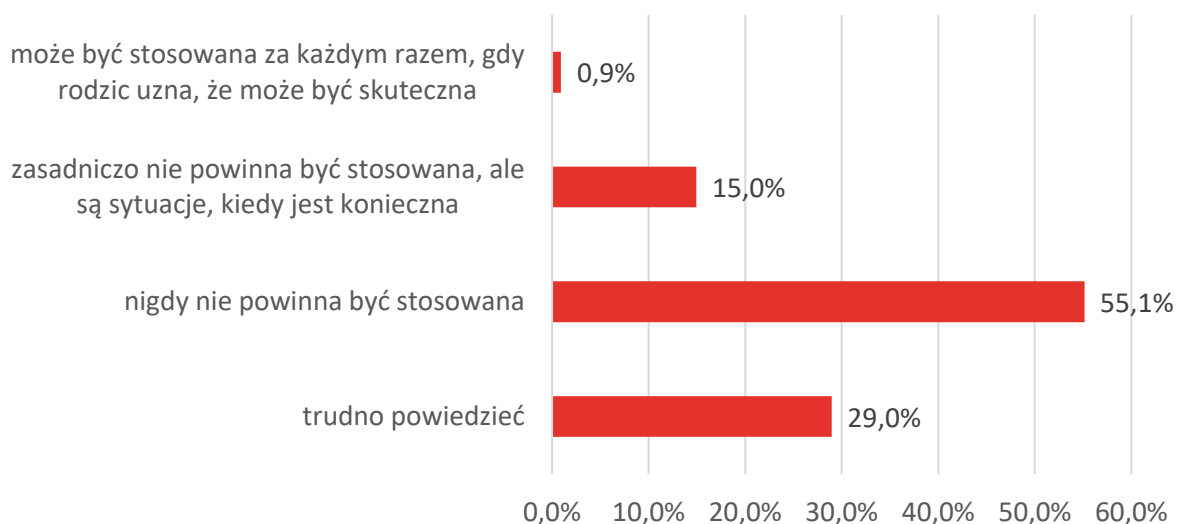
W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosowali oni przemoc wobec drugiej osoby. Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż zdecydowana większość uczestników badania nie stosowała przemocy (95,3%). Tego typu zachowań dopuściło się natomiast 4,6% respondentów, w tym 3,7% kierując je wobec dziecka lub dzieci, a 0,9% względem innych osób, wskazując konkretnie na *podopiecznych*.

Wykres 21. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=107

Istotnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w gminie Proszowice była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż ponad połowa badanych nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej (55,1%), a 15,0% ankietowanych uważa, że zasadniczo nie powinna być ona stosowana, jednakże są sytuacje, w których jest konieczna. 0,9% badanych twierdzi, że kary fizyczne mogą być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że mogą być skuteczne, a dodatkowo 29,0% respondentów zaznaczyło opcję „trudno powiedzieć”.

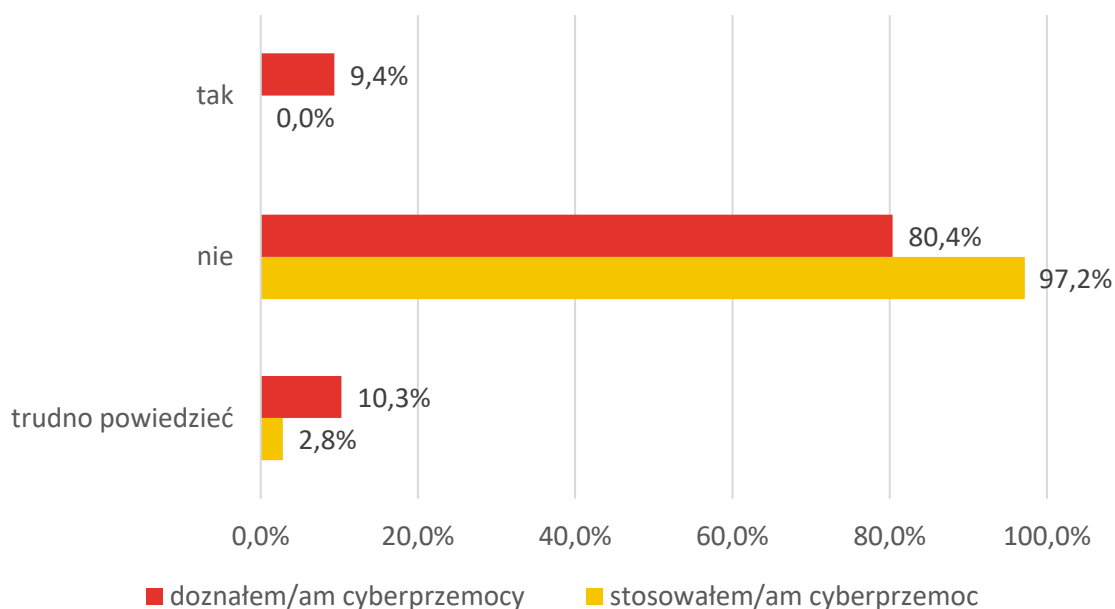
Wykres 22. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=107

Kolejne pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 9,4% badanych, a 10,3% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania cyberprzemocy nie przyznał się żaden ankietowany, a 2,8% nie potrafiło jednoznacznie określić swojego zdania w tym aspekcie, udzielając odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

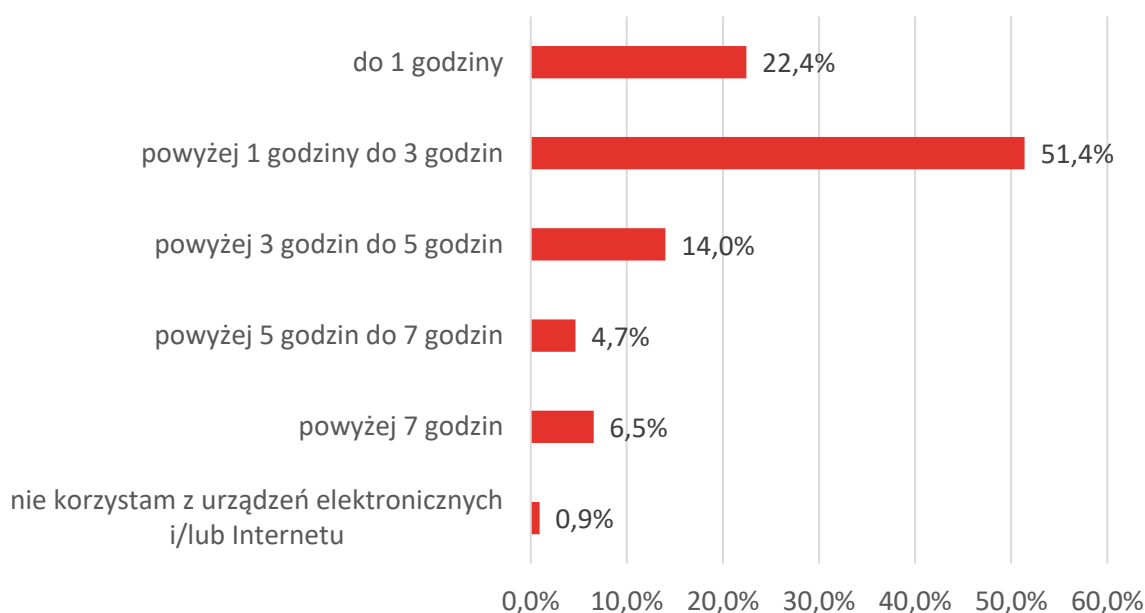
Wykres 23. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=107

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

W następnym obszarze tematycznym zapytano mieszkańców o korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Anketowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Jak wynika z deklaracji, niemal wszyscy respondenci korzystają z tego typu urządzeń i Internetu (99,1%), przy czym 22,4% respondentów robi to do 1 godziny dziennie, 51,4% wskazało na przedział od 1 do 3 godzin, a korzystanie z urządzeń pomiędzy 3 a 5 godzinami dziennie zadeklarowało 14,0% respondentów. Ponadto 4,7% korzysta z tego typu urządzeń powyżej 5 do 7 godzin dziennie, a 6,5% – powyżej 7 godzin.

Wykres 24. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=107

Odpowiadając na kolejne pytanie mieszkańcy, którzy korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu określili, czy zdarza się im poświęcać na to więcej czasu niż wstępnie zakładali. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, 57,6% respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie (61 osób), natomiast 21,7% mieszkańców wskazało, że w ich przypadku takie sytuacje się nie zdarzają (23 osoby). 5,7% ankietowanych stwierdziło, że nie przewiduje określonego czasu (6 osób), a 15,1% osób biorących udział w badaniu miało trudność w określeniu takich sytuacji (16 osób).

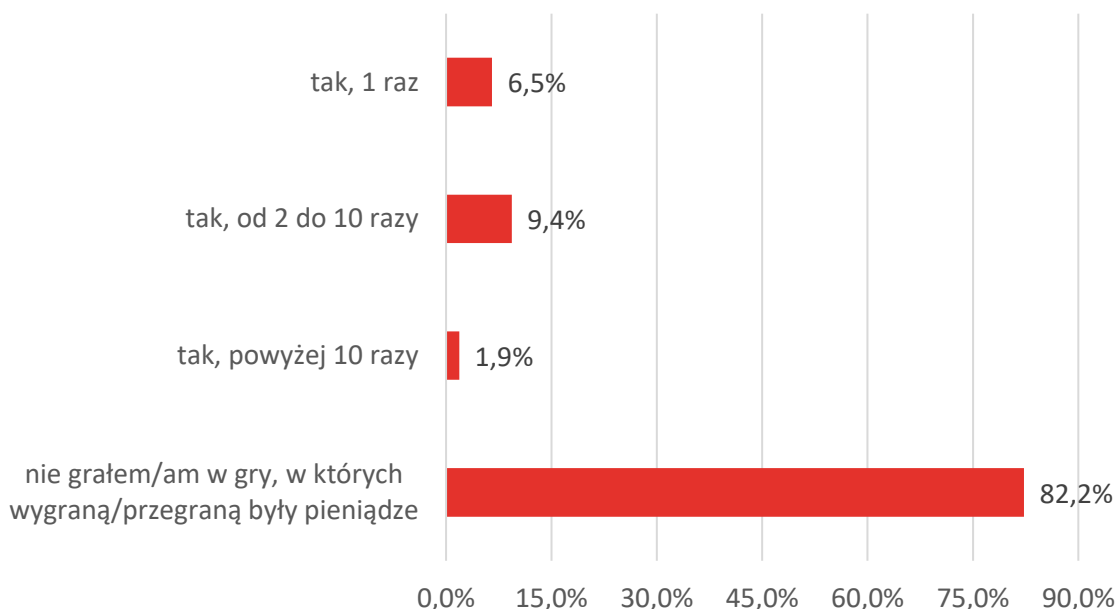
Tabela 16. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładali/a? N=106

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	57,6%	61
nie	21,7%	23
trudno powiedzieć	15,1%	16
nie przewiduję określonego czasu	5,7%	6

Uczestnictwo w grach hazardowych

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało (17,8%) badanych, wśród których 6,5% grało w takie gry 1 raz, 9,4% – od 2 do 10 razy, z kolei 1,9% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Wykres 25. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=107

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 17,7% ankietowanych potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu (3 osoby), a 82,4% zaprzeczyło (14 osób). 2 respondentów nie odpowiedziało na to pytanie.

Tabela 17. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną?
N=17

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	17,7%	3
nie	82,4%	14
trudno powiedzieć	0,0%	0

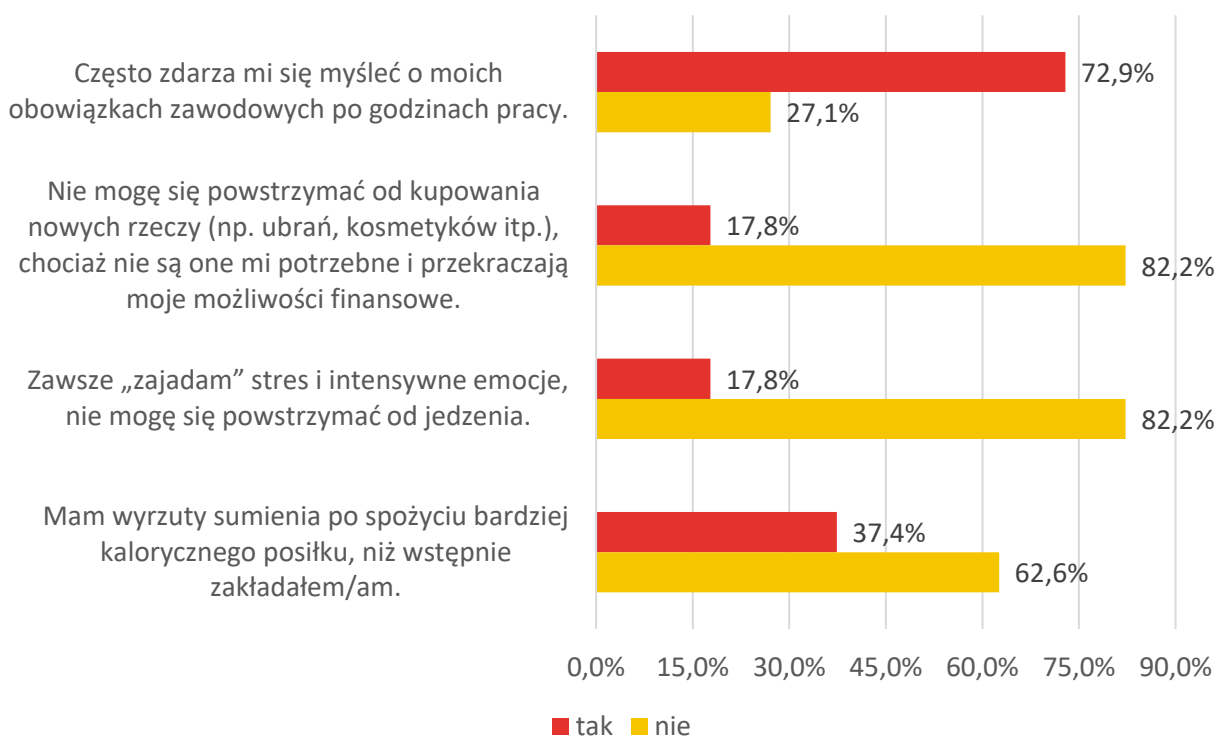
Inne uzależnienia behawioralne

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Proszowice, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat problemów natury behawioralnej. Zakupoholizm i pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tych problemów wśród lokalnej społeczności. Zaburzenia odżywiania również stanowiły jeden z obszarów objętych badaniem, co pozwoliło na zidentyfikowanie ich postrzegania i skali w kontekście innych trudności doświadczanych przez respondentów. Uzyskane wyniki przedstawiają się następująco:

- 72,9% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy;
- 37,4% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku;
- 17,8% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje;
- 17,8% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.

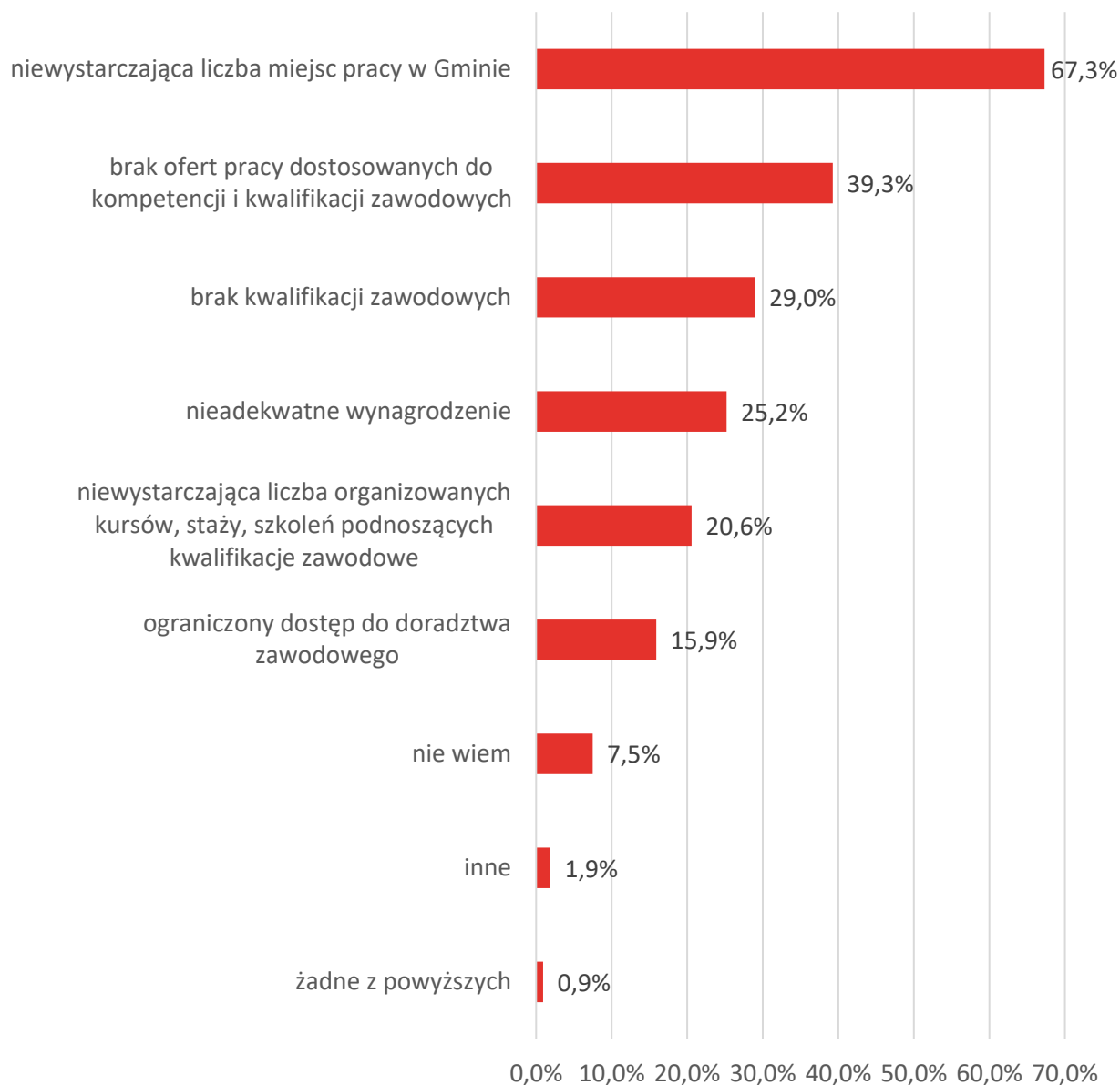
Wykres 26. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=107

Rynek pracy

W kolejnym etapie badania poruszono kwestię trudności, z jakimi mogą mierzyć się osoby bezrobotne poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy Proszowice. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi można zauważyć, że najczęściej wskazywaną barierą jest niewystarczająca liczba miejsc pracy – na ten problem zwróciło uwagę 67,3% respondentów. Znacząca grupa badanych (39,3%) wskazała również brak ofert pracy dopasowanych do posiadanych kompetencji i kwalifikacji zawodowych, natomiast 29,0% zwróciło uwagę na brak własnych kwalifikacji zawodowych jako istotną przeszkodę w znalezieniu zatrudnienia. 25,2% ankietowanych dostrzega problem nieadekwatnych wynagrodzeń, 20,6% – niewystarczającą liczbę kursów, staży i szkoleń umożliwiających podniesienie kwalifikacji, a 15,9% mieszkańców wskazało na ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego oraz nieadekwatne wynagrodzenie oferowane na lokalnym rynku pracy. W przypadku opcji „inne” 1,9% respondentów wskazało na czynniki, takie jak: *ciężki dojazd do pracy i brak możliwości pracy w określonych przez siebie godzinach*. Dodatkowo 7,5% badanych zadeklarowało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 0,9% osób wskazało na opcję „żadne z powyższych”.

Wykres 27. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=107

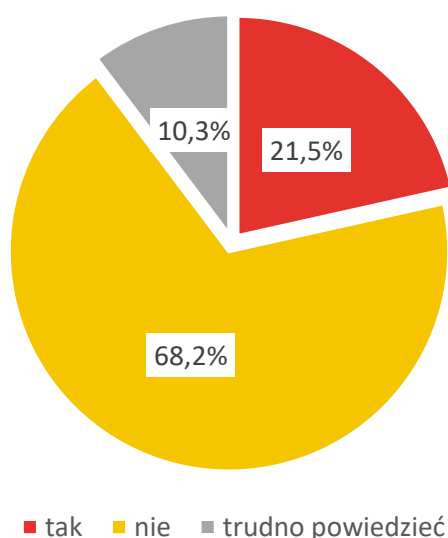
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

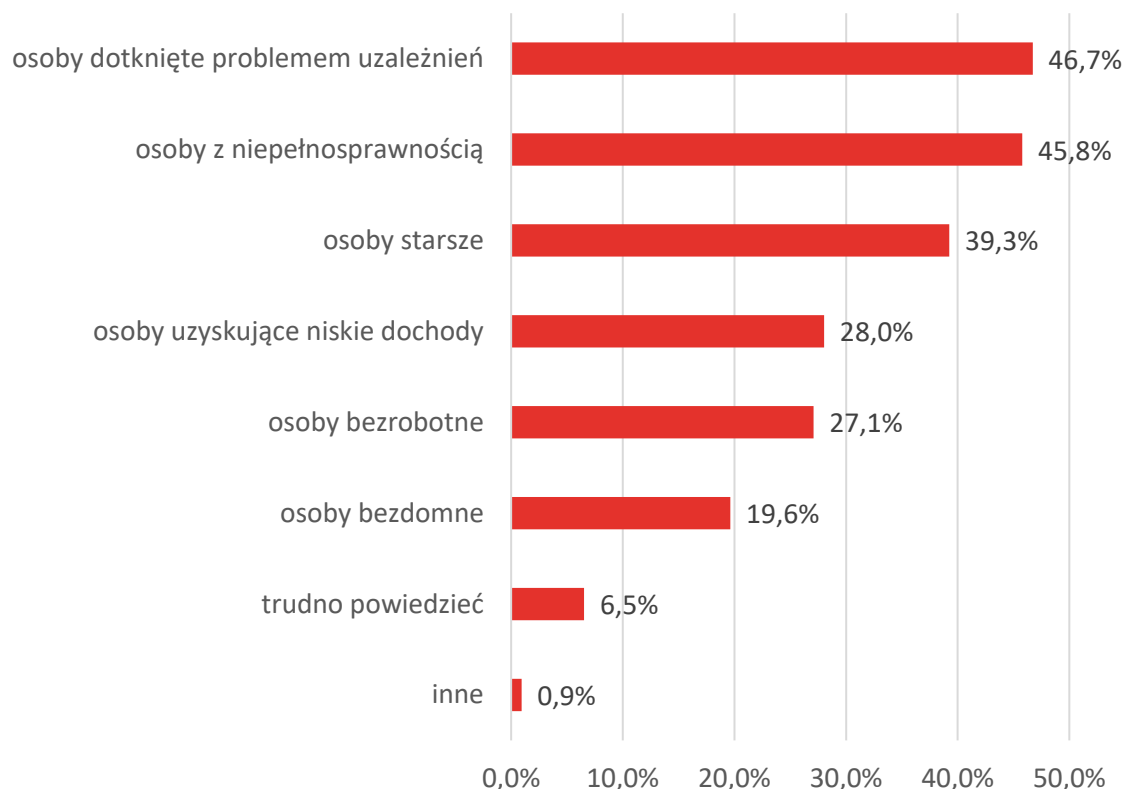
Następne pytanie dotyczyło tego, czy respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. 68,2% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 21,5% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku takich problemów, natomiast kolejne 10,3% respondentów miało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=107

W kolejnym pytaniu mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie grup społecznych, które ich zdaniem są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Z zebranych odpowiedzi wynika, że najbardziej zagrożone wykluczeniem są osoby dotknięte problemem uzależnień – wskazało je 46,7% respondentów. Na kolejnych miejscach znalazły się osoby z niepełnosprawnością (45,8%) oraz osoby starsze (39,3%). Następnie ankietowani wymieniali osoby uzyskujące niskie dochody (28,0%), osoby bezrobotne (27,1%) oraz osoby bezdomne (19,6%). 0,9% badanych wybrało opcję „inne osoby”, wskazując konkretnie na *osoby, które wyrażają swoje poglądy w sposób bezpośredni (mówią to, co myślą)*. Dodatkowo 6,5% respondentów miało trudność z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 29. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=107

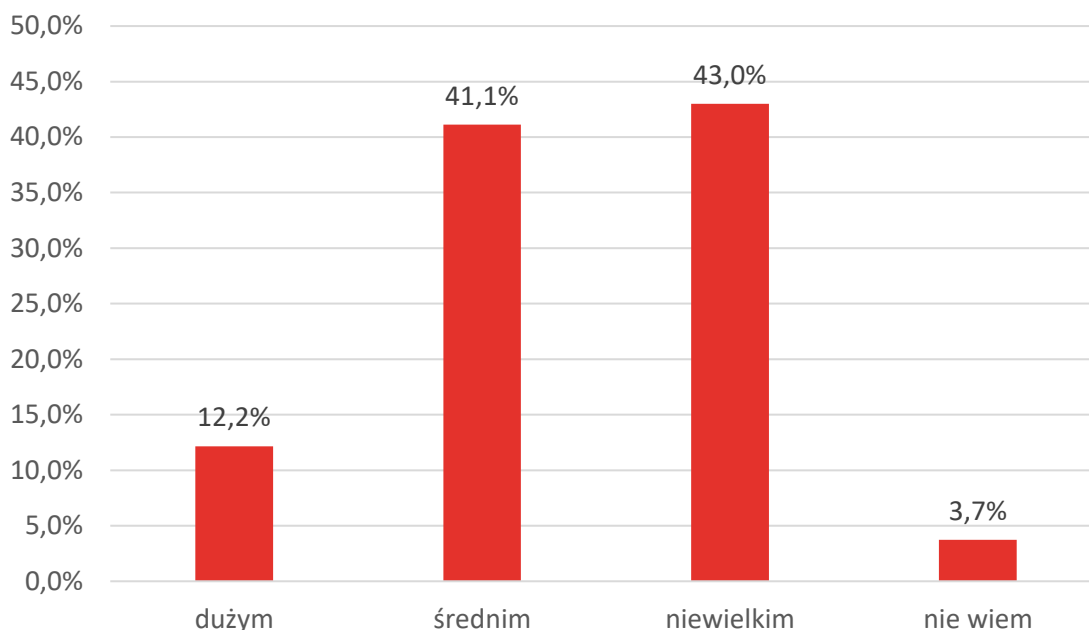
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do potrzeb osób o ograniczonej mobilności. Wyniki wskazują, że 43,0% respondentów ocenia, iż w Gminie znajduje się jedynie niewielka liczba miejsc przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Kolejne 41,1% uznaje, że poziom dostosowania infrastruktury jest średni, natomiast 12,2% wskazuje na wysoki stopień dostosowania. Dodatkowo 3,7% ankietowanych zadeklarowało, że nie posiada wiedzy na ten temat.

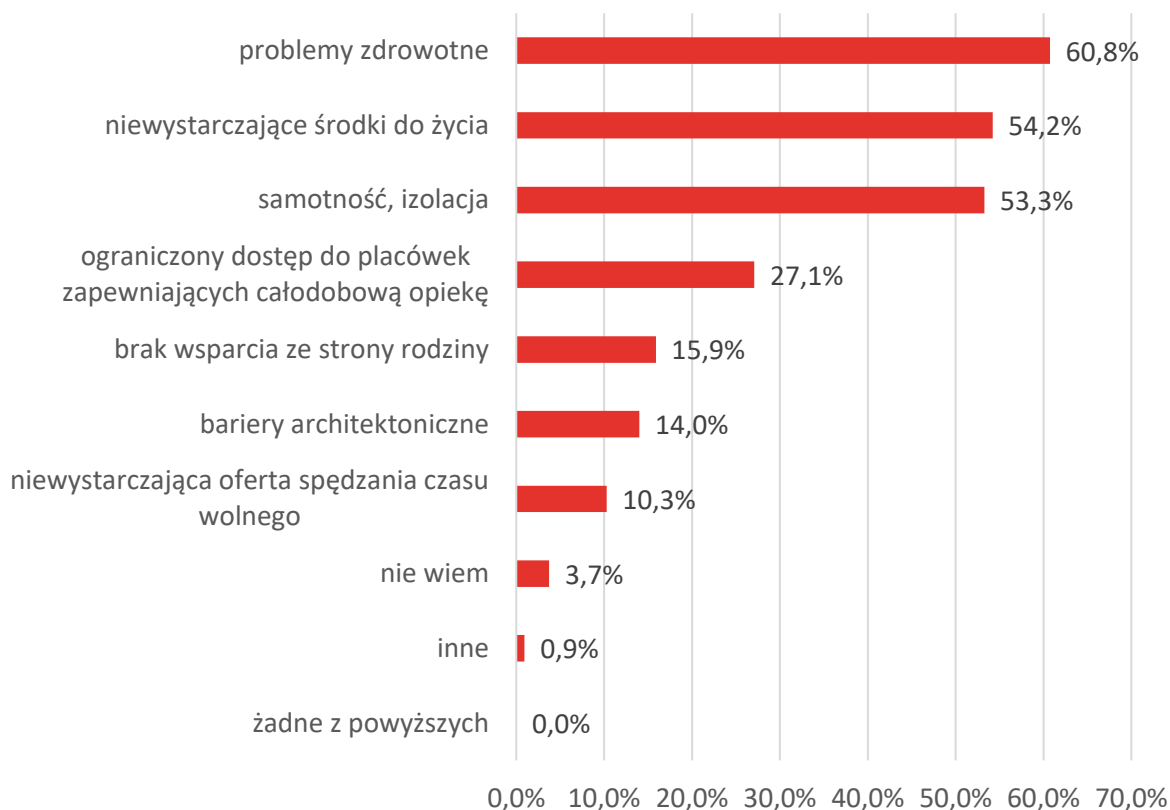

Wykres 30. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=107

Respondenci zostali również poproszeni o wskazanie najważniejszych problemów, z jakimi zmagają się osoby starsze na terenie Gminy. Zdecydowanie najczęściej wymieniano problemy zdrowotne, na które zwróciło uwagę 60,8% badanych. W dalszej kolejności znalazły się niewystarczające środki do życia (54,2%) oraz samotność i izolacja (53,3%). 27,1% badanych wskazało na ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę, a 15,9% na brak wsparcia ze strony rodziny. Kolejne odpowiedzi dotyczyły barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób starszych (14,0%) oraz niewystarczających ofert spędzania czasu wolnego (10,3%). 0,9% ankietowanych wskazało w opcji „inne” na *brak komunikacji miejskiej*, a 3,7% mieszkańców zadeklarowało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 31. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie?
N=107

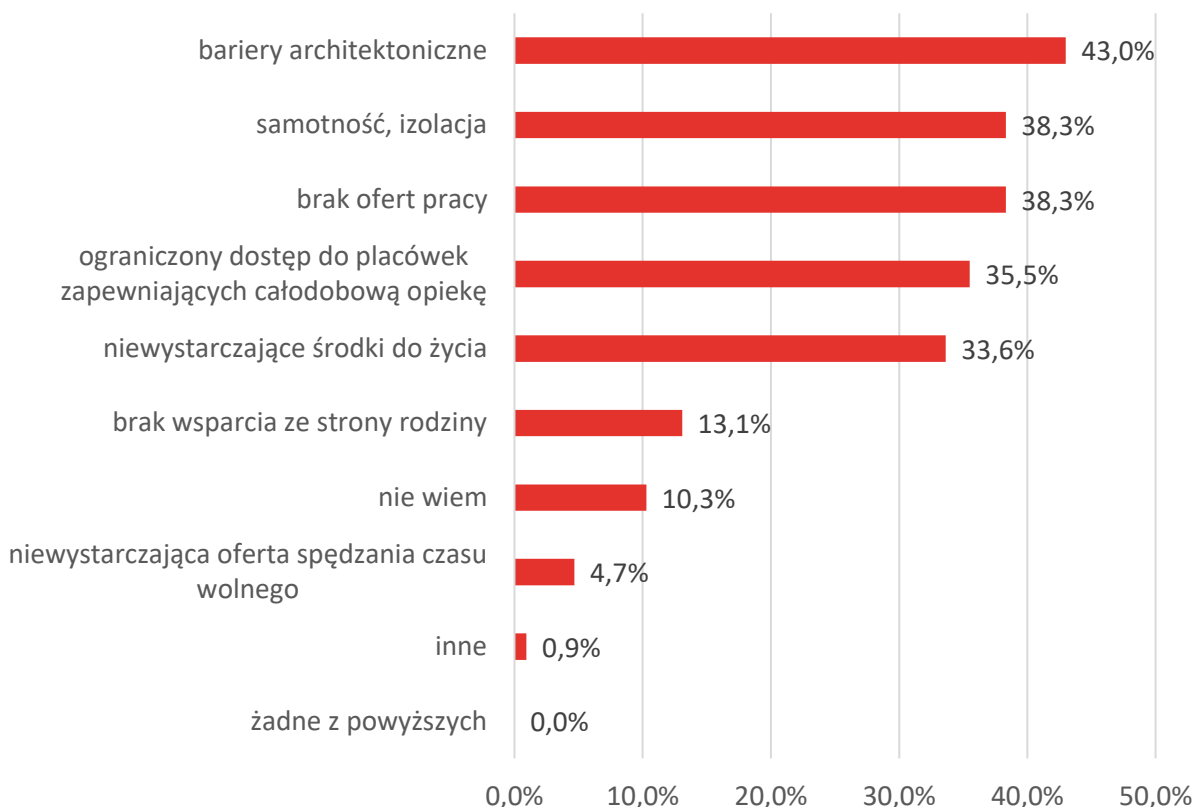

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W ramach badania ankietowego mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie najistotniejszych problemów, z jakimi zmagają się osoby z niepełnosprawnościami na terenie Gminy. Najczęściej wskazywaną trudnością były bariery architektoniczne, na które zwróciło uwagę 43,0% respondentów. Na kolejnych miejscach znalazły się samotność i izolacja oraz brak ofert pracy (po 38,3%). 35,5% badanych podkreśliło ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę, natomiast 33,6% wskazało na niewystarczające środki do życia. Mniej liczne odpowiedzi dotyczyły braku wsparcia ze strony rodziny (13,1%) oraz niewystarczającej oferty spędzania czasu wolnego, którą dostrzega 4,7% ankietowanych. 10,3% respondentów zadeklarowało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie, a jedynie 0,9% wskazało odpowiedź „inne”, wymieniając *brak komunikacji miejskiej*.

Wykres 32. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=107

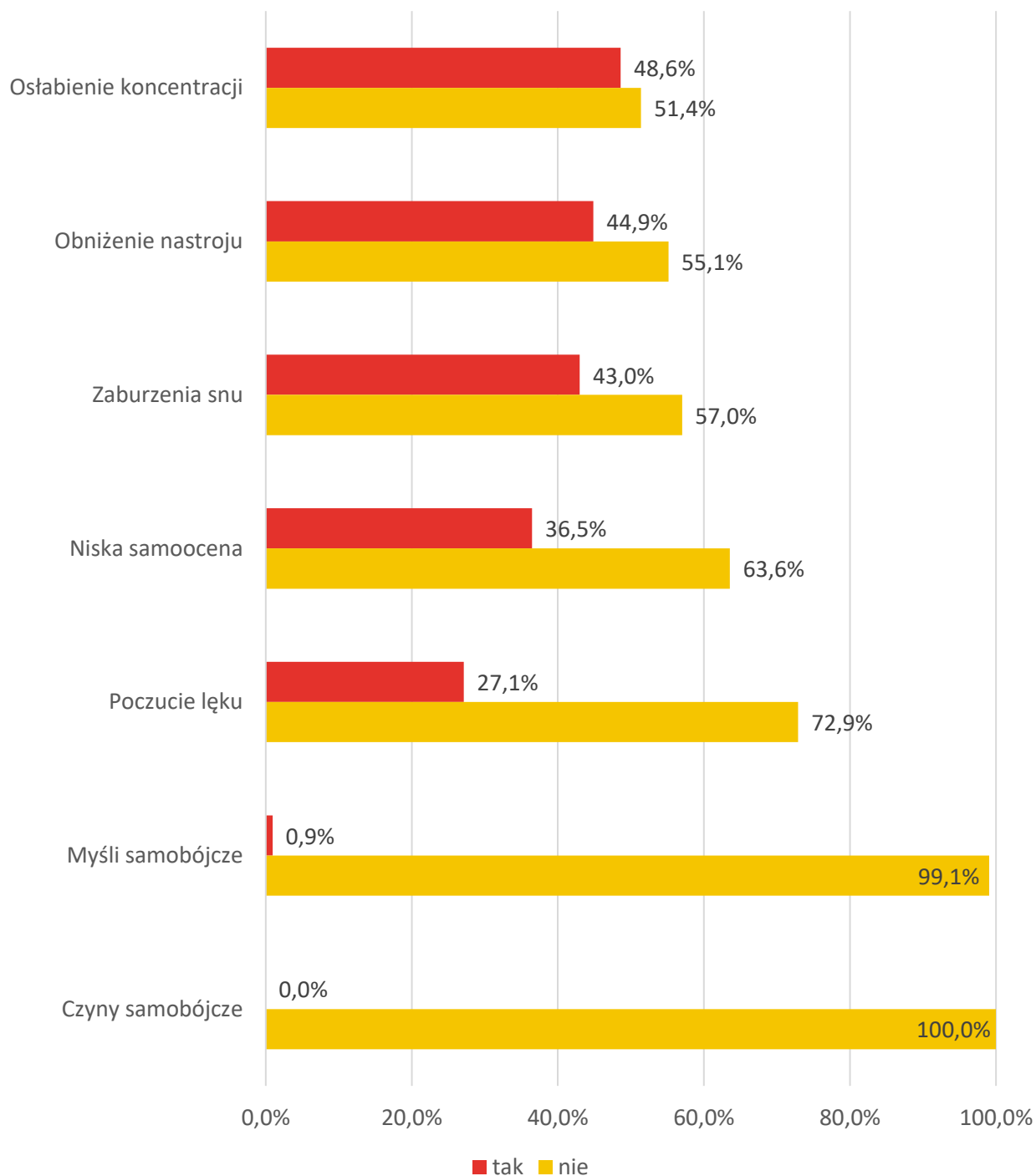
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zdrowie psychiczne

W pytaniu dotyczącym zdrowia psychicznego badani mieszkańcy gminy Proszowice mieli określić, czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie wymienione stany. Z poniższego wykresu wynika, że:

- 44,9% osób miało obniżony nastrój;
- 27,1% respondentów odczuwało lęk;
- 48,6% ankietowanych miało osłabioną koncentrację;
- 36,5% badanych zmagало się z niską samooceną;
- 43,0% pełnoletnich mieszkańców cierpiało na zaburzenia snu;
- 0,9% respondentów miało myśli samobójcze;
- żaden dorosły mieszkaniec nie dokonał czynów samobójczych.

Wykres 33. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=107

Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie oceny młodych mieszkańców na temat swojego zdrowia psychicznego oraz zaburzeń odżywiania.

Struktura badanej próby

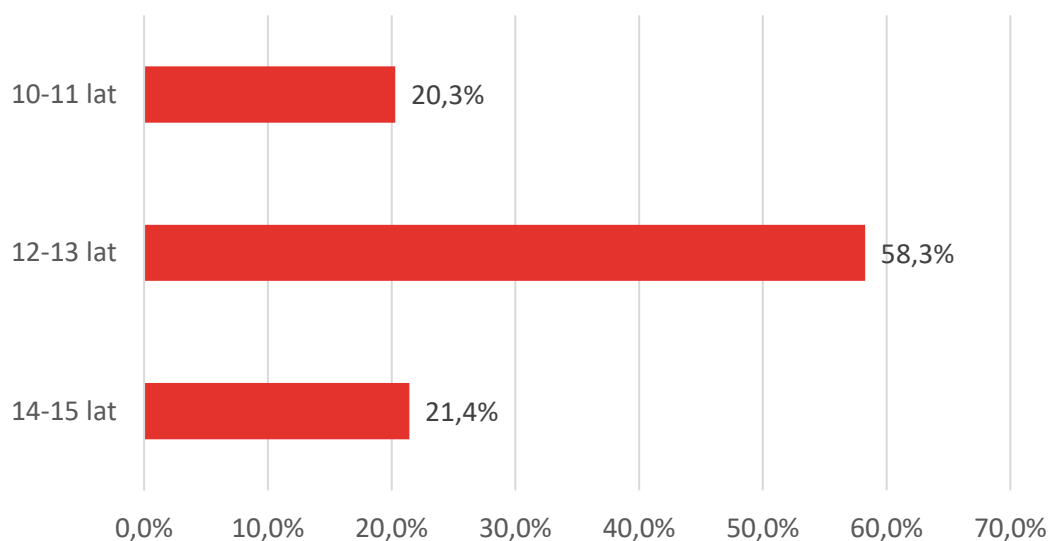
Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne przewagę liczebną mieli chłopcy – stanowili oni 54,5% ogółu, zaś dziewczynki wypełniły 45,5% kwestionariuszy.

Rysunek 6. Płeć: N=266

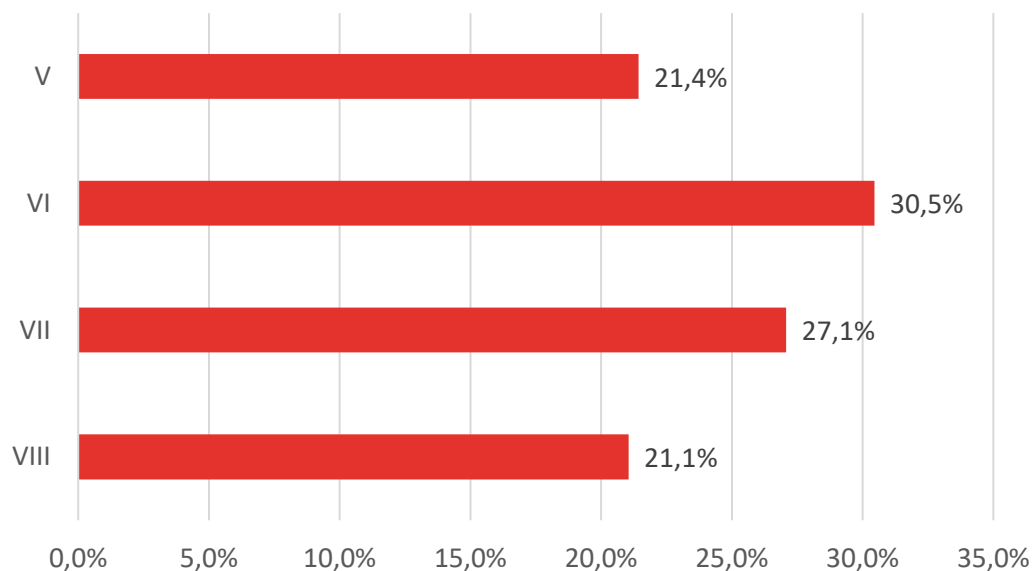
Wśród uczniów biorących udział w badaniu, najwięcej kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (58,3%), natomiast 21,4% stanowili uczniowie w wieku 14-15 lat. Pozostali ankietowani mieścili się w przedziale wiekowym 10-11 lat (20,3%).

Wykres 34. Wiek: N=266

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 30,5% uczniów biorących udział w badaniu uczęszczało wówczas do VI klasy, 27,1% ankiet wypełnili uczniowie z klasy VII, 21,4% z klasy V, natomiast 21,1% badanych to uczniowie klas VIII.

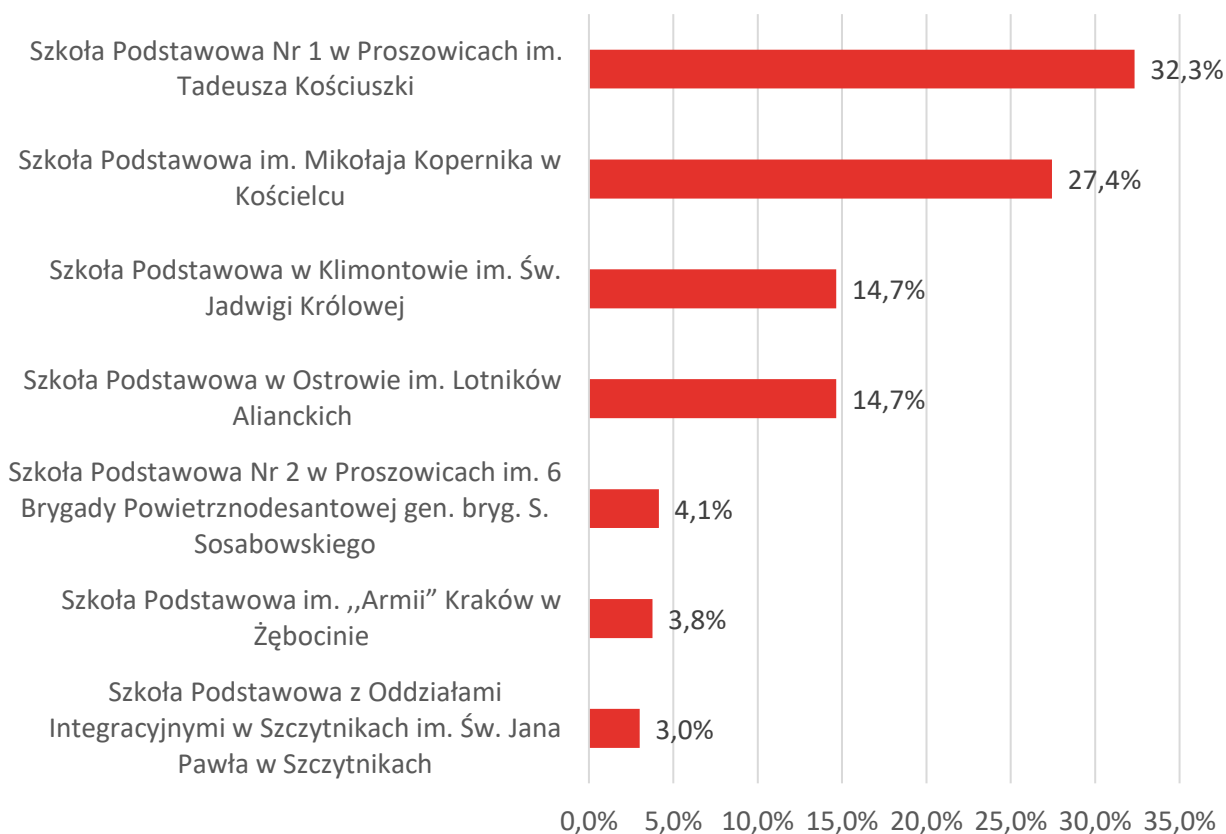
Wykres 35. Klasa: N=266

W badaniu wzięli udział uczniowie z kilku szkół podstawowych z terenu Gminy. Najliczniejszą grupę stanowili uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 1 w Proszowicach im. Tadeusza Kościuszki (32,3%). Kolejne 27,4% respondentów pochodziło ze Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Kościelcu. Po 14,7% uczniów reprezentowało Szkołę Podstawową w Klimontowie im. Św. Jadwigi Królowej oraz Szkołę Podstawową w Ostrowie im. Lotników Alianckich. Mniejszy udział miała Szkoła Podstawowa Nr 2 w Proszowicach im. 6 Brygady Powietrznodesantowej gen. bryg. S. Sosabowskiego – 4,1%. Najmniej liczne grupy stanowili uczniowie Szkoły Podstawowej im. „Armii” Kraków w Żębocinie (3,8%) oraz Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Szczytnikach im. Św. Jana Pawła II (3,0%).

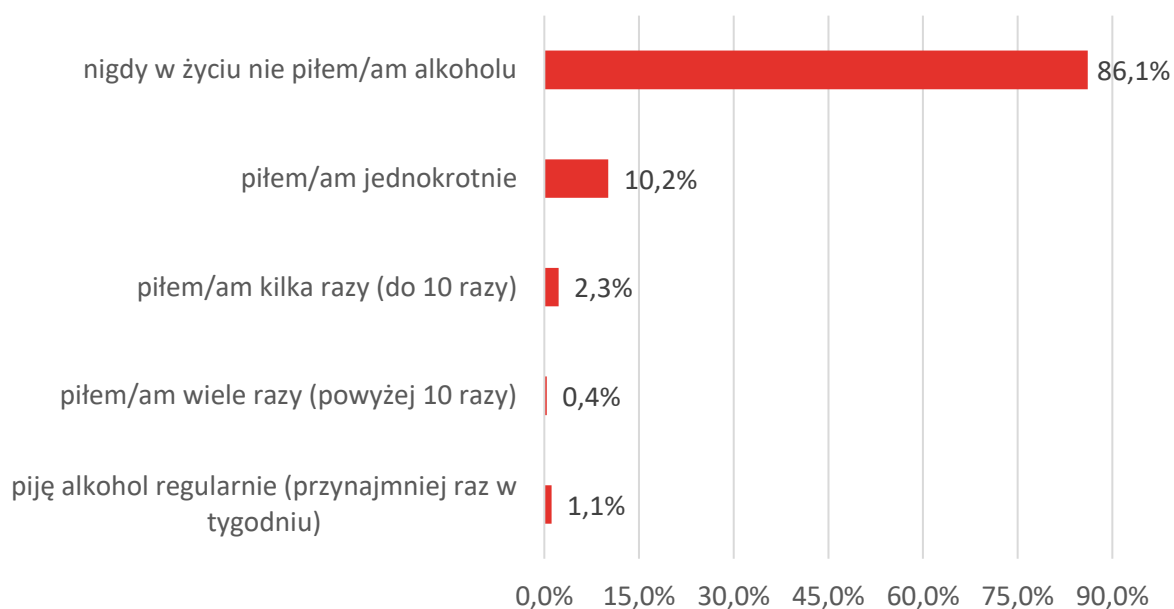
Wykres 36. Szkoła: N=266

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Proszowice. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 13,9% respondentów, wśród których 10,2% spożyło go jednokrotnie, 2,3% miało z nim kontakt kilkakrotny (do 10 razy), a 0,4% – wielokrotny (powyżej 10 razy). Najmniejszy odsetek badanych, bo 1,1% – pije alkohol regularnie, czyli przynajmniej raz w tygodniu.

Wykres 37. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=266

Kolejne pytanie skierowane do uczniów, którzy przyznali, że spożywali alkohol, miało na celu określenie, jak często sięgali po niego w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, kontakt z alkoholem w podanym okresie miało 33,4% uczniów będących po inicjacji alkoholowej (12 osób). 22,2% badanych piło alkohol od 1 do 2 razy (8 osób), po 5,6% – od 3 do 4 razy oraz więcej niż 7 razy (po 2 osoby). 1 badany pominął to pytanie.

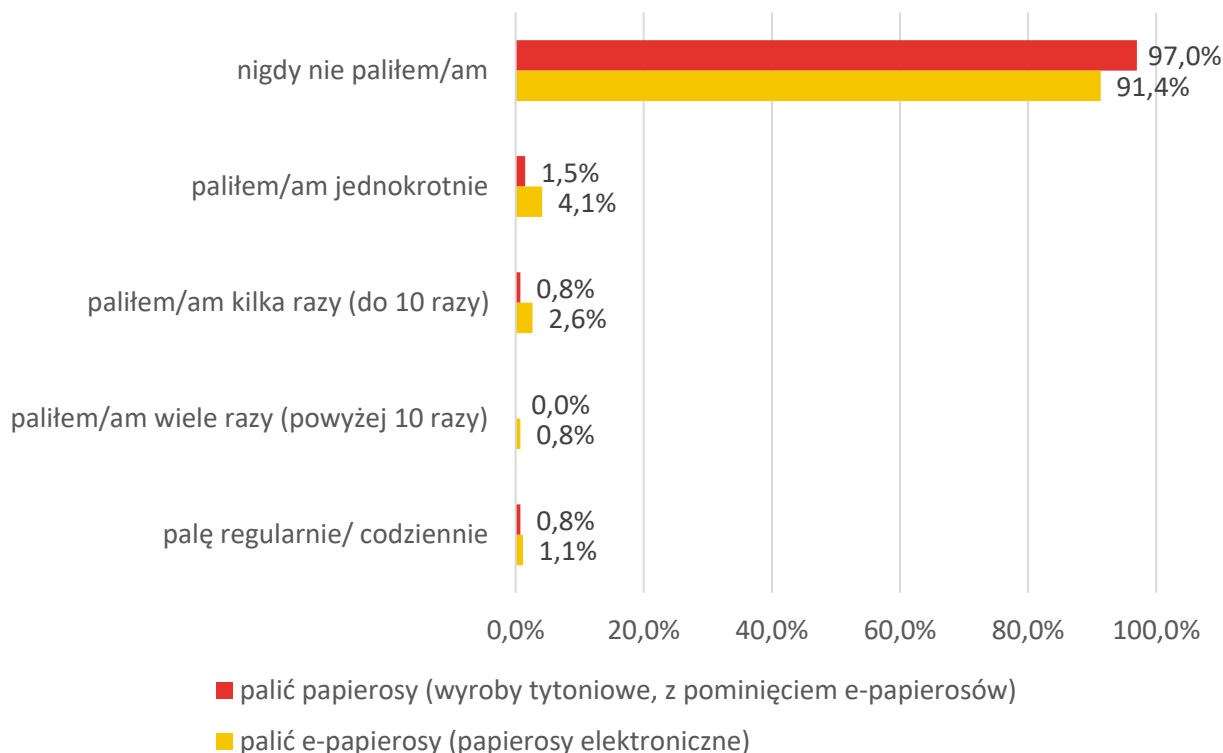
Tabela 18. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=36

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	66,7%	24
1 – 2 razy	22,2%	8
3 – 4 razy	5,6%	2
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	5,6%	2

Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z gminy Proszowice podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał odsetek 3,0% ankietowanych, wśród których 1,5% sięgnęło po nie jeden raz, a po 0,8% – kilka razy (do 10 razy) oraz pali regularnie, czyli codziennie. Skala sięgania po e-papierosy jest większa – kontakt z nimi miało 8,6% respondentów, z czego 4,1% paliło je jednokrotnie, 2,6% – kilka razy, 0,8% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 1,1% pali codziennie.

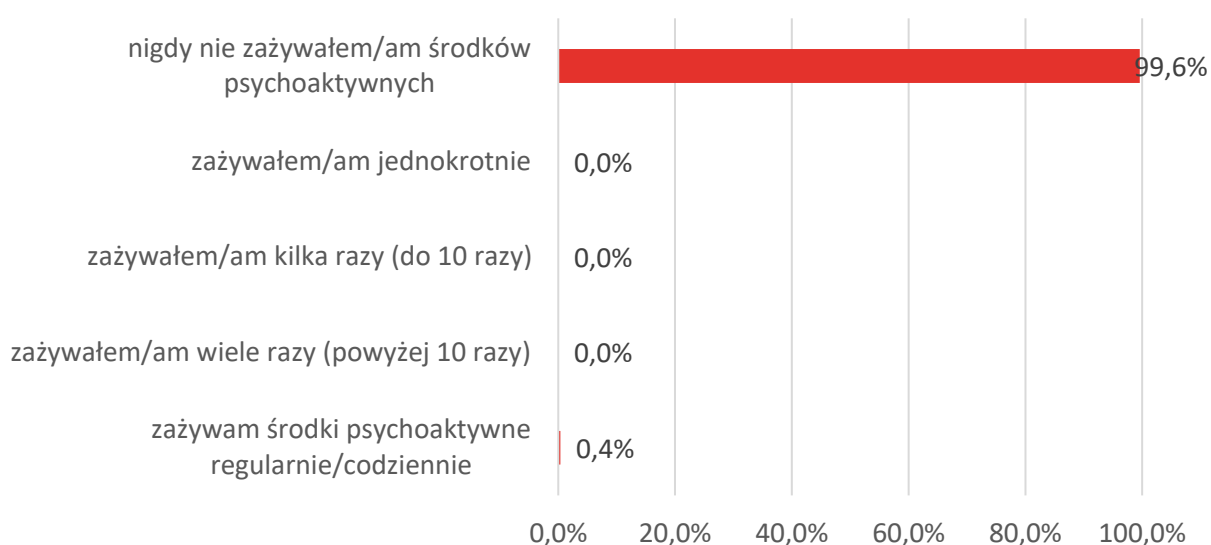
Wykres 38. Ile razy zdarzyło Ci się : N=266

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość uczniów nigdy nie sięgnęła po takie substancje (99,6%), a 0,4% respondentów zażywa środki psychoaktywne regularnie.

Wykres 39. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=266

Uczeń, który zadeklarował zażywanie substancji psychoaktywnych, został poproszony o wskazanie, jak często sięgał po nie w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z udzielonej odpowiedzi wynika, że w tym okresie sięgał po nie więcej niż 7 razy (100,0%).

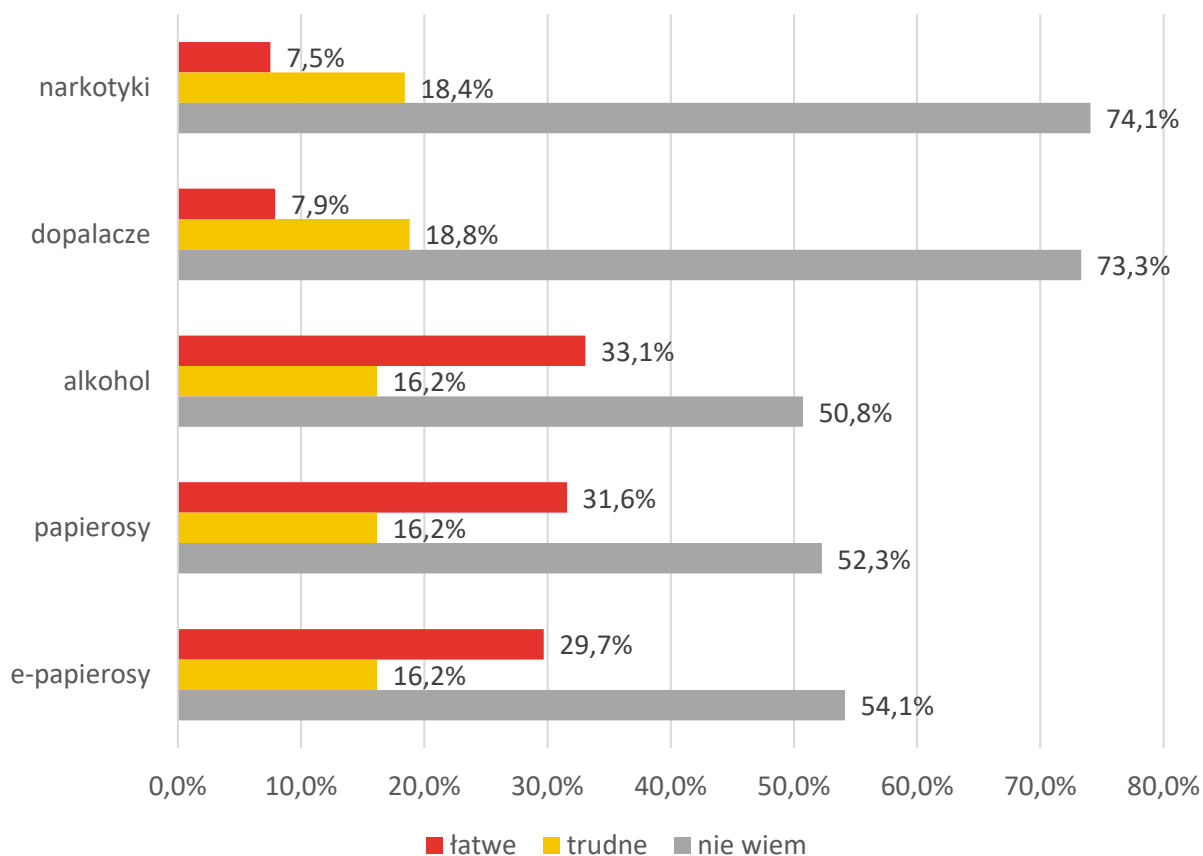
Respondent, deklarujący zażywanie substancji psychoaktywnych, został poproszony o wskazanie, po jakie środki sięgał. Z jego odpowiedzi wynika, że były to marihuana, amfetamina, mefedron oraz dopalacze (po 100,0%).

W kolejnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów oraz e-papierosów w ich miejscowości. Zebrane dane pokazują, że:

- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 33,1% uczniów, a trudny dla 16,2%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 31,6% badanych, a trudne dla 16,2%,
- e-papierosy uznano za łatwo dostępne przez 29,7% respondentów, natomiast 16,2% oceniło je jako trudno osiągalne,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 7,9% uczniów, a trudne dla 18,8%,
- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 7,5% badanych, a trudne dla 18,4%.

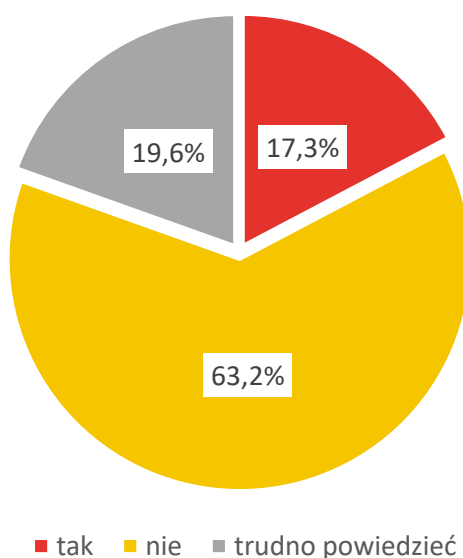
Wykres 40. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=266

Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Proszowice. Badaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, 17,3% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło przemocy. Opcję „trudno powiedzieć” zaznaczyło 19,6% ankietowanych.

Wykres 41. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?
N=266

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły (48,8%), nieznajomych osób (29,3%) oraz rodzeństwa (22,0%). Po 14,6% badanych wskazało kolegów/koleżanki spoza szkoły i inne osoby, w tym *nauczyciele* i *przyjaciółki*. 5 uczniów pominęło to pytanie.

Tabela 19. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=41

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie ze szkoły	48,8%	20
nieznajoma osoba	29,3%	12
rodzeństwo	22,0%	9
koledzy/koleżanki spoza szkoły	14,6%	6
inne osoby	14,6%	6
mama	9,8%	4
tata	4,9%	2
dalsi członkowie rodziny	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

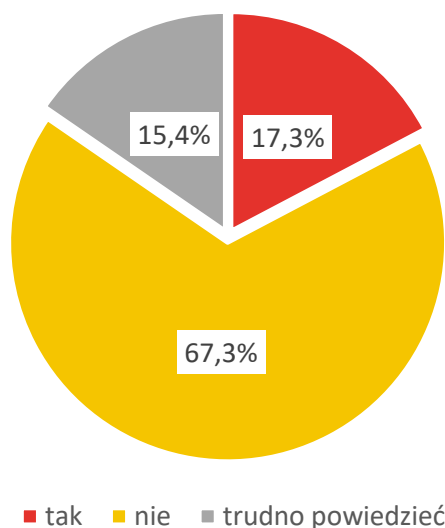
W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy zostali oni poproszeni o wskazanie formy zachowań przemocowych jakich doświadczyli. Najczęściej wskazywano na przemoc psychiczną oraz fizyczną (po 25 osób, tj. po 64,1%). 41,0% badanych doznało przemocy fizycznej (16 osób), a 12,8% przemocy seksualnej. Dodatkowo 7,7% respondentów wskazało na zaniedbanie, a 7 badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 20. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=39

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	64,1%	25
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	41,0%	16
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób, który mnie zawstydział itp.	12,8%	5
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	7,7%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 17,3% uczniów, a 15,4% miało trudność ze wskazaniem konkretnej odpowiedzi.

Wykres 42. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=266

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemoc psychiczną zastosowało 58,5% uczniów (24 osoby), a przemoc fizyczną – 46,3% ankietowanych (19 osób). Najmniejszy odsetek stanowią respondenci, którzy dopuścili się przemocy seksualnej (3 osoby, tj. 7,3%). 5 badanych pominęło to pytanie.

Tabela 21. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=41

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	58,5%	24
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	46,3%	19
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czymś ciele w sposób, który go zawstydział itp.	7,3%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnej części badania przeanalizowano odpowiedzi uczniów dotyczące osób, wobec których zdarzyło im się stosować przemoc. Najczęściej wskazywaną grupą byli koledzy i koleżanki spoza szkoły – takiej odpowiedzi udzieliło 46,5% ankietowanych (20 osób). Na kolejnych miejscach znaleźli się uczniowie ze szkoły, wobec których przemoc stosowało 37,2% badanych (16 osób), oraz rodzeństwo, wskazane przez 25,6% uczniów (11 osób). Część respondentów deklarowała, że zdarzyło im się kierować przemoc wobec nieznanym osobom (4 osoby, tj. 9,3%), dalszych członków rodziny oraz innych osób (po 2 osoby,

tj. po 4,7%). Najrzadziej wskazywano rodziców – taką odpowiedź wybrało 2,3% badanych (1 osoba). 3 badanych pominęło to pytanie.

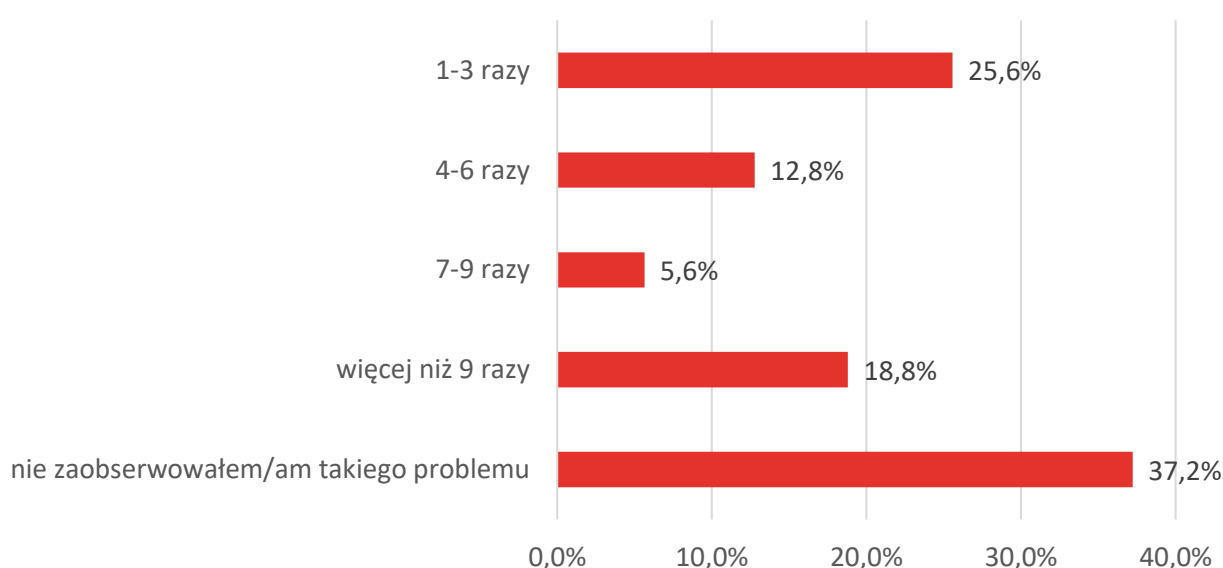
Tabela 22. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=43

Odpowiedź	%	Liczba odp.
kolegów/koleżanek spoza szkoły	46,5%	20
uczniów ze szkoły	37,2%	16
rodzeństwa	25,6%	11
nieznajomych osób	9,3%	4
dalszych członków rodziny	4,7%	2
innych osób	4,7%	2
rodziców	2,3%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

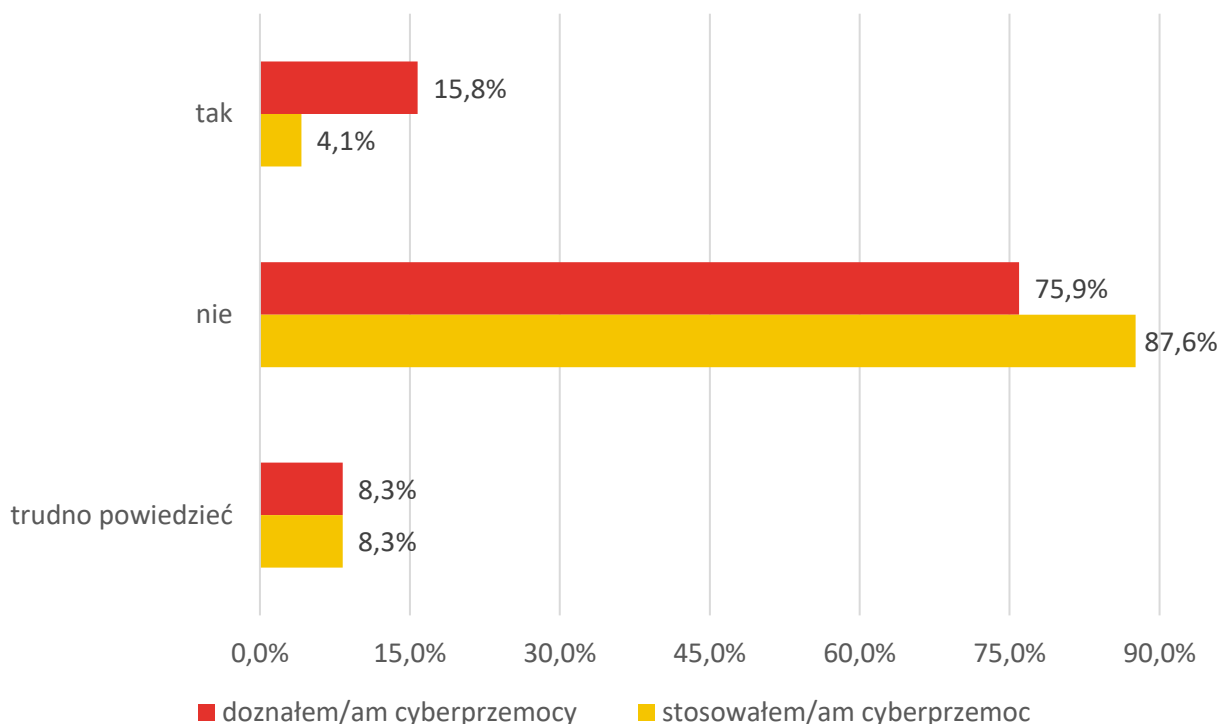
W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami, a jeśli tak – jak często mają one miejsce. Uzyskane odpowiedzi wskazują, że 62,8% badanych dostrzega występowanie tego zjawiska. Wśród uczniów, którzy zauważyli takie sytuacje, 25,6% wskazało, że dochodzi do nich 1-3 razy, 12,8% – 4-6 razy, a 5,6% – 7-9 razy. Natomiast 18,8% ankietowanych oceniło, że przemoc miała miejsce więcej niż 9 razy w analizowanym okresie. Z kolei 37,2% uczniów zadeklarowało, że nie zaobserwowało w swojej szkole żadnych sytuacji przemocowych.

Wykres 43. Jak często w ciągu ostatniego roku szkolnego obserwowałeś/aś problem przemocy między uczniami w swojej szkole? N=266

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczyło 15,8% badanych, natomiast przemoc w Internecie zastosowało 4,1% ankietowanych. Znaczna część badanych miała trudności z jednoznacznym określeniem, czy kiedykolwiek zetknęła się z tym zjawiskiem – odpowiedź „trudno powiedzieć” wskazało po 8,3% respondentów zarówno w odniesieniu do stosowania cyberprzemocy, jak i do doświadczenia jej.

Wykres 44. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=266

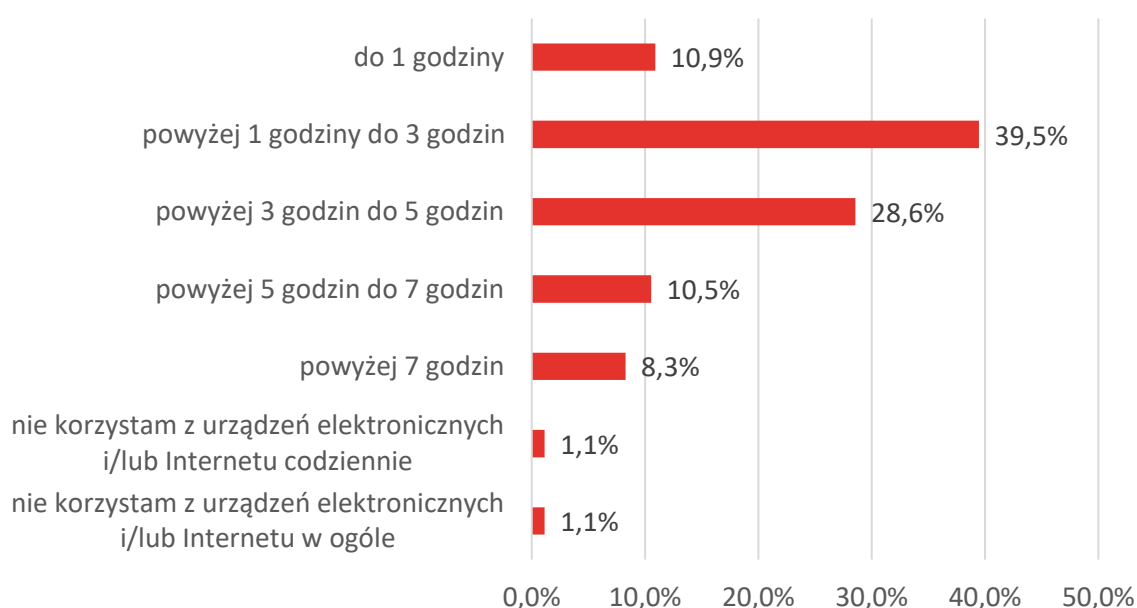

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Kolejny obszar badania dotyczył częstotliwości korzystania z urządzeń elektronicznych przez uczniów z gminy Proszowice. W pierwszym pytaniu poproszono młodych mieszkańców o wskazanie, ile czasu w ciągu dnia poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że największa grupa uczniów, bo 39,5% – korzysta z urządzeń powyżej 1 godziny do 3 godzin dziennie. Kolejne 28,6% spędza z nimi od 3 do 5 godzin, a 10,5% deklaruje, że używa ich powyżej 5 godzin do 7 godzin. 8,3% uczniów poświęca na korzystanie z urządzeń więcej niż 7 godzin dziennie. 10,9% respondentów wskazało, że spędza w ten sposób czas do 1 godziny każdego dnia. Niewielki odsetek badanych zadeklarował brak regularnego korzystania z urządzeń: 1,1% nie używa ich codziennie, a kolejne 1,1% nie korzysta z nich w ogóle.

Wykres 45. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=266

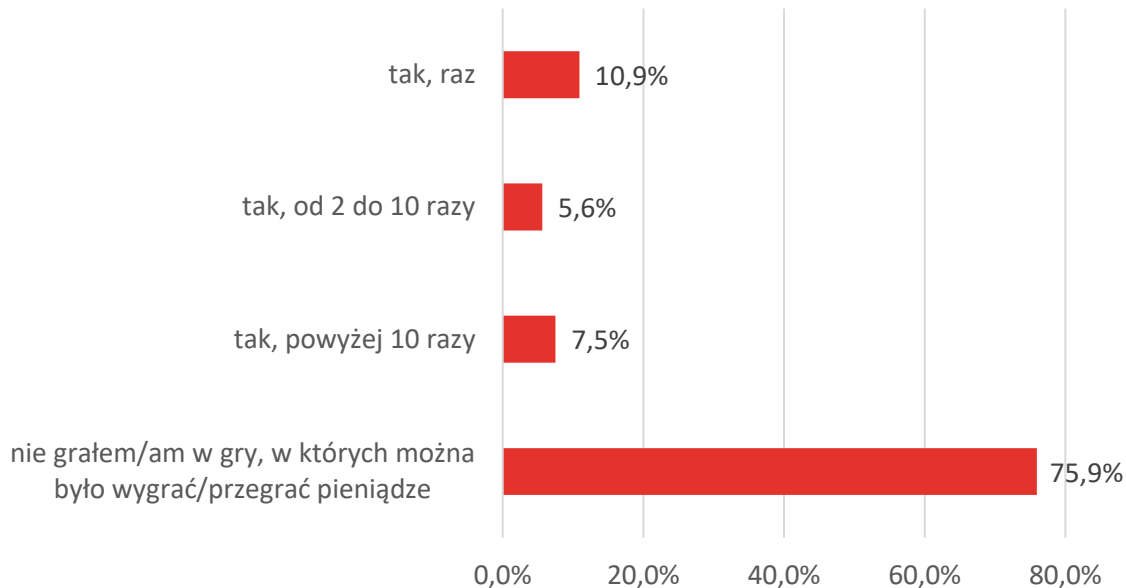
W ostatnim pytaniu dotyczącym korzystania z urządzeń elektronicznych uczniowie zostali zapytani, czy zdarzyło im się skłamać, aby ukryć przed innymi, np. rodzicami, rzeczywistą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Z zebranych odpowiedzi wynika, że 34,3% badanych przyznało się do takiego zachowania (89 osób). Wśród nich 1,5% zadeklarowało, że kłamie w tej sprawie bardzo często (4 osoby), 3,1% – często (8 osób), 21,2% – że zdarza się to czasami (55 osób), a 8,5% wskazało, iż zrobiło to jednokrotnie (22 osoby).

Tabela 23. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=260

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	1,5%	4
tak, często	3,1%	8
tak, czasami	21,2%	55
tak, jednokrotnie	8,5%	22
nie	65,8%	171

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 24,1% badanych. Wśród tych osób 10,9% grało w nie 1 raz, 5,6% robiło to 2-10 razy, a 7,5% – więcej niż 10 razy.

Wykres 46. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=266

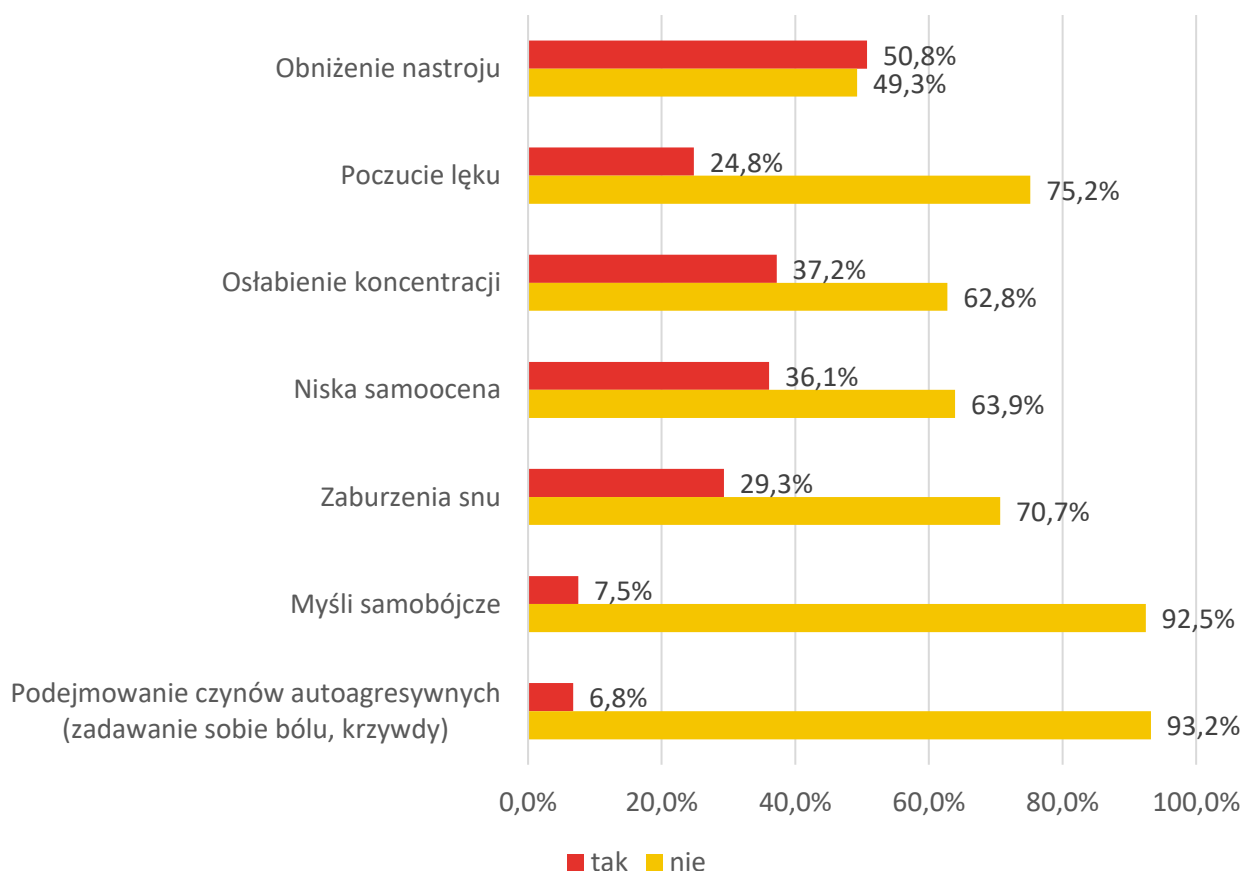

Zdrowie psychiczne

W przedostatniej części badania uczniowie zostali poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego oraz wskazanie, jakich niepokojących objawów doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy, które utrzymywały się przez co najmniej 2 tygodnie. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że:

- 50,8% osób miało obniżony nastrój;
- 37,2% respondentów miało osłabioną koncentrację;
- 36,1% ankietowanych zmagало się z niską samooceną;
- 29,3% uczniów cierpiało na zaburzenia snu;
- 24,8% badanych odczuwało lęk;
- 7,5% respondentów miało myśli samobójcze;
- 6,8% uczniów podejmowało się czynów autoagresywnych.

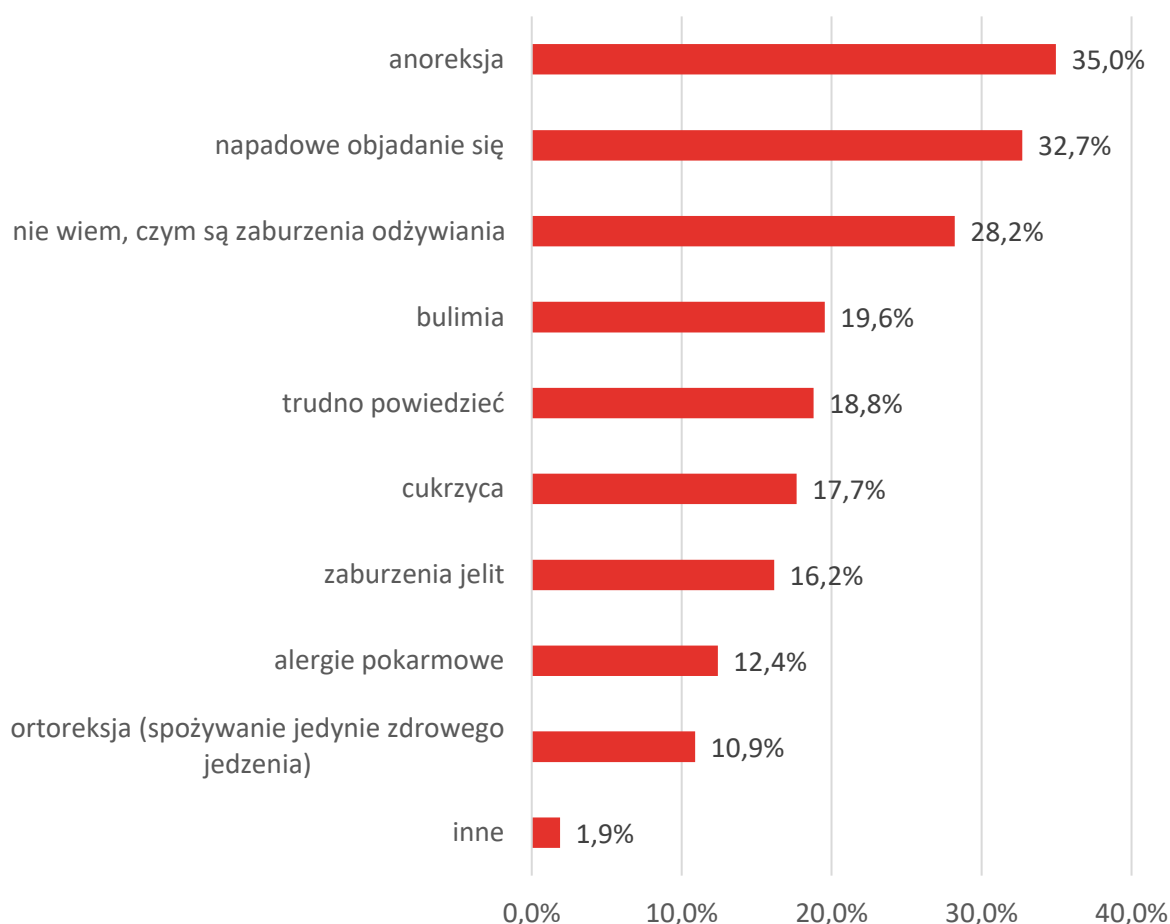
Wykres 47. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=266

Zaburzenia odżywiania

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Proszowice dotyczyła postrzegania zaburzeń odżywiania. Zadaniem respondentów było wskazanie, które z wymienionych w kafeterii zjawisk ich zdaniem zaliczają się do tej kategorii. Najczęściej wskazywanymi zaburzeniami były anoreksja (35,0%) oraz napadowe objadanie się (32,7%). Na kolejnym miejscu znalazła się bulimia (19,6%), a ortoreksję, czyli spożywanie jedynie zdrowego jedzenia wskazało 10,9% badanych. Część uczniów błędnie identyfikowała jako zaburzenia odżywiania takie problemy, jak: cukrzyca (17,7%), zaburzenia jelit (16,2%) i alergie pokarmowe (12,4%). Dodatkowo 1,9% respondentów wybrało odpowiedź „inne”, nie wskazując konkretnych przykładów. Warto zwrócić uwagę, że znacząca grupa uczniów miała trudność z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi – 18,8% zaznaczyło „trudno powiedzieć”, a 28,2% przyznało, że nie wie, czym są zaburzenia odżywiania.

Wykres 48. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=266

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja społeczna Gminy Proszowice

W oparciu o dane udostępnione przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach, Główny Urząd Statystyczny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz inne podmioty, dokonano szczegółowej diagnozy sytuacji społecznej. Analizy te obejmują opis kluczowych problemów, ich zasięg oraz ocenę dotychczas podejmowanych działań interwencyjnych w odniesieniu do poszczególnych obszarów wskazanych w Strategii.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodzin mających trudności w pełnieniu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych polega na realizacji zaplanowanych działań, których celem jest przywrócenie im zdolności do samodzielnego radzenia sobie z wyzwaniami. Działania te są realizowane za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zarówno zasoby własne, jak i dostępne zewnętrzne formy wsparcia. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

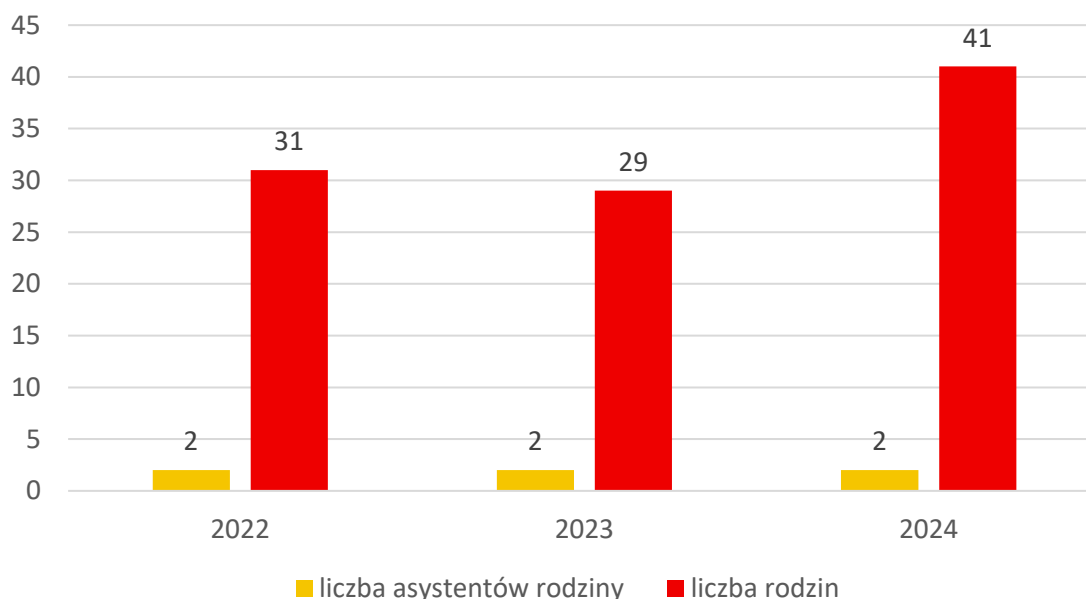
1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach pełni istotną rolę w zakresie wspierania rodzin z Gminy, które borykają się z trudnościami życiowymi. Jednostka ta prowadzi działania mające na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb rodzin oraz zapewnienie im warunków umożliwiających życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49 z późn. zm.), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **funkcja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W 2024 roku w MGOPS w Proszowicach zatrudnionych było 2 asystentów rodziny, którzy w ramach realizacji ustawowego zadania prowadzili pracę z 41 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W omawianym okresie zauważalne były wahania liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy, a najwięcej takich przypadków odnotowano w 2024 roku. Liczba zatrudnionych w MGOPS asystentów rodziny była stała.

Wykres 49. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

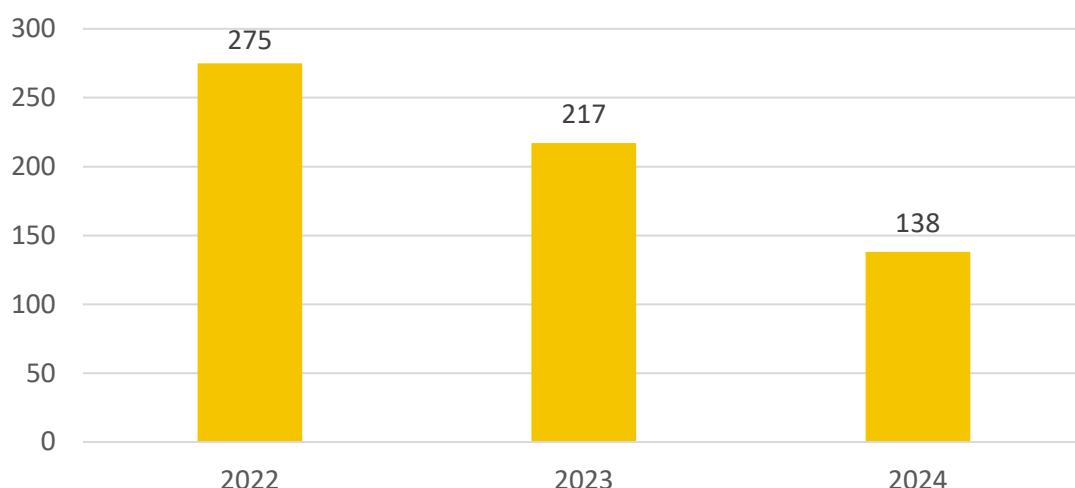
W roku 2024, jak i w dwóch latach poprzednich w gminie Proszowice nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce

racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

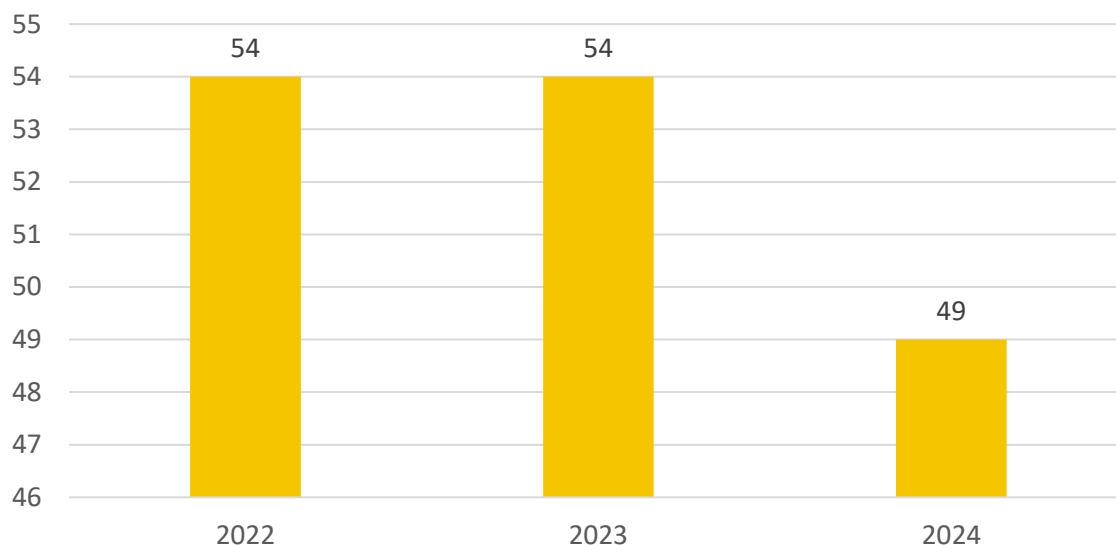
Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2022 roku korzystało 275 rodzin, w roku 2023 – 217, z kolei w 2024 roku – 138 rodzin. W omawianym okresie dostrzegalny jest zatem spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, który może wynikać zarówno z obniżającego się w ostatnich latach przyrostu naturalnego, jak i z niezmiennającego się poziomu kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania wsparcia.

Wykres 50. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024

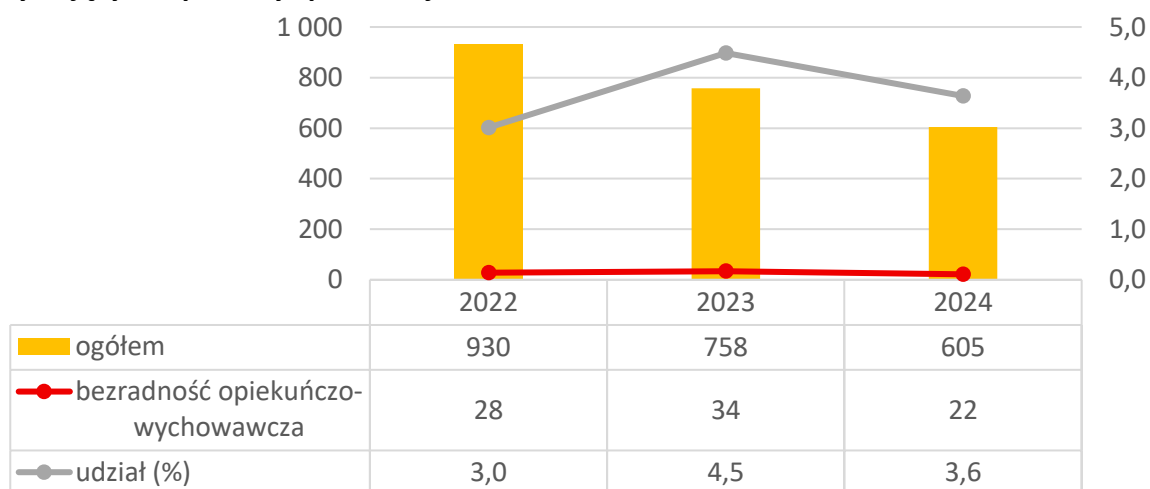
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Bazując na przedstawionych poniżej danych można dostrzec, że w latach 2022 i 2023 liczba beneficjentów utrzymywała się na tym samym poziomie i wynosiła 54 osoby, natomiast w 2024 roku odnotowano spadek do 49 osób.

Wykres 51. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, podlegała niewielkim wahaniom. W 2022 roku odnotowano 28 takich rodzin, w 2023 roku – 34, natomiast w 2024 roku – 22. Zbliżone tendencje widoczne są również w przypadku udziału tej grupy w ogólnej liczbie beneficjentów MGOPS, który najwyższą wartość osiągnął w 2023 roku (4,5%). Szczegółowe dane zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 52. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W 2022 roku Gmina Proszowice poniosła wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na kwotę 210 627,01 zł, w 2023 roku – 230 064,00 zł, natomiast w 2024 roku było to 295 061,77 zł. Liczba dzieci objętych pieczą zastępczą w analizowanym okresie również stopniowo wzrastała: w 2022 roku było to 24 dzieci, w 2023 roku – 25, a w 2024 roku – 28.

Tabela 24. Liczba dzieci w pieczy zastępczej i kwota odpłatności za ich pobyt w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba dzieci	24	25	28
kwota odpłatności (w złotych)	210 627,01	230 064,00	295 061,77

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Proszowicach za rok 2022, 2023 i 2024

Jednym z elementów polityki prorodzinnej na terenie Gminy jest Karta Dużej Rodziny. Jej głównym celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, a także wzmocnienie szans rozwojowych dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych dzięki oferowanym ulgom oraz zniżkom przez podmioty publiczne i prywatne, które podpisały umowy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej. Karta przysługuje rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie nie mniej niż troje dzieci. W 2022 roku w gminie Proszowice wydano 196 Kart dla 26 rodzin, w 2023 roku wydano ich 176 dla 13 rodzin, natomiast w 2024 roku było to 95 Kart dla 10 rodzin¹⁶.

Na terenie Gminy funkcjonuje placówka wsparcia dziennego – świetlica środowiskowa prowadzona przez Zespół Placówek Caritas w Proszowicach, skierowana do dzieci w wieku od 7 do 16 lat. Z oferty placówki korzystają dzieci mające trudności w nauce, wychowujące się w rodzinach doświadczających dysfunkcji wychowawczych oraz znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej.

Świetlica prowadzi działalność przez cały rok, oferując zajęcia opiekuńczo-wychowawcze w godzinach od 14:00 do 18:00. Placówka dysponuje 20 miejscami.

¹⁶ Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Proszowicach za rok 2022, 2023 i 2024

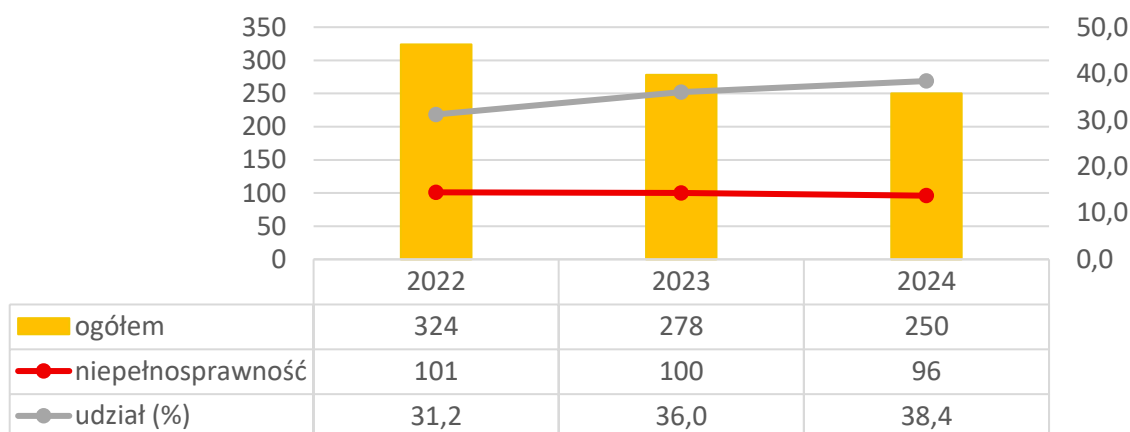
Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza *trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy*. Osoby z niepełnosprawnościami można klasyfikować na podstawie różnych kryteriów, takich jak typ schorzenia, moment wystąpienia ograniczeń w życiu oraz stopnia niepełnosprawności. Należy jednak zaznaczyć, że jest to grupa niezwykle zróżnicowana, co sprawia, że wszelkie działania wspierające powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb wynikających z konkretnych trudności i ograniczeń zdrowotnych.

Dane za lata 2022-2024 wskazują, że liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności kształtowała się na zbliżonym poziomie – odpowiednio 101 rodzin w 2022 roku, 100 w 2023 roku oraz 96 w 2024 roku. Jednocześnie udział tej grupy w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem stopniowo wzrastał: z 31,2% w 2022 roku do 36,0% w 2023 roku i 38,4% w roku 2024. Oznacza to, że mimo spadku ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, potrzeby wynikające z niepełnosprawności pozostają istotnym obszarem działań MGOPS.

Wykres 53. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące zasiłków pielęgnacyjnych przyznawanych na dzieci z niepełnosprawnością w latach 2022-2024. W analizowanym okresie widoczny jest systematyczny wzrost zarówno liczby wypłaconych świadczeń, jak i środków finansowych przeznaczanych na ten cel. W 2022 roku przyznano 725 świadczeń, w 2023 roku – 814, natomiast w 2024 roku liczba ta wzrosła do 879. Analogicznie rosła także kwota wypłaconych zasiłków, osiągając w 2024 roku 189 722,00 zł. Dane te wskazują na zwiększającą się potrzeby rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością.

Tabela 25. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	725	814	879
kwota świadczeń (zł)	156 484,00	175 694,00	189 722,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W latach 2022–2024 liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osób z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 lat, legitymujących się znacznym stopniem niepełnosprawności, wykazywała tendencję spadkową. W 2022 roku wypłacono 1 413 świadczeń na kwotę 304 982,00 zł, w 2023 roku – 1 302 świadczenia na kwotę 281 023,00 zł, natomiast w 2024 roku – 1 253 świadczenia, co wiązało się z wydatkiem 270 449,00 zł. Dane te wskazują na stopniowy spadek zarówno liczby świadczeń, jak i środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	1 413	1 302	1 253
kwota świadczeń (zł)	304 982,00	281 023,00	270 449,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W latach 2022–2024 liczba zasiłków pielęgnacyjnych przyznanych osobom z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 lat, posiadającym umiarkowany stopień niepełnosprawności powstałej przed 21 rokiem życia, utrzymywała się na zbliżonym poziomie, z niewielką tendencją spadkową. W 2022 roku wypłacono 1 568 świadczeń

na kwotę 338 437,00 zł, w 2023 roku – 1 565 świadczeń na kwotę 337 790,00 zł, natomiast w 2024 roku – 1 532 świadczenia, co wiązało się z wydatkiem 330 667,00 zł. Dane te wskazują na stabilny, choć lekko malejący poziom zapotrzebowania na tego rodzaju wsparcie.

Tabela 27. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	1 568	1 565	1 532
kwota świadczeń (zł)	338 437,00	337 790,00	330 667,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok i Raport o stanie Gminy Proszowice za 2024 rok.

Rodziny korzystały również ze wsparcia w formie świadczenia pielęgnacyjnego przyznawanego dla osób opiekujących się dzieckiem lub innym członkiem rodziny z niepełnosprawnością – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Od 1 stycznia 2024 obowiązują nowe przepisy regulujące warunki przyznania świadczenia pielęgnacyjnego, które wprowadziła ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 poz. 1429 t.j.) kluczową zmianą jest zniesienie wymogu rezygnacji z pracy dla opiekuna.

Z danych dotyczących lat 2022-2024 wynika, że liczba przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych systematycznie malała. W 2022 roku wypłacono 119 świadczeń, w 2023 roku – 87, natomiast w 2024 roku – 51 świadczeń. Analogiczny trend dotyczył łącznej kwoty wypłat, która również stopniowo się obniżała – z 802 493,00 zł w 2022 roku do 795 586,00 zł w 2024 roku.

Tabela 28. Liczba oraz kwota przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	119	87	51
kwota świadczeń (zł)	802 493,00	799 471,00	795 586,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie usług opiekuńczych osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W 2022 roku z usług opiekuńczych korzystały 34 osoby, w 2023 roku liczba beneficjentów zmniejszyła się do 15, natomiast w 2024 roku wsparciem objęto 21 mieszkańców gminy.¹⁷

W ramach wsparcia społecznego oraz dążenia do poprawy funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w jej środowisku, gmina Proszowice uczestniczyła w programie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, finansowanym ze środków Funduszu Solidarnościowego. Dzięki asystencji osobistej, osoba z niepełnosprawnością ma możliwość prowadzenia bardziej niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba osób objętych usługami asystenta osobistego ulegała zmianom. W 2022 roku wsparciem objęto łącznie 68 osób, w 2023 roku liczba ta wzrosła do 90 beneficjentów, natomiast w 2024 roku wyniosła 82 osoby. We wszystkich analizowanych latach zdecydowaną większość uczestników programu stanowiły osoby dorosłe ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 29. Liczba osób objętych programem „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” w Gminie Proszowice na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby dorosłe ze znacznym i umiarkowanym stopniem orzeczenia o niepełnosprawności	55	77	71
dzieci	13	13	11
razem	68	90	82

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

¹⁷ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Ponadto opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami zamieszkujący Gminę mogli skorzystać z programu „Opieka Wytchnieniowa”, finansowanego z Funduszu Solidarnościowego. Program ma za zadanie odciążenie poprzez wsparcie w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu rozwiązaniu osoby sprawujące opiekę zyskują możliwość odpoczynku i regeneracji sił, a także czas na realizację niezbędnych spraw osobistych oraz zawodowych.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁸.

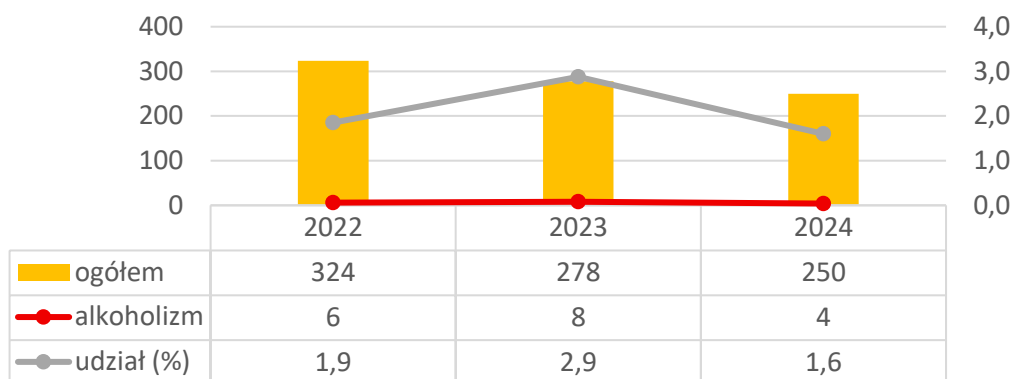
Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

W 2024 roku ze wsparcia MGOPS w Proszowicach z powodu alkoholizmu korzystały 4 rodziny, co stanowiło 1,6% wszystkich rodzin objętych pomocą Ośrodka. Dane za lata 2022-2024 wskazują, że liczba rodzin otrzymujących wsparcie z tego powodu ulegała niewielkim wahaniom: w 2022 roku było to 6 rodzin, natomiast w 2023 roku – 8 rodzin. Podobne zmiany widoczne są w udziale tej grupy w ogólnej liczbie beneficjentów pomocy społecznej, przy czym najwyższy udział odnotowano w 2023 roku (2,9%). W analizowanym okresie żadna rodzina z terenu Gminy nie korzystała ze wsparcia MGOPS z powodu narkomanii.

¹⁸ Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.

Wykres 54. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2024 roku GKRPA liczyła 5 członków.

Z danych sprawozdawczych wynika, że działania podejmowane wobec osób z problemem alkoholowym utrzymywały się na zbliżonym poziomie w latach 2023-2024. W obu latach przeprowadzono rozmowy motywujące z 30 osobami uzależnionymi. Nieco mniejszą liczbę interwencji odnotowano w pracy z członkami rodzin – w 2023 roku rozmowy odbyły się z 15 osobami, natomiast w 2024 roku z 10 członkami rodzin osób nadużywających alkoholu. Komisja kierowała również wnioski do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego. W 2023 roku wystąpiono z takimi wnioskami wobec 8 osób, natomiast w 2024 roku – wobec 5 mieszkańców Gminy.

Tabela 30. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2023-2024

wyszczególnienie	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	30	30
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	15	10
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	8	5

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 i 2024 rok.

W omawianym okresie na terenie gminy Proszowice funkcjonował jeden Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, finansowany ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. korkowe).

Dane sprawozdawcze wskazują, że w 2024 roku liczba osób korzystających z porad Punktu znacząco wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim. Skorzystało z nich 174 mieszkańców z problemem alkoholowym (w 2023 roku – 30 osób). Wzrost widoczny jest również w grupie dorosłych członków rodzin osób nadużywających alkoholu, w tym współuzależnionych i DDA – w 2024 roku było to 175 osób, podczas gdy rok wcześniej 35. W 2024 roku zgłosiła się 1 osoba z problemem narkotykowym, a w 2023 roku nie odnotowano żadnego przypadku. Znacząco wzrosła natomiast liczba osób korzystających ze wsparcia w związku z przemocą domową – w 2024 roku Punkt udzielił pomocy 175 osobom doznającym przemocy (w 2023 roku było to 15 osób). Wzrosła również liczba osób stosujących przemoc – z 15 w 2023 roku do 25 w 2024 roku.

Tabela 31. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2023-2024

wyszczególnienie	2023	2024
osoby z problemem alkoholowym	30	174
osoby z problemem narkotykowym	0	1
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnieni i DDA)	35	175
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	35	0
osoby doznające przemocy domowej	15	175
osoby stosujące przemoc domową	15	25

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 i 2024 rok.

GKRPA zajmuje się także **profilaktyką zachowań ryzykownych**. W latach 2023-2024 w gminie Proszowice nie zrealizowano żadnego programu profilaktycznego rekomendowanego w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE oraz IPiN.

W 2024 roku prowadzono inne programy profilaktyczne, finansowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, z obszaru profilaktyki uniwersalnej, skierowane do dzieci

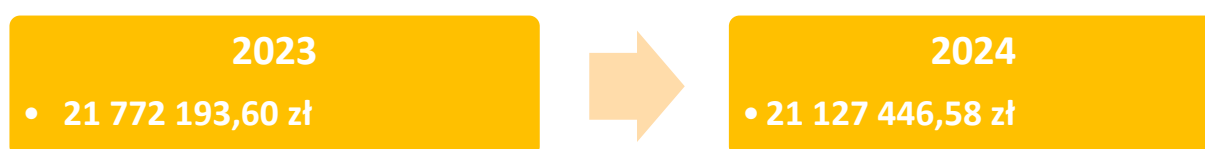
i młodzieży, tj. program Profilaktyka Uzależnień Behawioralnych, w którym udział wzięło 15 uczniów, 3 nauczycieli lub wychowawców i 15 rodziców.

W 2023 roku zrealizowano natomiast program dotyczący przeciwdziałania przemocy rówieśniczej w środowisku cyfrowym – „Jak uchronić dzieci i młodzież przed niebezpieczeństwem cyfrowym”. Uczestniczyło w nim 40 uczniów, 15 nauczycieli lub wychowawców oraz 20 rodziców.

W danym przedziale czasowym realizowano również działania niebędące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi. W 2024 roku były to jednorazowe prelekcje, pogadanki (1000 uczestników), jednorazowe prelekcje, pogadanki prowadzone przez funkcjonariuszy służb mundurowych, np. policja, straż miejska (170 uczestników) oraz imprezy sportowe – turnieje, wyścigi, olimpiady bez pozalekcyjnych zajęć sportowych (500 uczestników). Natomiast w 2023 roku jednorazowe prelekcje, pogadanki (70 uczestników), w tym jednorazowe prelekcje, pogadanki prowadzone przez funkcjonariuszy służb mundurowych, np. policja, straż miejska (40 uczestników), festyny i inne imprezy plenerowe, bez sportowych (250 uczestników) oraz imprezy sportowe – turnieje, wyścigi, olimpiady bez pozalekcyjnych zajęć sportowych (250 uczestników).

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Proszowice. W roku 2024 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 21 127 446,58 zł, w tym 8 257 786,44 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 1 683 302,75 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 11 186 357,39 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2024 roku w stosunku do 2023 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa spadkowi o 3,0%.

Rysunek 7. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Proszowice w latach 2022-2024

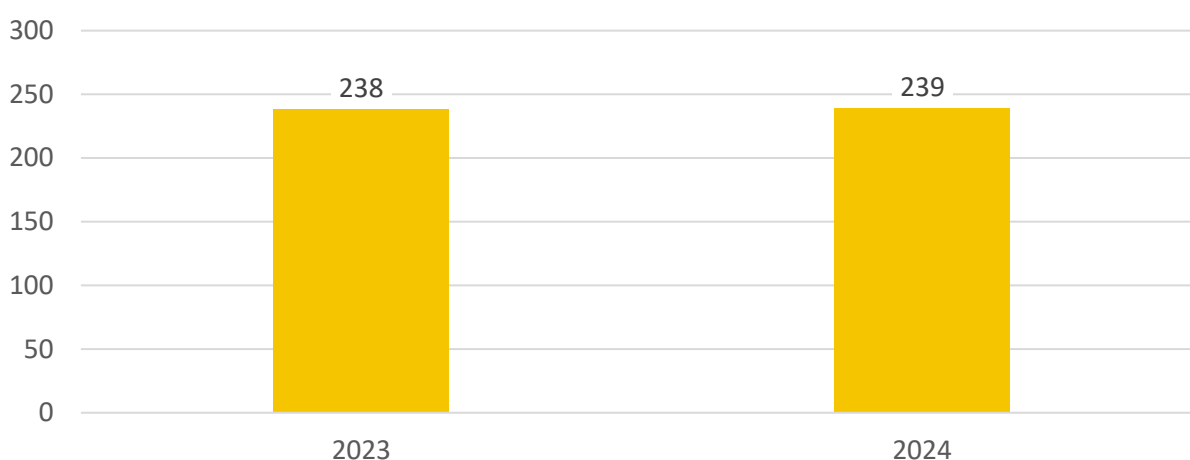

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 i 2024 rok.

W latach 2023-2024 ogólna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy utrzymywała się na stałym poziomie – w latach 2023-2024 były to 43 punkty przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży¹⁹.

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Proszowice. W latach 2023-2024 wskaźnik ten nieznacznie wzrósł – z 238 osób w roku bazowym do 239 osób w roku 2024.

Wykres 55. Liczba dorosłych mieszkańców gminy Proszowice przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2023-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2023 i 2024

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc to intencjonalne i celowe działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby. Pod pojęciem przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej (...)”.

¹⁹ Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022, 2023 i 2024

W latach 2022-2024 z pomocy MGOPS z powodu przemocy skorzystała tylko 1 rodzina z terenu Gminy – miało to miejsce w 2023 roku.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy istnieje potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Proszowice zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej**, którego celem funkcjonowania jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe.

Kolejną analizowaną kwestią są dostępne dane statystyczne dotyczące działań grup diagnostyczno-pomocowych. W 2024 roku grupy diagnostyczno-pomocowe spotkały się 142 razy. Warto zaznaczyć, że w sprawozdaniach za lata 2022 i 2023 ujęto jedynie liczbę funkcjonujących grup, bez informacji o liczbie przeprowadzonych spotkań.

Biorąc pod uwagę liczbę posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, w 2022 roku odbyły się 4 posiedzenia, w 2023 roku – 2, a w 2024 roku – 6.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

W latach 2022-2024 w gminie Proszowice odnotowano wyraźne zmiany w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”. W 2022 roku wszczęto 20 procedur, natomiast w 2023 roku liczba ta zmniejszyła się do 10. W 2024 roku ponownie odnotowano ich wzrost – wszczęto 33 procedury. Równocześnie systematycznie zwiększała się liczba prowadzonych procedur: z 27 w 2022 roku, przez 28 w 2023 roku, do 43 w roku 2024. Podobną tendencję

zaobserwowano w przypadku zakończonych procedur: w 2022 roku zamknięto 15 procedur, w 2023 roku – 18, a w 2024 roku ich liczba wzrosła do 22.

Tabela 32. Liczba wszczętych, prowadzonych i zakończonych procedur NK w gminie Proszowice w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba wszczętych procedur NK	20	10	33
liczba prowadzonych procedur NK	27	28	43
liczba zakończonych procedur NK	15	18	22

Źródło: Sprawozdanie z zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za 2022 rok, 2023 rok i 2024 rok.

Na terenie Gminy Proszowice osoby doświadczające przemocy domowej mają zapewniony dostęp do specjalistycznego wsparcia. Mieszkańcy mogą korzystać z Punktu Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą Domową przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Proszowicach, który w latach 2022-2024 działał od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30-15:30, oferując bezpłatne konsultacje specjalistyczne. Wsparcie w Punkcie udzielane było przez pracowników socjalnych oraz specjalistów, w tym psychologa, psychiatrę oraz terapeutę ds. uzależnień.

W 2024 roku z pomocy skorzystało łącznie 105 osób w ramach poradnictwa specjalistycznego, w tym 43 porady udzielone przez pracowników socjalnych, 26 porad psychologicznych, 23 konsultacje psychiatryczne oraz 13 porad terapeuty ds. uzależnień. Zakres udzielanego wsparcia obejmował m.in. pomoc psychologiczną, poradnictwo socjalne, wsparcie w sytuacjach kryzysowych, a także motywowanie do podjęcia dalszych form leczenia i terapii²⁰.

Dodatkowo wsparcie zapewnia Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach, który świadczy m.in. pomoc psychologiczną i socjalną. W uzasadnionych przypadkach możliwe jest także czasowe schronienie w mieszkaniu hostelowym do 3 miesięcy, a całodobowy telefon interwencyjno-informacyjny umożliwia natychmiastowy kontakt w sytuacjach kryzysowych²¹.

²⁰ Raport o stanie Gminy Proszowice za rok 2024

²¹ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, online: <https://samorząd.gov.pl/web/pcpr-proszowice/osrodek-interwencji-kryzysowej>, [data dostępu: 22.12.2025].

Działania profilaktyczne i edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy

W 2024 roku w Gminie Proszowice podjęto szereg działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy i podnoszenie świadomości mieszkańców w tym zakresie. Rozpropagowano materiały informacyjne, takie jak ulotki i plakaty, które dystrybuowali pracownicy socjalni podczas wizyt w środowisku, a pedagodzy szkolni przekazywali rodzicom podczas wywiadówek. Ponadto, we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Komendą Powiatową Policji w Proszowicach, zorganizowano 3 kampanie społeczne w dniach 27 marca, 24 lipca oraz 4 grudnia 2024 roku.

Pracownicy ośrodka aktywnie uczestniczyli także w spotkaniach wymiany doświadczeń, m.in. w posiedzeniu Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w dniu 4 października 2024 roku, gdzie omawiano problemy związane z realizacją zadań komisji. W ramach wsparcia rodziców zorganizowano warsztaty „Skuteczny Rodzic”, które odbywały się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w okresie od 14 października do 19 grudnia 2024 roku, umożliwiając uczestnikom rozwijanie kompetencji wychowawczych.

Ważnym elementem podejmowanych działań była specjalistyczna edukacja pracowników systemu wsparcia społecznego. Pracownik socjalny uczestniczył w konferencji „Dzieciństwo bez przemocy”, a ponadto realizowano liczne szkolenia i warsztaty, obejmujące zagadnienia pracy z osobami stosującymi przemoc oraz z dziećmi doświadczającymi przemocy, z uwzględnieniem aspektów prawnych przeciwdziałania przemocy domowej. Dodatkowo, organizowano szkolenia dla nowo powołanych członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej, superwizje w zawodach wsparcia społecznego oraz warsztaty dotyczące standardów ochrony małoletnich, ze szczególnym uwzględnieniem rozpoznawania przemocy i reagowania na nią. Pracownicy uczestniczyli również w webinarium poświęconych bezpiecznemu dzieciństwu, standardom ochrony małoletnich oraz problematyce przemocy seksualnej wobec dzieci z niepełnosprawnością intelektualną i spektrum autyzmu.

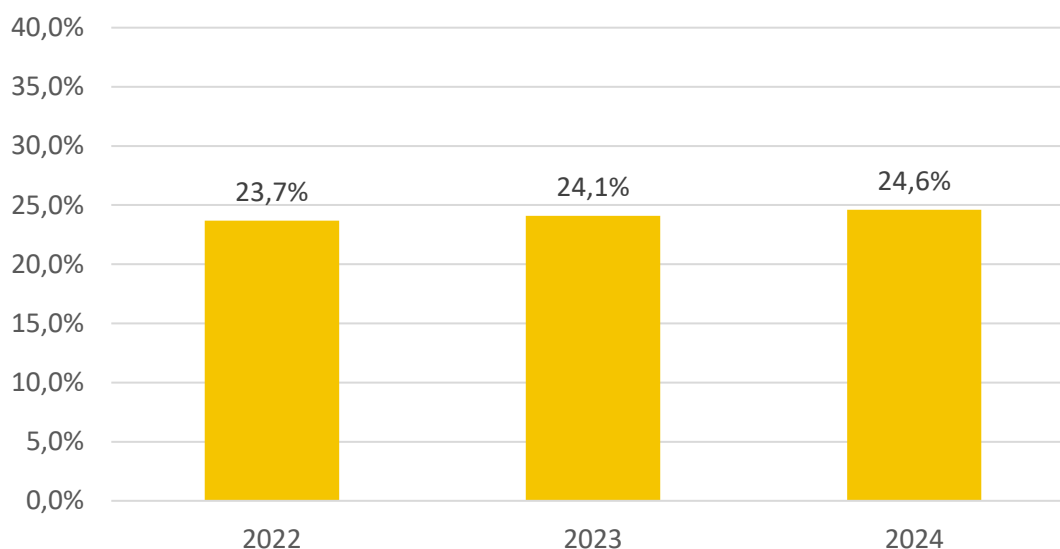
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Proces starzenia się społeczeństwa to wyzwanie wymagające szczególnej uwagi w planowaniu działań społecznych. Seniorzy stanowią ważną część wspólnoty, a ich potrzeby i oczekiwania zasługują na priorytetowe miejsce w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Wspieranie aktywności osób starszych, tworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej oraz budowanie oferty, która odpowiada ich zainteresowaniom i potencjałowi, to kluczowe elementy skutecznej polityki społecznej. Dążenie do zwiększenia jakości życia seniorów nie tylko poprawia ich dobrostan, ale także wzmacnia spójność społeczną.

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, że procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji gminy Proszowice wykazuje tendencje wzrostowe: w 2022 roku było to 23,7%, w 2023 roku – 24,1%, z kolei w 2024 roku – 24,6%.

Wykres 56. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Proszowice na przestrzeni lat 2022-2024

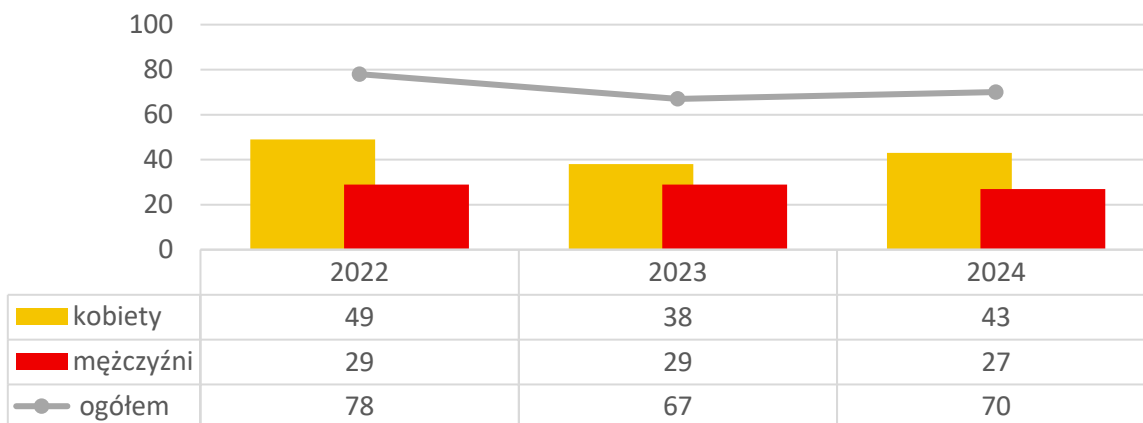
Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W 2024 roku z pomocy społecznej korzystało 70 osób w wieku poprodukcyjnym, z czego 43 stanowiły kobiety, a 27 – mężczyźni. Analiza danych z lat 2022-2024 pokazuje, że liczba beneficjentów w tej grupie wiekowej utrzymywała się na zbliżonym poziomie, z niewielkimi wahaniami pomiędzy poszczególnymi latami. We wszystkich latach obserwuje

się wyraźną przewagą kobiet korzystających ze wsparcia nad mężczyznami, co pozostaje zgodne z ogólnymi trendami demograficznymi wskazującymi na większy udział kobiet w populacji osób starszych. Szczegółowe dane zaprezentowano na wykresie poniżej.

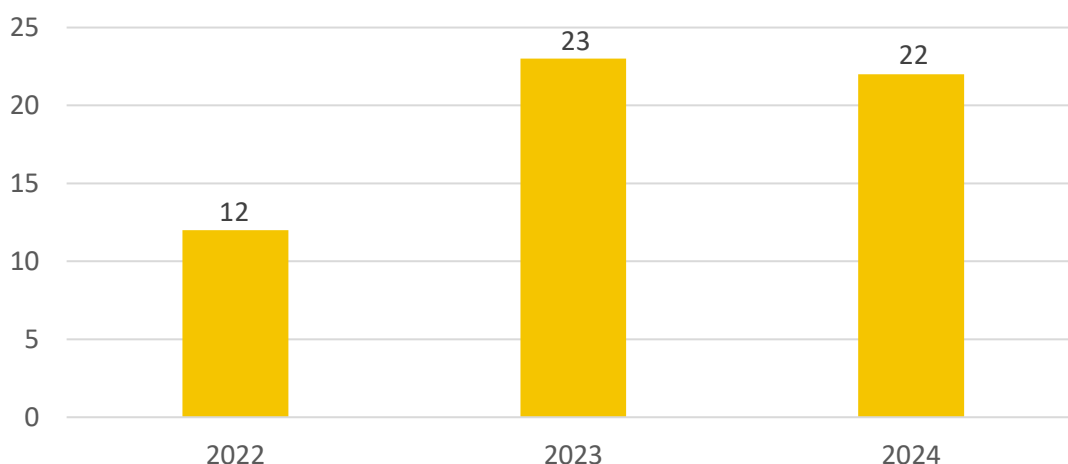
Wykres 57. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do zasiłku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. W omawianym okresie liczba mieszkańców gminy Proszowice po 75 roku życia, korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego ulegała wahaniom: w 2022 roku było to 12 osób, w 2023 roku wzrosła do 23 osób, z kolei w ostatnim roku sprawozdawczym uległa spadkowi do 22 mieszkańców Gminy.

Wykres 58. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonek, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina.

W latach 2022-2024 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS odpłatność ponosiła Gmina, uległa stopniowemu wzrostowi: w roku bazowym był to 25 osób, w 2023 roku – 27, natomiast w 2024 roku – 29 mieszkańców Gminy. Wzrost widoczny jest również w przypadku przeznaczanej na ten cel kwoty, a najwyższą wartość odnotowano w 2024 roku (1 205 917 zł). Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 33. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób przebywających w DPS	25	27	29
kwota świadczeń (w zł)	848 160	992 932	1 205 917

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Na terenie gminy Proszowice funkcjonuje Dzienny Dom Pomocy „SENIOR+”, prowadzony przez Zespół Placówek Caritas w Proszowicach. Placówka dysponuje 30 miejscami i zapewnia dzienną opiekę, wsparcie oraz ofertę zajęć aktywizujących. Jej działalność finansowana jest ze środków Wojewody Małopolskiego oraz wkładu własnego Gminy i Caritasu, jako zadanie zlecone.

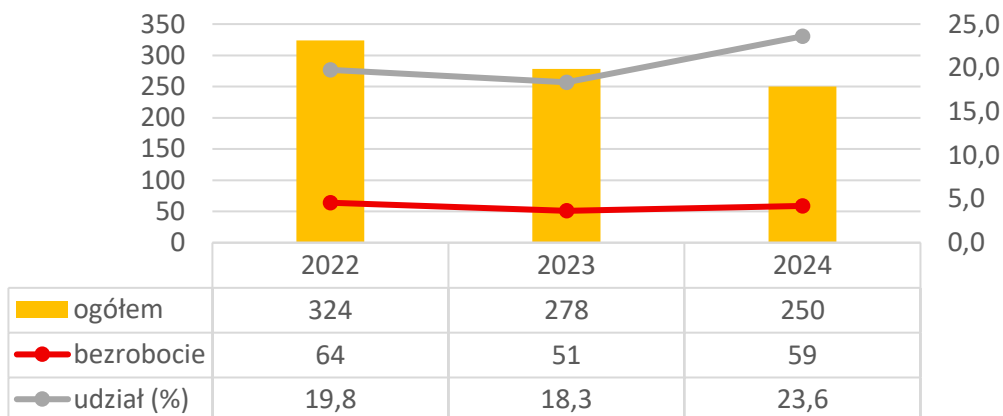
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zawodowej to istotny element budowania spójnej i aktywnej społeczności lokalnej. Tworzenie warunków do podjęcia pracy, rozwijanie kompetencji zawodowych oraz działania integrujące osoby zagrożone marginalizacją przyczyniają się do wzmacniania ich niezależności i poprawy jakości życia. W rozdziale tym omówiono działania podejmowane na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, które nie tylko pomagają przezwyciężyć trudności indywidualne, ale również wzmacniają rozwój gospodarczy i społeczny Gminy.

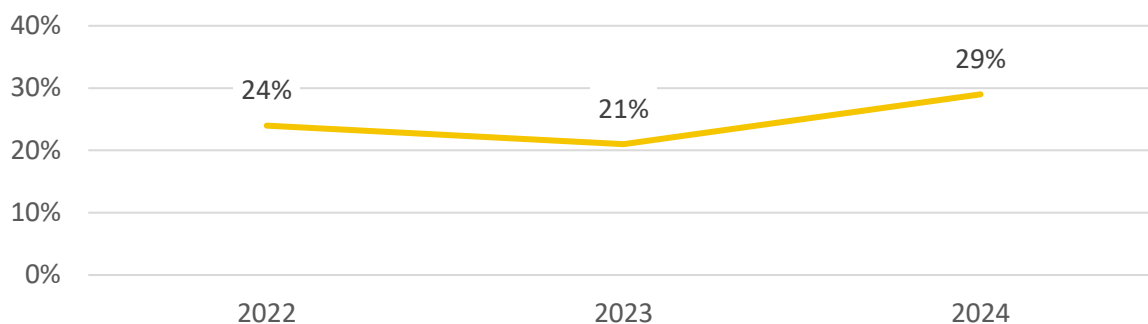
W 2022 roku wsparcia z powodu bezrobocia udzielono 64 rodzinom korzystającym z pomocy społecznej, w 2023 roku – 51, z kolei w 2024 roku było to 59 rodzin. Wahania widoczne są również w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej, a najwyższą wartość odnotowano w 2024 roku (23,6%).

Wykres 59. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

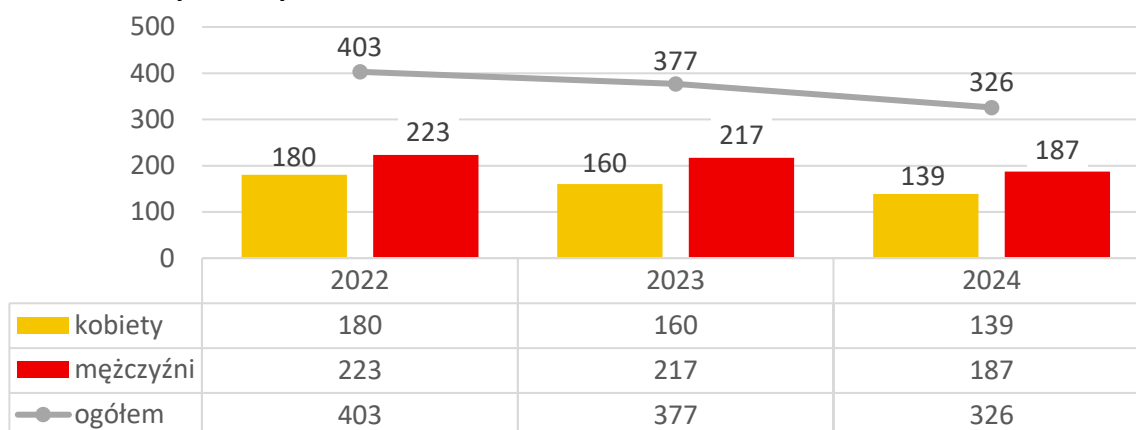
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Na przestrzeni lat zauważalne są wahania wartości: w 2022 roku było to 24%, w 2023 roku – 21%, z kolei w 2024 roku – 29%.

Wykres 60. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Na koniec 2024 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Proszowicach zarejestrowanych było łącznie 326 mieszkańców gminy Proszowice, z czego 139 stanowiły kobiety, a 187 – mężczyźni. W omawianym okresie liczba osób zarejestrowanych w PUP uległa spadkowi z 403 w 2022 roku do 326 w ostatnim roku sprawozdawczym, a pod względem płci dostrzegalne są dysproporcje – w każdym analizowanym roku pozostających bez pracy mężczyzn było więcej niż kobiet, zaś największa różnica dostrzegalna jest w roku 2023. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 61. Mieszkańcy gminy Proszowice zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że udział osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych utrzymywał się na zbliżonym poziomie, z niewielkimi wahaniami. Najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (22,8%). W przypadku mieszkańców powyżej 50 roku życia widoczny jest stopniowy wzrost udziału tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych –

z 19,4% w roku bazowym do 23,3% w 2024 roku. Odwrotny trend obserwujemy w odniesieniu do osób do 30 roku życia. Choć liczbowo jest to najliczniejsza grupa wśród zarejestrowanych bezrobotnych, ich udział procentowy nieznacznie maleje, z 36,5% w 2022 roku do 34,0% w 2024 roku. Szczegółowe zestawienie przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 34. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Proszowice w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024

kategoria wiekowa	31 grudnia 2022		31 grudnia 2023		31 grudnia 2024	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	91	22,6	86	22,8	73	22,4
do 30 roku życia	147	36,5	132	35,0	111	34,0
powyżej 50 roku życia	78	19,4	83	22,0	76	23,3

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Długotrwałe bezrobocie odnosi się do sytuacji, w której osoba pozostaje zarejestrowana jako bezrobotna przez ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Zjawisko to stanowi poważne wyzwanie dla rynku pracy, gdyż często wskazuje na brak możliwości lub chęci podjęcia zatrudnienia przez bezrobotnych, a w niektórych przypadkach może być związane z osiąganiem dochodów z nieformalnych źródeł. Długotrwałe pozostawanie bez pracy nie tylko ogranicza rozwój zawodowy jednostki, ale również obciąża systemy wsparcia społecznego i wpływa na integrację społeczną. W związku z tym istotne jest podejmowanie kompleksowych działań aktywizacyjnych, uwzględniających indywidualne potrzeby i potencjał osób dotkniętych tym problemem.

Kolejna tabela przedstawia liczbę długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Proszowice oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu proszowickiego. Na przestrzeni analizowanych lat w Gminie obserwuje się spadek liczby osób długotrwałe bezrobotnych z 185 w 2022 roku do 146 w 2024 roku. Nieznaczne wahania widoczne są natomiast w przypadku udziału osób długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP, przy czym najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (48,0%).

W przypadku powiatu proszowickiego również zauważalny jest spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych z 412 w 2022 roku do 352 w 2024 roku. Jednocześnie udział tej grupy w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w PUP zmieniał się w analizowanym okresie – wynosił 46,6% w 2022 roku, obniżył się do 43,9% w 2023 roku, a następnie wzrósł do 45,4% w 2024 roku.

Tabela 35. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Proszowice oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu proszowickiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie		2022	2023	2024
Gmina	liczba osób	185	181	146
	udział (%)	45,9	48,0	44,8
Powiat	liczba osób	412	396	352
	udział (%)	46,6	43,9	45,4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Instrumenty wsparcia w zakresie promocji zatrudnienia i reintegracji społeczno-zawodowej

Gmina Proszowice prowadzi ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Proszowicach w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia zawodowe, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne oraz projekty aktywizacyjne, które umożliwiają zdobycie doświadczenia i kwalifikacji.

Uzupełnieniem działań Powiatowego Urzędu Pracy w Proszowicach w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych był realizowany w latach 2023-2024 projekt pilotażowy „DZIAŁAJ(MY)”. Projekt wdrażany był przez Powiatowy Urząd Pracy w Proszowicach w partnerstwie z Urzędem Gminy Koszyce oraz we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Proszowicach i ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu proszowickiego. Przedsięwzięcie zostało w całości sfinansowane ze środków rezerwy Funduszu Pracy w ramach programu „Czas na Młodych – punkty doradztwa dla młodzieży”.

Projekt skierowany był do osób młodych w wieku 18-30 lat, zamieszkujących powiat proszowicki, zarejestrowanych jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy. Miał on na celu

sprawdzenie skuteczności kompleksowego modelu wsparcia, łączącego działania z zakresu rynku pracy, pomocy społecznej oraz poradnictwa specjalistycznego. W ramach celów szczegółowych dążono do opracowania wzorcowego schematu pracy powiatowego urzędu pracy z młodymi osobami wymagającymi wsparcia przed podjęciem zatrudnienia, w szczególności w zakresie dostępu do informacji o formach pomocy społecznej, doradztwie psychologicznym, edukacyjnym, prawnym oraz ekonomiczno-finansowym. Istotnym elementem pilotażu było również sprawdzenie, czy eliminowanie barier społecznych, osobistych i zawodowych wpływa na zwiększenie szans uczestników na podjęcie zatrudnienia. Projekt umożliwił ponadto testowanie innowacyjnych narzędzi aktywizacji zawodowej skierowanych do młodych osób, które w obowiązującym stanie prawnym nie mogły korzystać z ustawowych form finansowego wsparcia.

W punktach doradztwa oferowano kompleksowe usługi obejmujące aktywizację i poradnictwo zawodowe, wsparcie psychologiczne, doradztwo edukacyjne, prawne oraz ekonomiczno-finansowe, a także udzielanie informacji na temat dostępnych form pomocy społecznej. Uzupełnieniem działań były finansowe instrumenty wsparcia, takie jak dofinansowanie składek ZUS dla pracodawców, bony adaptacyjne, bony na zatrudnienie opiekuna dziecka oraz możliwość odbycia stażu przez osoby poszukujące pracy.

Punkt doradztwa funkcjonował w okresie od 1 sierpnia 2023 r. do 31 lipca 2024 r., w godzinach 13:00-19:00, w siedzibie Powiatowego Urzędu Pracy w Proszowicach przy ul. Krakowskiej 11 (w poniedziałki i środy)²².

Dodatkowym elementem lokalnego systemu aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jest Klub Integracji Społecznej, funkcjonujący w strukturze Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Proszowicach od 2010 r. Klub powstał w ramach projektu „Sukces zależy od Ciebie” i stanowi ważne narzędzie reintegracji społecznej i zawodowej osób pozostających poza rynkiem pracy²³. W ramach działalności KIS organizowane są szkolenia oraz warsztaty ukierunkowane na rozwój kompetencji społecznych i zawodowych, aktywizację osób bezrobotnych, podnoszenie motywacji do podejmowania zatrudnienia oraz przygotowanie uczestników do wejścia lub powrotu na rynek pracy. Działania realizowane w Klubie sprzyjają przeciwdziałaniu

²² Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach, Projekt Pilotażowy „DZIAŁAJ(MY)”, online: https://proszowice.pl/strona-4382-projekt_pilotazowy_dzialaj_my.html, [data dostępu: 22.12.2025].

²³ Raport o stanie Gminy Proszowice za rok 2024

bierności społecznej i zawodowej oraz wzmacniają samodzielność i zdolność uczestników do funkcjonowania w środowisku społecznym i zawodowym²⁴.

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

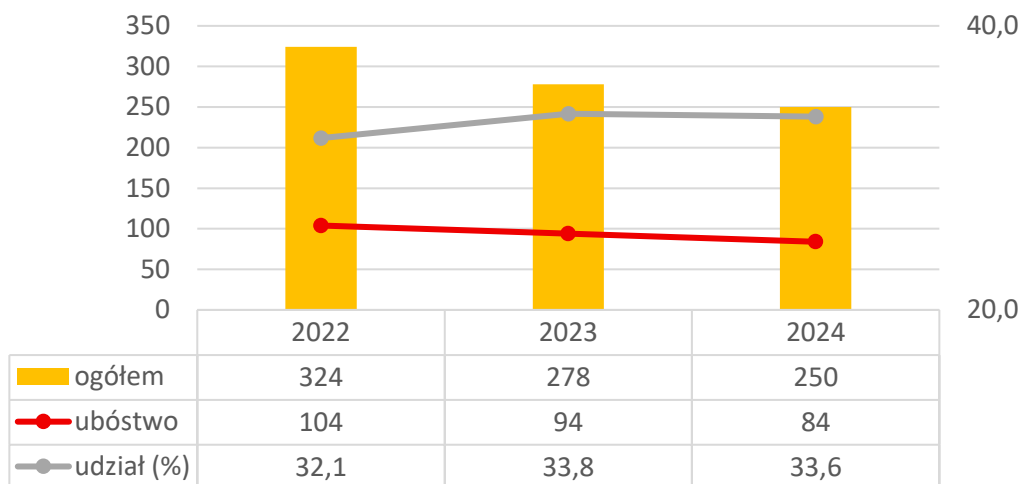
Ubóstwo to złożony problem społeczny, który wykracza poza brak wystarczających środków finansowych. Jest to zjawisko prowadzące do wykluczenia społecznego, ograniczenia dostępu do edukacji, ochrony zdrowia czy możliwości rozwoju zawodowego. Ubóstwo nie tylko dotyczy poszczególnych osób, ale także wpływa negatywnie na całe społeczności, pogłębiając różnice społeczne i gospodarcze. Analiza poziomu ubóstwa w Gminie została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń. Zgromadzone informacje pozwoliły na kompleksowe zbadanie aktualnej sytuacji, a także na ocenę dynamiki zmian w tym obszarze na przestrzeni ostatnich lat.

W 2024 roku w Gminie wystąpiła konieczność udzielenia pomocy i wsparcia MGOPS z powodu ubóstwa w przypadku 84 spośród 250 rodzin objętych wsparciem z pomocy społecznej, w wyniku czego ich udział kształtował się na poziomie 33,6% wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy MGOPS. Na przestrzeni analizowanych lat odnotowano spadek liczby rodzin wymagających wsparcia z powodu ubóstwa, jednocześnie udział tych rodzin w ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem wykazywał niewielkie wahania. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

²⁴ Mapuj Pomoc, Klub Integracji Społecznej w Proszowicach, online: <https://mapujpomoc.pl/placowki/klub-integracji-spoecznej-w-proszowicach/>, [data dostęp: 22.12.2025]

Wykres 62. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Liczba osób otrzymujących zasiłek stały w latach 2022-2024 wykazywała niewielkie wahania. W 2022 roku świadczenie to przyznano 53 osobom, w 2023 roku 47 osobom, natomiast w 2024 roku liczba ta wzrosła do 50. Wyraźnie zwiększyła się natomiast kwota środków przeznaczonych na ten cel – od 308 284 zł w 2022 roku do 409 138 zł w roku 2024.

W przypadku zasiłków okresowych obserwowany jest trend spadkowy. Liczba osób korzystających z tej formy wsparcia zmniejszyła się z 39 w 2022 roku do 15 w roku 2024. Jednocześnie zmniejszyła się również kwota wypłaconych świadczeń – z 28 970 zł w 2022 roku do 20 359 zł w 2024 roku.

W odniesieniu do zasiłków celowych widoczny jest spadek liczby beneficjentów. W 2022 roku świadczenie to otrzymało 201 osób, w 2023 roku – 125, natomiast w 2024 roku – 96 mieszkańców Gminy. Natomiast kwoty świadczeń charakteryzowały się wahaniami, osiągając wartość 99 372 zł w roku bazowym, wzrastając do 113 695 zł w 2023 roku, a następnie nieznacznie obniżając się do 110 988 zł w 2024 roku.

Tabela 36. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024

rodzaj zasiłku	2022		2023		2024	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	53	308 284	47	260 952	50	409 138
zasiłek okresowy	39	28 970	27	22 379	15	20 359
zasiłek celowy	201	99 372	125	113 695	96	110 988

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. Na przestrzeni omawianych lat liczba osób otrzymujących świadczenia pieniężne uległa spadkowi ze 124 w 2022 roku do 52 w 2024 roku. W przypadku świadczeń niepieniężnych liczba beneficjentów utrzymywała się na zbliżonym poziomie, wykazując jedynie niewielkie wahania (87 osób w 2022 roku, 80 w 2023 roku oraz 82 w 2024 roku). Wśród osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych dominowały dzieci, choć ich liczba stopniowo malała (z 54 w 2022 roku do 50 w 2024 roku), natomiast liczba dorosłych beneficjentów w 2024 roku ponownie wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego.

Tabela 37. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie pieniężne	124	89	52
świadczenie niepieniężne:	87	80	82
• w tym dzieci	54	51	50
• w tym dorośli	33	29	32

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W latach 2022-2024 z tej formy pomocy korzystała znaczna grupa gospodarstw domowych, przy czym ich liczba stopniowo malała – ze 184 w 2022 roku, przez 180 w 2023 roku, do 171 w 2024 roku. Jednocześnie kwota przeznaczona na wypłatę dodatków mieszkaniowych utrzymywała się na wysokim poziomie, osiągając najwyższą wartość w 2023 roku – 477 422 zł. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 38. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota świadczeń w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba gospodarstw domowych	184	180	171
kwota świadczeń (zł)	426 716	477 422	454 559

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W 2022 roku 8 mieszkańców Gminy korzystało ze wsparcia MGOPS z powodu bezdomności, w 2023 roku był to 7 osób, natomiast w ostatnim roku sprawozdawczym – 9²⁵.

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), zdrowie psychiczne to stan dobrego samopoczucia, który umożliwia radzenie sobie ze stresem, rozwijanie umiejętności, naukę, pracę i aktywny udział w społeczności. Jest kluczowym elementem zdrowia i dobrego funkcjonowania, stanowiąc podstawę podejmowania decyzji, budowania relacji i kształtowania świata, w którym żyjemy. To fundamentalne prawo człowieka, istotne dla rozwoju osobistego i społecznego²⁶. Zdrowie psychiczne stanowi jeden z kluczowych filarów dobrostanu mieszkańców Gminy. Wspieranie zdrowia psychicznego

²⁵ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

²⁶ Mental health, 2022, online: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response> [data dostępu: 03.12.2025]

oraz przeciwdziałanie problemom z nim związanym to wyzwania, które wymagają kompleksowych działań w zakresie profilaktyki, edukacji i dostępu do odpowiednich form wsparcia.

Jedną z form wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego są **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne), upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. W latach 2022-2024 z tej formy wsparcia nie skorzystał żaden mieszkaniec²⁷.

²⁷ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Część programowa

Programowa część Strategii obejmuje takie elementy jak: **misja** i **wizja**, dotyczące rozwiązywania problemów społecznych, **wyznaczenie celów strategicznych** i **operacyjnych**, **planowane działania**, **oczekiwane rezultaty**, **system aktualizacji** oraz **zasady monitorowania i ewaluacji**. W jej skład wchodzi także ramy finansowe oraz regulacje dotyczące realizacji dokumentu. Podstawą dla prognoz zawartych w tej części była szczegółowa diagnoza społeczna, która umożliwiła ocenę kluczowych uwarunkowań strategicznych. Zgromadzone w ramach analizy dane pozwoliły na wyznaczenie priorytetów działań oraz opracowanie kierunków, które mają na celu skuteczne rozwiązanie zidentyfikowanych problemów społecznych.

Rysunek 8. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia ona pożądany obraz Gminy w przyszłości, odzwierciedlając aspiracje społeczności i wyznaczając priorytety w podejmowanych działaniach na rzecz integracji, wsparcia oraz poprawy warunków życia wszystkich grup społecznych.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych w gminie Proszowice została stworzona na podstawie analizy sytuacji społecznej oraz identyfikacji kluczowych obszarów problemowych zawartych w diagnozie. Jej sformułowanie umożliwia wyznaczenie **misji**, która określa ogólny cel i wskazuje kierunek działań, jakie Gmina planuje podjąć.

WIZJA

Gmina Proszowice jako nowoczesna i otwarta wspólnota lokalna, w której mieszkańcy czują się bezpiecznie, mają równe szanse rozwoju oraz realny wpływ na sprawy publiczne. Samorząd, we współpracy z partnerami społecznymi i mieszkańcami, konsekwentnie buduje warunki sprzyjające aktywności obywatelskiej, integracji społecznej i trwałemu rozwojowi Gminy.

MISJA

Misją Gminy jest prowadzenie odpowiedzialnej i skutecznej polityki społecznej, opartej na dialogu, współpracy i poszanowaniu potrzeb mieszkańców. Samorząd dąży do wzmacniania samodzielności mieszkańców, wspierania integracji społecznej oraz zapewniania równego dostępu do usług i udziału w życiu lokalnym, tak aby podnosić jakość życia i wzmacniać dobro wspólne w Gminie.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

Na podstawie przeprowadzonej analizy poszczególnych obszarów wyznaczono **cele strategiczne**, mające na celu ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych. Dla każdego celu opracowano szczegółowe cele operacyjne, którym towarzyszy opis działań niezbędnych do ich osiągnięcia. Wskazano również odpowiedzialne za ich realizację podmioty, partnerów współpracujących, wskaźniki mierzące postęp, planowane rezultaty oraz potencjalne źródła finansowania. Takie podejście ma na celu zapewnienie kompleksowego i skutecznego wdrażania zaplanowanych działań strategicznych.

1	Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi dzieci i młodzieży	
2	Zwiększanie integracji społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwój dostępnych oraz dostosowanych usług społecznych	
3	Ograniczanie skali uzależnień poprzez kompleksowe działania profilaktyczne, edukacyjne i wspierające	
4	Wzmocnienie działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	
5	Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców	
6	Wzmacnianie dobrostanu psychicznego mieszkańców poprzez rozwój dostępnych form wsparcia i profilaktyki	

Cel strategiczny nr 1

Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 1: Wzmocnienie rodzin i opiekunów w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez dostęp do odpowiednich narzędzi, zasobów, a także form wsparcia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie wsparcia rodzinom zmagającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczym poprzez pomoc asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin zmagających się z wyzwaniami o charakterze opiekuńczo-wychowawczym.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	MGOPS, GKRPA	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań w kierunku utworzenia rodzin wspierających.	MGOPS, UGiM, NGO	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Stworzenie dzieciom warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi emocjonalnemu, społecznemu i edukacyjnemu poprzez zapewnienie opieki w stabilnym i wspierającym środowisku rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	MGOPS, PCPR, PPP	Budżet Gminy

Informowanie rodzin o dostępnych formach wsparcia, takich jak poradnictwo rodzinne, psychologiczne i prawne oraz o możliwościach uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych.	Wzrost świadomości mieszkańców o możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	MGOPS, GKRPA, UGiM, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnienie potrzeb bytowych rodzin poprzez udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej.	MGOPS	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	MGOPS, GKRPA, ZI, UGiM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Kontynuacja działalności placówki zapewniającej opiekę nad dziećmi do lat 3 oraz inicjowanie powstawania nowych.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia oraz pomoc w realizacji codziennych spraw.	Liczba działających placówek opieki nad dziećmi do lat 3.	UGiM, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny 2: Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do edukacji i działań wspierających ich wszechstronny rozwój.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Kontynuowanie działalności placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz inicjowanie tworzenia nowych form wsparcia dziennego.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, racjonalne zagospodarowanie ich czasu wolnego oraz zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba działających placówek wsparcia dziennego.	MGOPS, UGiM, NGO	Budżet Gminy
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych.	UGiM, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podjęto współpracę.	MGOPS, UGiM, placówki oświatowe	Bez kosztów
Organizowanie, wspieranie i promowanie wydarzeń oraz inicjatyw skierowanych do rodzin z dziećmi.	Zwiększenie zaangażowania rodzin w życie społeczności lokalnej oraz wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez udział w wydarzeniach integracyjnych i kulturalnych.	Liczba zorganizowanych imprez. Szacunkowa liczba uczestników.	MGOPS, UGiM, NGO, PiMBP, CKiW, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwijanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	UGiM, NGO, CKiW, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032

Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	MGOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UGiM, GKRPA, NGO, BPiGOK, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Wzmocnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz poprawa jakości życia rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej poprzez rozwój i zwiększenie dostępności zintegrowanych usług społecznych wspierających rodzinę na terenie Gminy, w tym projektów realizowanych ze środków zewnętrznych.	Poprawa funkcjonowania rodzin w trudnej sytuacji życiowej poprzez wzrost ich kompetencji wychowawczych i społecznych oraz wzmocnienie więzi rodzinnych i integracji społecznej.	Liczba rodzin objętych wsparciem.	UGiM, NGO, MGOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Cel strategiczny nr 2**Zwiększanie integracji społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwój dostępnych oraz dostosowanych usług społecznych.****Cel operacyjny 1: Zapewnienie osobom starszym oraz z niepełnosprawnościami warunków do samodzielnego funkcjonowania poprzez rozwój i dostęp do usług społecznych.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Promowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	MGOPS, NGO, PiMBP, CKiW, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Inicjowanie działań służących dostosowywaniu infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UGiM	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Współpraca z sektorem pozarządowym w obszarze wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	MGOPS, NGO, UGiM	Budżet Gminy
Kontynuowanie, inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych programami.	UGiM, MGOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy

Zapewnienie specjalistycznego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez kontynuację działalności asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością. Liczba osób objętych wsparciem asystentów.	MGOPS, UGiM, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Zapewnienie wsparcia członkom rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.	Poprawa jakości życia członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	UGiM, MGOPS, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	UGiM, MGOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	MGOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie dostępu do opieki w Domach Pomocy Społecznej dla osób potrzebujących wsparcia.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	MGOPS, GKRPA	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Tworzenie sprzyjających warunków do zaangażowania społecznego i kulturalnego osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Wzrost zaangażowania seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne, poprawa ich kondycji fizycznej i psychicznej oraz rozwój nowych umiejętności i zainteresowań.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	MGOPS, UGiM, NGO, PiMBP, CKiW	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Informowanie i kierowanie osób z niepełnosprawnościami na warsztaty terapii zajęciowej w porozumieniu z sąsiednimi gminami.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztat Terapii Zajęciowej.	Liczba uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.	UGiM, WTZ	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Kontynuowanie działalności Dziennego Domu „Senior+”.	Utrzymanie aktywności społecznej seniorów, przeciwdziałanie ich izolacji społecznej oraz poprawa jakości życia i samodzielności osób starszych.	Liczba uczestników „Dziennego Domu „Senior+”.	MGOPS, UGiM, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa środki własne podmiotu prowadzącego (Caritas)

Cel strategiczny nr 3

Ograniczanie skali uzależnień poprzez kompleksowe działania profilaktyczne, edukacyjne i wspierające.

Cel operacyjny 1: Ograniczenie skali uzależnień oraz prowadzenie skutecznych działań profilaktycznych i terapeutycznych wśród osób potrzebujących wsparcia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie wsparcia w formie materialnej i niematerialnej rodzinom zmagających się z problemem uzależnień.	Poprawa sytuacji życiowej i funkcjonowania rodzin borykających się z problemem uzależnień.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	MGOPS	Budżet Gminy
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Zwiększenie liczby osób podejmujących terapię odwykową, poprawa stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osób uzależnionych oraz wzmocnienie ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także poprawa jakości życia ich rodzin.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	GKRPA, MGOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032

Kontynuowanie działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego na terenie Gminy.	Zapewnienie dostępności do wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.	Liczba osób korzystających z Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.	UGiM, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Zainicjowanie działalności samopomocowych grup wsparcia dla osób z problemem alkoholowym i osób współuzależnionych.	Motywowanie oraz utrzymanie w abstynencji osoby uzależnionej/nadmiernie pijącej.	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.	UGiM, MGOPS GKRPA, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2: Zwiększenie świadomości zdrowotnej mieszkańców poprzez rozwój działań profilaktycznych i promujących zdrowy tryb życia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN dotyczących problemu uzależnień.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	UGiM, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Prowadzenie warsztatów i innych zajęć edukacyjnych w szkołach, obejmujących tematykę uzależnień oraz organizacja pozalekcyjnych aktywności z elementami profilaktyki.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	UGiM, GKRPA, KPP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Przeprowadzanie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA, UGiM	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin zmagających się z problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. Poprawa kondycji psychicznej i emocjonalnej dzieci poprzez zapewnienie im bezpiecznego środowiska, sprzyjającego nawiązywaniu pozytywnych relacji i rozwoju umiejętności społecznych.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	GKRPA, UGiM	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032

Zaangażowanie w ogólnopolskie i lokalne kampanie oraz działania informacyjno-edukacyjne, skierowane do różnych grup społecznych, mające na celu profilaktykę i przeciwdziałanie problemom związanym z uzależnieniami.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat przyczyn, skutków i możliwości zapobiegania uzależnieniom.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA, MGOPS, KPP, UGiM, NGO, PiMBP, CKiW, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków GKRPA i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, policjantów) dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Podniesienie kompetencji zawodowych uczestników szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	GKRPA, MGOPS, UGiM, KPP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń promujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	GKRPA, UGiM, NGO, PiMBP, CKiW	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wzmocnienie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	UGiM, KPP	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 4

Wzmocnienie działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie pomocy rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	MGOPS, GKRPA, KPP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udostępnianie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	MGOPS, UGiM, GKRPA, ZI, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucji w zakresie obowiązujących przepisów prawa dotyczących przemocy domowej oraz zasad realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	MGOPS, GKRPA, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	MGOPS, GKRPA, ZI, PIK	Budżet Gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032

Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.	MGOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	MGOPS, ZI, UGiM, PCPR	Budżet Gminy
Systematyczne monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.	Dostosowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych do zidentyfikowanych potrzeb lokalnej społeczności.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	UGiM, MGOPS, GKRPA, ZI, KPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Kontynuacja działalności Punktu Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą Domową.	Zapewnienie stałego i dostępnego wsparcia informacyjnego, poradniczego i specjalistycznego dla osób doznających przemocy domowej oraz ich rodzin.	Liczba osób korzystających z pomocy Punktu. Liczba udzielonych porad i konsultacji.	MGOPS, GKRPA, ZI, KPP, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Wzmacnianie świadomości społecznej i postaw sprzyjających przeciwdziałaniu przemocy poprzez realizację działań edukacyjnych i informacyjnych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w kampaniach społecznych o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim, ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	MGOPS, GKRPA, ZI, KPP, UGiM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy, a także komunikacji interpersonalnej i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie świadomości uczniów na temat przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy. Rozwój umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	UGiM, KPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Przeprowadzanie akcji informacyjnych wśród mieszkańców w zakresie cyberprzemocy.	Ograniczenie zjawiska cyberprzemocy oraz poszerzenie wiedzy lokalnej społeczności na temat przemocy w Internecie.	Liczba zorganizowanych akcji informacyjno-profilaktycznych z zakresu cyberzagrożeń.	UGiM, KPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 5**Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców.****Cel operacyjny 1: Poprawa sytuacji na rynku pracy poprzez efektywne wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu zapewnienia doradztwa zawodowego, organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych oraz wspierania ich w podnoszeniu kwalifikacji i zwiększaniu możliwości zatrudnienia.	Ograniczenie skali problemu bezrobocia na terenie Gminy.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	UGiM, MGOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców poprzez prace społecznie użyteczne i interwencyjne oraz roboty publiczne.	Promowanie uczestnictwa mieszkańców Gminy pozostających bez pracy, w działaniach takich jak prace społecznie użyteczne i roboty publiczne.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	UGiM, MGOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizowanie działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Podniesienie świadomości osób pozostających bez pracy na temat oferowanych form pomocy.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	MGOPS, PUP, UGiM	Budżet Gminy
Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych w celu aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie udziału osób bezrobotnych w programach aktywizacyjnych opartych na kontraktach socjalnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	MGOPS	Budżet Gminy

Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do potrzeb tej grupy.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	UGiM, NGO	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Zmniejszenie skali ubóstwa oraz poprawa sytuacji życiowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie niezbędnego wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez dostęp do świadczeń pomocy społecznej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	MGOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wsparcie w zakresie dożywiania w postaci zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zaspokojenie podstawowych potrzeb żywieniowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	MGOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie mieszkańcom Gminy w trudnej sytuacji życiowej dostępu do pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.	Zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz poprawa ich warunków bytowych.	Liczba osób korzystających z pomocy w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.	MGOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie wsparcia uczniom poprzez przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym udzielono pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	UGiM, MGOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania schronienia osobom w kryzysie bezdomności.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających ze wsparcia schronisk.	UGiM, MGOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania wsparcia w mieszkaniu treningowym lub wspomagany.	Zabezpieczenie potrzeb osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.	Liczba osób przebywających w mieszkaniu treningowym lub wspomagany.	UGiM, MGOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 6

Wzmacnianie dobrostanu psychicznego mieszkańców poprzez rozwój dostępnych form wsparcia i profilaktyki.

Cel operacyjny nr 1. Budowa lokalnego systemu wsparcia oraz zwiększanie świadomości społecznej w zakresie zdrowia psychicznego.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących dostępnych form wsparcia dla osób zmagających się z problemami zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	MGOPS, UGiM, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	UGiM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	MGOPS, UGiM, PiK, placówki oświatowe, NGO, PPP, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Gminy Proszowice. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Fundusze Europejskie,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Proszowice. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2024-2025, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2026-2032 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Proszowicach.

Tabela 39. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2024	502 743	5 851 518	0	61 066	6 362 635	12 777 962
2025²⁸	750 000	6 316 409	0	39 000	6 627 664	13 733 073
PROGNOZA						
2026	768 750	6 474 319	0	39 975	6 793 355	14 076 399
2027	787 969	6 636 177	0	40 974	6 96 3189	14 428 309
2028	807 668	6 802 081	0	41 998	7 137 269	14 789 016
2029	827 860	6 972 133	0	43 048	7 315 701	15 158 742
2030	848 556	7 146 436	0	44 124	7 498 594	15 537 710
2031	869 770	7 325 097	0	45 227	7 686 059	15 926 153
2032	891 514	7 508 225	0	46 358	7 878 211	16 324 308

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

System wdrażania Strategii

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032 zakłada realizację kompleksowego modelu polityki społecznej. Ze względu na długookresowy charakter dokumentu oraz jego perspektywiczne cele, kluczowym aspektem jest regularne monitorowanie, a w przypadku wystąpienia niekorzystnych tendencji – aktualizowanie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032 wyznacza działania wymagające zaangażowania zarówno społeczności lokalnej, jak i instytucji publicznych oraz prywatnych. Partnerstwo oraz współpraca wszystkich podmiotów stanowią fundament skutecznej polityki społecznej. Ze względu na różnorodność zadań oraz udział wielu podmiotów, realizacja Strategii wymaga sprawnej koordynacji działań oraz ścisłej współpracy wszystkich jednostek zaangażowanych w działania rozwojowe. Głównym inicjatorem i koordynatorem planowanych działań jest

²⁸ Wartość za rok 2025 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok dla gminy Proszowice

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach, odpowiedzialny za zarządzanie wdrażaniem dokumentu.

Harmonogram wdrażania założeń Strategii przewiduje cztery podstawowe etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 40. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miejską w Proszowicach o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032”.	I kwartał 2026 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	I kwartał 2026 r. – IV kwartał 2032 r.
Etap III	Monitoring.	na koniec każdego roku w okresie od 2026 r. do 2032 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	II kwartał 2033 r.

Źródło: opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Dyrektor MGOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii MGOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe mogą wspierać współpracę i utrzymywać stały kontakt zarówno z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników zaangażowanych bezpośrednio w administrowanie Gminą, wykorzystując ich wiedzę, motywację, umiejętności praktyczne oraz kompetencje interpersonalne, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Jednocześnie kluczowa będzie efektywna komunikacja z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiąganych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UGiM, Policji, PUP, ze sprawozdań MGOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Proszowice do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukáže realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów, w tym o dodatkowe wskaźniki przypisane do konkretnych

działań, zapewniając przestrzeń do elastycznego dostosowywania działań do potrzeb i możliwości operacyjnych. Wartości bazowe dotyczą danych dla 2024 roku, natomiast wartości docelowe wskazują oczekiwany rezultat.

Tabela 41. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (2024 r.)	Oczekiwany rezultat
Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi dzieci i młodzieży.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	41	stabilizacja
	Liczba asystentów rodziny.	2	stabilizacja/wzrost
	Liczba rodzin wspierających.	0	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	3,6	spadek/stabilizacja
	Wskaźnik deprywacji lokalnej (%).	1,71	spadek
	Liczba żłobków/klubów dziecięcych.	1	wzrost
	Liczba działających PWD dla dzieci i młodzieży.	1	wzrost
Zwiększanie integracji społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwój dostępnych oraz dostosowanych usług społecznych	Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	29	spadek/stabilizacja
	Liczba działających miejsc wsparcia i aktywizacji seniorów.	1	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	38,4	spadek
	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	21	stabilizacja/wzrost
	Liczba osób korzystających z usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	82	stabilizacja/wzrost

Ograniczanie skali uzależnień poprzez kompleksowe działania profilaktyczne, edukacyjne i wspierające	Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	5	spadek
	Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.	239	wzrost
	Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
Ograniczanie skali uzależnień poprzez kompleksowe działania profilaktyczne, edukacyjne i wspierające	Liczba nauczycieli objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba rodziców objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba działających PIK.	1	stabilizacja
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	1,6	spadek
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii.	0	stabilizacja
Wzmocnienie działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	0,0	stabilizacja
	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.	33	spadek
	Liczba rodzin objętych pomocą ZI.	43	spadek
	Liczba spotkań ZI.	6	min. 6 (min. raz na dwa miesiące)
Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	29	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	23,6	spadek
	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%).	44,8	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	33,6	spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku stałego.	50	spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku okresowego.	15	spadek/stabilizacja
	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego.	96	spadek

Wzmacnianie dobrostanu psychicznego mieszkańców poprzez rozwój dostępnych form wsparcia i profilaktyki.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	0	wzrost
	Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.	b.d.	wzrost

Źródło: opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Proszowice na lata 2026-2032 zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Proszowice i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnością, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców.

Realizacja głównych założeń dokumentu powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Proszowice, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Bibliografia

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie. Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
4. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
5. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
6. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
7. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
8. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
9. Raport o stanie Gminy Proszowice za rok 2022, 2023 i 2024.
10. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.
11. Sprawozdanie z zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za 2022 rok, 2023 rok i 2024 rok.
12. Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Proszowicach za rok 2022, 2023 i 2024.
13. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
14. Szatur-Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
15. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2005.
16. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.).
17. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
18. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Źródła internetowe:

1. GUS – Bank Danych Lokalnych: www.bdl.stat.gov.pl.
2. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Proszowicach, online: <https://www.gov.pl/web/kppsp-proszowice/jednostki-osp>, [data dostępu: 22.12.2025].
3. Mapa Egzaminów: www.mapa.wyniki.edu.pl.
4. Mapuj Pomoc, Klub Integracji Społecznej w Proszowicach, online: <https://mapujpomoc.pl/placowki/klub-integracji-spoecznej-w-proszowicach/>, [data dostępu: 22.12.2025]
5. Mental health, 2022, online: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response> [data dostępu: 03.12.2025]
6. Mental health, 2022, online: www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response [data dostępu: 03.12.2025].
7. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach, Projekt Pilotażowy „DZIAŁAJ(MY)”, online: <https://proszowice.pl/strona-4382-projekt-pilotazowy-dzialaj-my.html>, [data dostępu: 22.12.2025].
8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, online: <https://samorząd.gov.pl/web/pcpr-proszowice/osrodek-interwencji-kryzysowej>, [data dostępu: 22.12.2025].
9. Szpital w Proszowicach, online: <https://spzoz.proszowice.pl/>, [data dostępu: 22.12.2025].

Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Proszowice.....	18
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Proszowice według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)	22
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej	36
Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej.....	37
Rysunek 5. Płeć: N=107	47
Rysunek 6. Płeć: N=266	71
Rysunek 7. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Proszowice w latach 2022-2024	99
Rysunek 8. Elementy procesu planowania strategicznego	117

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	9
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Proszowice w porównaniu do powiatu proszowickiego i województwa małopolskiego na przestrzeni lat 2022-2024	19
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Proszowice w latach 2022-2024 (w procentach)	20
Tabela 4. Liczba uczniów w szkole podstawowej w gminie Proszowice w latach 2022-2024 (bez oddziałów przedszkolnych)	25
Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w gminie Proszowice w latach 2022-2024	26
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Proszowice w porównaniu do powiatu proszowickiego w 2024 roku	32
Tabela 7. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne	38
Tabela 8. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Proszowice na przestrzeni lat 2022-2024.....	40
Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024	43
Tabela 10. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2022-2024.....	43
Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024	44
Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=75	51
Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=75	52
Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=3 ...	57
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=3	57

Tabela 16. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=106	61
Tabela 17. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=17	62
Tabela 18. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=36	75
Tabela 19. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=41	79
Tabela 20. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=39	79
Tabela 21. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=41	80
Tabela 22. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=43	81
Tabela 23. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=260.....	84
Tabela 24. Liczba dzieci w pieczy zastępczej i kwota odpłatności za ich pobyt w latach 2022-2024.....	91
Tabela 25. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024.....	93
Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2022-2024	93
Tabela 27. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2022-2024.....	94
Tabela 28. Liczba oraz kwota przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych na przestrzeni lat 2022-2024.....	95
Tabela 29. Liczba osób objętych programem „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” w Gminie Proszowice na przestrzeni lat 2022-2024.....	95
Tabela 30. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2023-2024	97
Tabela 31. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2023-2024.....	98
Tabela 32. Liczba wszczętych, prowadzonych i zakończonych procedur NK w gminie Proszowice w latach 2022-2024.....	102
Tabela 33. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024.....	106
Tabela 34. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Proszowice w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024	109
Tabela 35. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Proszowice oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu proszowickiego na przestrzeni lat 2022-2024.....	110
Tabela 36. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024	114

Tabela 37. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024	114
Tabela 38. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota świadczeń w latach 2022-2024	115
Tabela 39. Ramy finansowe Strategii	139
Tabela 40. Harmonogram wdrażania Strategii.....	140
Tabela 41. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	143

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Proszowice w latach 2022-2024	19
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie proszowickim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa małopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	21
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Proszowice w latach 2022-2024.....	22
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Proszowice, powiecie proszowickim, województwie małopolskim oraz Polsce w latach 2022-2024.....	23
Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Proszowice, powiatu proszowickiego i województwa małopolskiego.....	27
Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Proszowice, powiecie proszowickim oraz województwie małopolskim w latach 2022-2024.....	30
Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Proszowice, powiecie proszowickim i województwie małopolskim na przestrzeni lat 2022-2024.....	40
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Proszowice w latach 2022-2024.....	42
Wykres 9. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024	42
Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin)	45
Wykres 11. Wiek: N=107	48
Wykres 12. Wykształcenie: N=107	48
Wykres 13. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=107	50
Wykres 14. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=107	51
Wykres 15. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=107	52
Wykres 16. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=107	53
Wykres 17. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=107	54
Wykres 18. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy,	

korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=107	55
Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=107	56
Wykres 20. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=107	56
Wykres 21. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=107	58
Wykres 22. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=107	58
Wykres 23. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=107	59
Wykres 24. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=107	60
Wykres 25. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=107	61
Wykres 26. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=107	63
Wykres 27. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=107	64
Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=107	65
Wykres 29. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=107	66
Wykres 30. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=107	67
Wykres 31. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=107	68
Wykres 32. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=107	69
Wykres 33. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=107.....	70
Wykres 34. Wiek: N=266	72
Wykres 35. Klasa: N=266	72
Wykres 36. Szkoła: N=266	73
Wykres 37. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=266	74

Wykres 38. Ile razy zdarzyło Ci się : N=266	75
Wykres 39. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=266	76
Wykres 40. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=266	77
Wykres 41. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=266	78
Wykres 42. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=266	80
Wykres 43. Jak często w ciągu ostatniego roku szkolnego obserwowałeś/aś problem przemocy między uczniami w swojej szkole? N=266	81
Wykres 44. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=266	82
Wykres 45. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=266	83
Wykres 46. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=266	84
Wykres 47. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=266	85
Wykres 48. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=266	86
Wykres 49. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024	88
Wykres 50. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024.....	89
Wykres 51. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2022-2024	90
Wykres 52. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	90
Wykres 53. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	92
Wykres 54. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	97
Wykres 55. Liczba dorosłych mieszkańców gminy Proszowice przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2023-2024.....	100

Wykres 56. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Proszowice na przestrzeni lat 2022-2024	104
Wykres 57. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024.....	105
Wykres 58. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2022-2024.....	105
Wykres 59. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	107
Wykres 60. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024	108
Wykres 61. Mieszkańcy gminy Proszowice zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024.....	108
Wykres 62. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	113

Uzasadnienie

Zgodnie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka stanowi zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Proszowice na lata 2026 – 2032 wraz z diagnozą problemów społecznych, stanowiąca załącznik do niniejszej uchwały, zawiera zgodnie z art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych i wskaźników realizacji działań.

Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a także doprowadzić do integracji społecznej.

Projekt Strategii został poddany konsultacjom społecznym w dniach od 30 stycznia 2026 r. do 05 lutego 2026 r. W trakcie konsultacji nie zgłoszono żadnych uwag do projektu.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.